

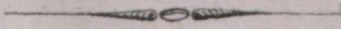

954.

E. G.

Paulo salmide juhhataja.

		Leh. l.
A.	Abbiello au meid saatto	57
A.	Amen, iggaweste jäge	45
	Armas Jeesus! ühhennda,	60
E.	Et lasse siis so hawades	47
H.	Halleluja! teäl, Dn mo	39
	Himmud hinge ritwad	147
	Hing! miß siis lonkad kahhes mõttes	26
J.	Jah, hüüdko nüüd ka meie heäl	142
	Jeesus! kallim warra	38
	Jummal! ob kaitse nüüd armo heldest,	151
K.	Ka abbiello waew find sadab sinna	69
	Kui ei aita armastuuses	122
	Kui wiimsel päwal wõttad sa	96
L.	Laps! se wõtta mele panna	18
	Lunnästaja! tunned sa?	116
M.	Ma nään nüüd waimus so,	131
	Mind abbiellus wõtta juhhatada	66
	Mo süddamesse kirjota	134
N.	Need andwad Jeesusele au	124
O.	Dh helde Jeesus! aita sa	150
	Dh Jeesus! lass' so allandust	122
	Dh Jeesus! mo seeft wõtta	72
	Dh Jeesus! wõtta lihha himmud keelda	136
	Dh nüüd tõtta :, Jeesus! armoga	82
	Dh walwage! woidelge, palwesse jäge	79
P.	Pühha on meie Jummal!	154
S.	Sa abbiello seädia	39
	Sodoma pattud sureks läinud	147
	So seädus seisab kindlaste	58

Lapsed

on

955

Jehowa pärris osia!

Paul 127, 3.

Üks wägga tähhelepannemisse wäärt
maenitsusse sanna wannemattele.

Hüa teie suga, ärra seisa wait, tõsta omma
heält kui pääsun, ja kuluta mo rahwale nende ülleast-
mist ja Jakobi suggule nende pattud. Jef. 58, 1.

Laske need lapsoksesed minno jure tulla, ja ärge
keelge neid mitte, sest nisugguste pärralt on Jum-
mala riik.

Kes ial Jummalas riki wasto ei wõtta, kui lap-
sokse, se ei sa mitte senna sisse. Mark. 10, 14. 15.

J. Diesweld.

Teine jäggo.

Talliinas, 1857.

Trükkitud Lindworsi pärriatte jures.

Von dem Revalschen Evangelisch-Lutherischen Stadt-Consistorio wird hierdurch attestiret, daß in vorliegender Schrift nichts wider die heilige Schrift und die symbolischen Bücher enthalten sei.

Reval, den 4. März 1855.

Im Namen Eines Revalschen Evangelisch-Lutherischen Stadt-Consistoriums:

Präsident Dr. Friedrich Georg v. Bunge.

G. Gloy, Secr.

N 43.

Der Druck dieser Schrift wird unter der Bedingung gestattet, daß nach Beendigung desselben der Abgetheilten Censur in Dorpat die vorschristmäßige Anzahl Exemplare zugestellt werde.

Dorpat, den 19. October 1856.

Abgetheilter Censor de la Croix.

N 118.

Laste wannematte ja kaswatajatele.

Wifil: Mo joud, sind tahhan armatseda.

Waat! Issand ütleb neil üht fanna, kes hoidjaks on ta talledele. Se wõtta süddamesse panna; Sest ta neid nouab ennesel So käest, oh wannem jälle seäl, Kui panti, mis sull' anti teäl!

Oh olleks se teil üllem murre, Mis Jesus käsib kõrwaste; Lass' tulla lapsed minno jure, Mis tete, miks neid kelate? Oh sage laste sarnatseks, Kel taewariik on pärriseks.

Oh kuulgem! Jesus kutsus lapsi, Neist on suur rüüm ta süddamel; Sest noudkem, et neid õpetakse, Mis kasuks siin ning üllewele. Jah, teilgi ütleb Jesu heäl: Oh sage lapsiks ilma peäl.

Siis mingem, heitkem Jesu ette, Ja wõtkem lapsed endiga, Neid andkem uskus temma kätte Ja pallugem: oh näita sa, Kui kallis on so werrehind, Mis surma siise aias sind.

Kuulge sedda, teie wanna rahwas, teie lastekaswatajad, kolitajad ja õppetajad, ja pöörge kõrwad seia keik, kes teie siin maal ellate! Kuulge ja wõtke endi süddamesse, mis armo wäggede Issand tootab, üteldes: „Ma tahhan omma Waimo wäljawallada p. 3, 1.

Joel
1, 2.

keige lihha peäle, ja teie poiad ja teie tütreid peavad prohveti wiisil räkima." Se pärrast walmistage Önnisteggiale teed, laste süddamette sisse miina, ja palluge, et pühha Waim keikis asjus, mis lastekaswatamiseses ihho ning hinge polest tulleb tähhele panna, igga issa ja emma mele allati wäggeste tulletaks, et —

Lapsed on Jehowa pärris ossa!

Nemmad ep olle mitto sinno, egga minno pärrised, nenda kui monned abbiello rahwas waidlewad, üttelde: „Se poeg ehk se tüttar on minno, ja se jälle sinno hole al.“ Waid nemmad on Jummalala pärralt, ja sellepärrast, oh wannemad! ei woi egga tohhi meie nende kaswatamisse ja öppetussega, mitte omma lihha meelt möda, nenda tehha, kui meie tahhame, waid peame sedda teggema, mis Jummalala melepärrast ja temma pühha tahtminne on. Meie peame neid Jummalala fanna öppetust möda, kui üht uut suggu Önnisteggiale nimme kitusses ning auuks ülleskaswatama, kes temma seäduste sees käiwad, kellega temma omma koggodust siin Ma peäl, ja taewariki woib kaswatada; sest nemmad on Jehowa pärris ossa! kes mitte üksti

se ürrikesse, waid iggawesse ello tarwis Jummalast on lodud, ja Jummal aino sündinud Poia kalli werrega lunnastud. Jummal se Jesa on neid omma Poia Jesussele, temma kibbeda kannatamisse ja surma eest, wallo palgaks annud, ja Jesus meie Ünnisteggia on neid pühhas ristmisses, ommaks lapsiks ja omma taewarigi pärriaks wastowõtnud, ja pühha Waimo armo panti neile annud. Agga meid, oh wannemad! on temma ennesele maiapidajaks, ja omma taewarigi pärriatte kaswatajaks seia Ma peäle pannud; meie hole alla on temma need surredematta hinged annud, ja meie käest nouab ta neid jälle taggasi. Ja kui nad ial waia on, siis peawad wannematte hinged nende hingede assemel ollema. Jah tõeste, raskest wastust peab igga wannem andma, kes neid omma holetusse läbbi lasseb hukka miina, kes neid pahhandusseks mailmale, ja kahjuks taewarigile ülleskaswatab. — Jummal tahhab omma waimolikko rigi tarwis tõteggiaid, ja selleks woid sinna omma lapse kaswatada; agga kui sa sedda mitte ei te, siis rõwid sa mitto, woib olla, mitto sadda ning tuhhat hinge Jummal rigist, ja lütkad pörgusse; sest sa wõttad sedda meest ärra, sedda Jum-

1 Rum.
20, 39.

mal töriistaks olleks prufoinud pattufid mele-
parrandamisefe fata. Agga kaskwatad fa
omma ihho fuggu Jummalatahtmift möda,
et ta Jehowale pärris ofafaks jääb, ja ifse-
ennefe ning omma liggimesefe hinge önnis-
tusfe eest hoolt woib kanda, fiis annad fa
Önnisteggia winamäele üht töteggia, kelle
läbbi paljo hingefi taewariki woiwad aidatud
fada. Misammoti woid fa ka ilmalikko rigi-
liina ja male, ning moifawannemattete om-
ma lastekaskwatamisse läbbi paljo ennam
kasso fata, kui et fa neile honid ehhitafid,
ja kulda ning höbbedad korjafid; fefi mis
aitab keif rahha ning rikkus, kui mitte wag-
ga jummalakartilikko rahwaf ei olle? ütleb
önnis Lutterus.

Sepärraf peame meie, kui meie öiged
nou omma lastekaskwatamisse pärraf tahha-
me wötta, esmalt endi ekfitusfed felle fees
tundma öppima. Ükfi ei pea tühja wab-
bandamisfega omma füüd finni katma, egga
ennaf parremaks arwama, kui ta töe poleft
on; fefi mis aitab fe, kui meie kül wäljas-
pidi, innimeste ees öiged paiftame; agga
feefipidi täis fallalikko meelt, ja üllekohhut
olleme? Mis aitab fe, kui meie ifka wannu-
matta ride tüffa wanna fue peäle, ja wärsket

Matt.
23, 28.

wina wanna nahkastiatesse panneme, mis läbbi uus ärraraisatud saab, ja wannad riis-
 tad hukka lähwad? waid wärsket wina peab
 ute nahkastiatte sisse pandama, siis seiswad
 mollemad terwed. Ja nenda, armas luggeja
 ehk kuulja! peab ka uus õppetus, uut süddant
 ja pattokahhetsewad meelt leidma, kus pühha
 Waim uut ello woib algada. Sepärrast tah-
 hame meie ommad wannad kolwatumad poh-
 jani ärrarikkutud süddamed, ja keif omma
 tahtmist, keif omma õigust ning waggadust,
 kui wannad roostetand rauatükkid Önnisteg-
 gia kätte anda, et temma neid — otsego
 sep rauda tulles uendab — ka nenda meie
 kurjad huffalainud süddamed, pühha Waimo
 armo tullelekes, omma näo järrel wõttaks
 uendaba, ja hõpis ümbermuta; sest muido
 lähhäb ka segi Önnisteggia armo sowiminne
 raisko, ja patto rooste sööb meie ning meie
 laste hinge ello sutumaks ärra, ja wimaks
 heidetakse meid, kui kuinud oks, kui rooste-
 tand raua purro, mis kuhhogi ennam ei kolba,
 „kustutamatta tullesse.“ Se eest hoidko
 meid armas taewane Jessa, ja juhhatago meid
 omma Waimo läbbi süddamelikko pattotund-
 missse ja pattustpöörmisssele, neid sanno täh-
 hele pannes, mis Jesus wimist korda, Je-

Matt.
9, 16. 17.

Escl.
24, 6.
11. 12.

Matt.
3, 12.

rusalemma templis olles, Juda-rahwa wasto ütles :

I. Kui mittokorda ollen minna sinno lapsed tahtnud koggoda, otsego kanna kofkofoggub ommad poiad tibade alla, ja teie ep olle mitte tahtnud. Matt. 23, 37.

1.

3lm. 3, 20. *Matt.* 26, 33. Kui mitto korda? — Selle küssemis-sega astus meie helde Issand, wimist korda enne omma kannatamist, Juda-rahwa ette; selle küssemis-sega kopputas ta praego igga issa ning emma süddame peäle, ja selle küssemis-sega saab Kristus wiimisel päwal keiki neid ennese kohto järje ette kutsuma, kes omma lapsi temma armo tibade alla siin mitte ei tahtnud lasta kogguda.

Te arro omma lastekaswatamis-
fest! — Kui mittokorda on Ünnisteggia ka sinno lapsi omma armo tibade alla tahtnud kogguda? Kui mitto korda on ta sind so lastekaswatamisse pärrast omma Waimo, omma sanna ja omma sullaste läbbi nominud ja maenitsenud, et pidid nende ihho ning hingede eest parremad hoolt kandma, neile Jummalala sanna õppetama, ja neid aegsaste

koli ning pühha kotta toma; Jummalat nende eest palluma ja walwama, et nad keige kurja ello kornbede, ja wallatuma laste seltside eest hoitud saaksid, agga sinna ei tahtnud mitte.

Tulleb aeg, et kui söbber laste sandid wišid so mele tulletas, siis ei usknud sa mitte, waid wabbandasid nende wallatust, seisid laste eest ja pahhandasid söbra ülle, kes armastusse pärrast sedda sulle olli ütelnud. Ehk ka, kui koolmeister nende kange kaelust sulle teada andis, siis ei wötnud sa mitte nou „Karristamisses ja Issanda maenitsemisses“ last üleskastwataba, waid moistsid kolile süüd, teotasid õppetajad, ja ei tahtnud temma nouandmist mitte. Ja nenda lastsid ja lapsed harrimatta mele sees üleskastwada, omma himude täitmist tagga aiades roppo ello sisse langetada, ehk waltetama ja warrastama õppida.

Eks olnud luggu nenda: laste hirmoandmissegaga ei olnud sa omma abbikasaga mitte ühhes nous, monni kord, kui issa sanna kuulmatta mele pärrast last nomis, ja witsa kätte wöttis, siis wabbandas emma, seisid lapse eest, ja läks wahhele; ja teine kord jälle, kui emma hirmo andis, siis kelis issa. Oh! kui mitto korda läksite teie sel wišil isse kesses taplema ja rido, mis läbbi laps

Ewes.
6, 4.

wihhale sai ärritud; ta sai omma õigust ning wõlli kätte, sest ta näggi, et wannemad mollemad üllekohhut teggid!

Ehk olled ka sinna, jo last ilmale tues ebbausko pidanud ja temma haigusfes lausajatte woi koardi noidade jurest abbiotsinud, mis läbbi sa nende tehtud rasked pattud ja Jummalala wiha omma ihho suggu peäle olled tomband.

Kas sa ep olle saggedaste laste nähhes ja kuuldes keelt peksnud, walletanud, ja omma liggimesse rahha ning warra kawwala kauba, ehk pettise töga ennese pole kistnud; pühhapäwa teotanud, Jesanda nimme kurjaste prukinud, ja omma öäla ello läbbi, Jehowa pärris ossa, saatnud Jummalala kümne kässo wasto patto teggema?

Agga sinna jälle, olled ehk selle läbbi omma lastele huffatust saatnud, et sa häbematta kõnned ja laulud laste kuuldes suust wälja aiasid; wahhest äffitse mele, ehk joobnud peaga neid söimasid, wandusid, ja kurja hüüdsid, mis sellestinnatse mailma würst sinno suust wöttis ja nende süddamed jo wäetimas põlwes, kui raua märgiga põlletas, ja nende jallad ello teel, otsego kammitatega kinni panni, et nad mitte Önnisteggia armo tibade

alla ei pea sama. Sest roppud sannad on, kui roja märgid puhta ride peäl, kellega sa selle örna ja alles teadmatta nore suggu ilma süta hinged ärrarikkud. Sedda ei ussu ükski, kui wägga lapsed, isseärranis omma wannematte pahhad sannad, sandid kumbed ja leppimatta meelt tähhele pannewad, ja neid omma süddamesse, otsego tuld taela sisse tombawad; sest se maggaw pat nende süddames, on kui tullespu, mis kurja sanna säddeme läbbi põllema saab sütud, ja keif nende aialikko ja iggawest öüne ning önnistust ärrarikkud. Eht arma isse: kuidas woib laps omma süddamest se sandi sanna ärrawötta, mis ta korra on kuulnud? Ta kaswab ülles, ja kannab roppud mötted ommas süddames, kedda ta ühhegile ei julge üllesrähida, mis kui umbrohhi keif Summala sanna head semet ärralämmatab. Ja hädda sulle, kui sa ühhe neistsinnatsist pisesofesist pahhandad, ja Jehowa pärris osfale nisuggust patto kihwti olled sisse annud, sest sa ep olle mitte ükspäinis ihho, waid sa olled ka lapse hinge tapnud! Nenda kui saggedaste nähha ja kuulda on, et jo wäikesed poisikesed ja tüttarlapsed, on öppinud hirmsal wisil wanduma, needma ja keif suggu häbbematta

Matt.
18, 6.

ning roppud sannad ja laulud suust wälja aiama, weel enne, kui nad teadwad, mis se tähhendab. Ja mis peab siis kül ühhest nissuggusest innimesse lapsest sama? — Summalale taewas olgo kaebatud! Need, kes peaksid keelma, need on isse keigesugguse kurja õpetusse, ja wäla ello wisidega laste ees käimas, ja sellepärast on keikis paikus mailmas ni wägga waene luggu, et rahwa seast mitte ei leita, ei kassinust, ei tössidust, ei usko egga truust. Wannemad tewad ja rägiwad kurja ilma kartusfeta, ja noremad sedda nähhes ning kuuldes mötlewad, et neilgi lubba on tehha, mis teised, ja issearranis issa ja emma nende ees julgeste tewad. Ja oh! kui mitmed lapsed on nende asjade läbbi keeldud Önnisteggia jure tullemast, kelle pärrast õnnetumad wannemad, wiimisel aial, sure süddame

Lut.
23, 29. ahhastusfega sawad hüüdma: „Önsad on need, kes siggimatta, ja need ihhud, mis ilmale ei kannud ja need rinnad, mis ep olle immetanud.“ Sepärrast möttelge, oh wannemad! möttelge, mis halle asfi se on, kui Jesus isse teie ette astub, ütteldes:

Matt.
23, 37. „Armas issa elif emma, kui mitto forda ollen minna sinno lapsed tahtnud fogguda otsego kanna kofkofoggub ommad poiad ti-

bade alla, ja teie ep olle mitte tahtnud!
Teie ep olle mitte tahtnud, et teie lastel
pidi ossa ollema pühha rahwa pärrandus=
sest walgusse sees! Teie ollete neid omma ello
wisidega õppetand mailma armastama ja
ilma au ning uhkust tagga aiama. Ka ehhi=
tasi teie neid teiste kergemeleliste sarnatseks,
ja lastsite neid nendega tantsides ning karr=
tes, mailma lusti ja rõmo seltsides käies, ülles=
kaswada; ja nende melepärrast olla, kes
isse lihha himmus, silma himmus ning ello=
kõrkuses ellawad, ja sellepärrast on nemmad
ka mailmaga hukka lainud. „Sest keik, mis
mailmas on, lihha himmo, silma himmo ja
ellokõrkus, ei olle mitte Jõsast, waid se on
mailmast,“ ja patto rõõm, mis ilma sees, ei
kolba mitte Jõsa ees.

Kol.
1, 12.

1 Joan.
2, 15. 16.

Wist! Kui meil on püsti hädda käes.

Sest hukka lähhäb ilma=ma Ja lihha himmo,
kõrkus ka; Need agga peäswad iggawest, Kes Je=
sust noudwad süddamest.

2. Pordo ello lastest.

Abbiello rahwas peawad Jummalale tem=
ma taewarigi pärriatte õiged kaswatajad olle=
ma; agga kus on abbiellorikjatte ja keige
pordo ello lapsed? Kes kaswatab neid taewa=

rigi pärriaks? Kes murretseb nende ette? Emma ei holi väetimest ühtegi, egga jova iggaford isseennastki aidata, ja isfat ep ollollagi, ehk ta kül on ja wiimisel päwal awwalikkuks saab! Surrematte hinged jäwad holestusse sisse, ja kaswawad ennamiste kui harimatta okslissed puud ülles, ristifoggodusse ja meie armsa Õnnisteggiale wägga sureks kurbtusseks. Kui liggimesse armastus ja waestelaste hõlekandminne monnengast korjabining kaswatab, siis rõhhuwad sinno, ja selle teise rängad Sodoma pattud, nõdra loma, keigesugguse õnnetuma ello himmude sisse ifka ueste jälle taggasi, mis kui raud wõlwid, kui raud ja wast wärrawad ning pomid ja lufkud ta sübdame ümber on, et pühha Waimo nomiminne, ei Jummalala fanna õppetus, egga kaswatajatte mitme aastane wässiimatta hõlekandminne ning maenitus suggogi ennam ei mõedo. Sest et ta teie häbbematta teggude läbbi wande alla on langend, ja teie rojusse pärrast Jummalala ossafamisest ärralahhutud; nenda kui wäggede Issand Mosesse su läbbi ütleb: „Wärdias ei pea mitte Jehowa foggodusse tulles, egga künnemas põlwesti ei pea ta Jehowa foggodusse tulles! sest se on üks hirmus asfi Jehowa so Jummalala ees!“

3. Pagganad omma ussinussega tewad mitme risti-
innimessele häbbi.

Oh mis häbbi tewad meile paggana rah-
was, kes ni wallusad on, ommas umbuskus,
omma walle jummalaid tenima, et mitmed
wannemad omma lapse wötwad ja wöera
jummalale ohwerdawad, ja et nemmad, ni
pea, kui nad omma wiisi jummalatenistusse
märkiandmist ehk trummi lömist kuulwad,
ulitsade ja tede peäle, ehk kuhho kegi juhtub,
kohhe mahha heitwad ja au andwad. Igga
mitte üksi ommas ussinusses pimmedusse
teggudega, waid paljo ennam siis, kui nad
armoöppetusse walgusse läbbi Jesusse pole
on pöörnud, tewad nemmad omma truusse,
ja omma põllewa armastussega, mis neil
Dnnisteggia wasto on, meile suurt häbbi!
Oh kui armas, kui süddamest läbbi tungiw
on sedda nähha ja kuulda, kuida need mus-
tad Hami lapsed, Ahwrika-maal, igga hom-
miko ja öhto omma telkidest wälja tulleswad,
ja laggeda taewa al se risti lödud Dnnis-
teggia jalge ette põlwili, ja filmili mahhabei-
tes waljo heäleaga palwed tewad. Ja kitust
ning tänno selle Tallele andwad, kes on är-
ratappetud, ja on omma werrega meid Jum-
malale ostnud, keige suggu arro ja kele, ja

1 Mos. 9,
18—27.
10, 6—20.

Jlm.
5, 9. 12.

rahwa ja pagganotte seast. Oh, mis sure hõle ja rõmoga nemmad omma lapsi kõi saatwad, ja kui wägga kalliks ning armsaks nad omma õppetajaid peawad! Agga, armas luggeja ehk kuulja! mis luggu on meiega neis asjus? Oh kui paljo ep olle mitte meie hulkas neid, kes kül kolmaino Jummal nimmel on ristitud, ja pühha Altari Saakramendi osaliseks wastowõetud; agga kes süüsti omma teggudega Jesust ärrasalgawad, ja häbbenewad Õnnisteggiat tunnistamast innimeste, ja ka omma laste ees. Mitmed jättawad isse Jummal sanna, pühha kõi ning palweteggemist mahha, ja sellepärast ei tahha nemmad sedda ka omma lastele õppetada: ei tahha omma lapsi, mis kül Jehowa pärris oõsa on, mitte Jesussele ohwriks anda, egga temmale wallo palgaks kaswatada. Sepärast tähhendab meie armas kirriko laul mis sugguste kõihta, üteldes:

Matt.
10, 32!

Wisi! Oh wägga Jummal, kes.

R. l. r. 290,
7. 8. 14.

Ma ristiinnime, sa ütled; püan sada Ma korra pihtile, seäl patto tunnistada. Ma pallun wägga sind: mo sõbber wasta mull', Kas pärrast sedda siis On parrem ello sull?

Üks ifka olled sa; so teud, mõtted, sannad Kül

pärrast pahhemad, so nouud on need wannad; Mis head näikse weel, ei paigast kölba se; Keik on täis kawwalust, kui watan öiete.

Ma ristiinnime, sa ütled: ei nä minna, Et sedda parremat, kui pagganad, teed sinna; Ei te sa saggedast, mis targad pagganad; Kül kohto päwal need so peäle kaebawad.

4. Jummalä sanna wäljalautamisest.

Kui Jummalä rigi wäljalautamisest, Piibli koggodussele, armoöppetusse kulutajatele, ehk omma lapse waimolikko ramato eest üht koppikad peame wäljaandma, ja pühha kirja luggedes, ehk sedda teiste kätte wälja jäggades, ühhe nattuksesse aega ärrakullutama, küllab se siis raske on, ja saab kümnele ning saiale korräle järrelawatud. Agga kui palju rahha, ja kui palju kallist armo aega kurrabi rigi kaswatamisest, kõrtsus käimisse, lajomisse, kaardimängimisse, ja keigesugguste patto lusti ning römo piddude, keige uhkuse ja tühja asjadega aastas ärra saab kullutud, selle järrel ei küsfi egga arwa ükski. — Eks sa ei tea armas luggeja ehk kuulja, et innimesed peawad arwo teggema kohtopäwal iggaühhest tühjast sannast, mis nemmad on räkinud, ja iggast koppikast, iggast tunnist ja

filmapiilgust, mis sa holetusses, omma him-
mude täitmisseks ilma asjata ärraraiskajid.

3lm.
8, 18.

Radduwad fulda ning hõbedad, ehk muud
aialikkuid asjo ostame kül korjata, ja omma
lastele kofko panna; agga sedda kaddumatta
warra, mis neile iggaweste woiks jada, ei
murretse meie mitte. Kül antakse nou, et
peame waimolikko fulda Jesanda käest ostma,
mis risti tulles on läbbikatsutud; agga meie
ostame illusaid ridid, head sömist ja mailma
rõmo. — Jesegi se keige waesem orri, jouab
su täie kahjoteggewad wina, ehk naela tub-
bakast sada, mis ühtegi kasso ei sada; ja
omma lapsese saia, ouno ning mängi asjo
wia. Agga millal, ja mitto korda wiisid sa
temma hingele saia? Kui mitto korda ostsid
sa lapsese Summala fanna? Woi arwad sa,
et sinno lapsel ennam waimolikkuid ramatuid
tarwis ei olle, sest et pühha Kirri, sinno kappi
nurkas jo ehk muidogi hirede ja kårbestele
arrateotada seisab. Ja et agga monned ülle-
annetumad, kes sinno arwates ei wiitsi tööd
tehha, üsna selle peale lootwad, mis nad
pühha kirja mümissse läbbi, nago pettisel
kombel korjawad. Agga üttele: kus on siis
need ramatud, mis sa Piibli koggodussest
pole hinnaga, woi üsna armo polest said?

Kuida olled sa neid pruukinud? ja kelle kasso parrast said need sulle kingitud? — Kas arwad, et meie Issand Jesus Kristus omma kasso püüdmisse parrast seia mailma sisse on tulnud, woi et ta omma wina-mäe tõteggiaid ilma sinno rahha koppikata ei jouaks toita; sest keif kuld ja hõbbe on temma parralt. Töeste, kui sa sedda mötled, ja selleparrast Jummalta sanna tahhad osta, ehk separrast omma koppika Jummalta rigi wälja lautamissaks pakkud, siis tulgo so mele, mis kowaste Apostel Peetrus Simonat nomib, üteldes: „Kaddugo so rahha sinnoga;“ sest et ka sinna, nisammoti kui Simon, teistele omma heateggude, ja omma rahha läbbi kül arwad abbi tarwis ollewad; agga — oh mis kahjo! — et sa willets sest mitte märko ei sa, mis so ennese waesel arrakaddunud hingel pudub, ja mis üpris suurt ning iggawest parrandust sulle sin armo aial, õige pattustpöõrmisse läbbi, Jummalta sanna sees igga pääw pakutakse. Sest pühha kirri näitab, et innimesse Poeg ep olle tulnud, et tedda tenitakse; waid et temma tenib, ja annab omma hinge lunastamisse hinnaks mitme eest; nenda kui laulo salm ütleb:

Aggai
2, 8.

Ap. 1.
8, 20.

Matt.
20, 28.

Wifil: Kes Jummalad ni lasseb tehha.

R. I. r. Sa jätšid omma riki mahha, Aujärge, kront
297, 3. melega; Siin sa ei noudnud au, ei rahha, Waid
sullaseks said römoga; Et minno hing so palgaks
saaks Sa kunninglikkufs emmandaks.

Kül ta olleks woinud taewasse jäda, —
ja küllab sellegi ramato kirjotaja, trükkal ja
pookbinder saakšid leiba ilma sinno koppikata;
agga eks sa ei nä, ja eks sa ei moista, et
siin ei olle ühhegi aialikko au, egga kasso peäle
waatminne. Siin tahhetakse ennam kui mailma
warra, sest siin tahhetakse sinno, ja so laste hin-
ged kurradi kōitest lahti kiskuda, ja Önnisteg-
giale wallo palgaks sada; nenda kui meie
laulsime: „Et minno hing so palgaks saaks.“

5. Önnisteggia armastussest innimeste wasto.

Armastus aias Jesust, et ta meie ja meie
laste pärrast omma aujärje peält mahha tulli,
ja kolmkümmend kolm aastat siin ilmas „meie
Zef. 53, 4. haigusši, ja keif meie wallo kandis.“ Meid on ta
Wifil. 2, 8. tenima tulnud, meie cest on ta kannatama läi-
nud, ja sai sannawõtlikkufs surmani, pealegirsti
surmani. Meile ja meie lastele on ta kolid, ello
kohhad, ürimaiad ja sauna urtsikud walmista-
Matt. 8, 20. nud, agga ennesest ütleb Jesus: „Innimesse
Woiäl ei olle mitte, kuhho temma Pead woiks
panna.“ Tautas ta pididi sündima ja risti

külges surrema! Oh armas luggeja ehk kuulja!
 ma pallun, loe keif nelli Ewangeliumi
 ramatud, udes Testamentis, palwes holega
 läbbi, küllab pühha Waim sulle siis ilmutab,
 kui räkimatta paljo Õnnisteggia, Petlemma
 söimest kunni Pealae aseminni, meie waeste
 ärrakaddunud, ja hukka moistetud pattuste
 ärralunnastamisefeks on teinud ja kannata-
 nud. Küllab so kōwwa südda siis ärrasullab
 ja nääd Waimo walgusfes, et üksnes Õn-
 nisteggia armastus, armo sanud pattusid
 nüüd seks sadab, et nemmad Jummalala sanna,
 sulle ärrapeästmisseseks, so kätte pakkwad.
 Menda kui wäggede Jehowa prohweti Jesaia
 su läbbi yhtepuhko „käst kässo peäle ja öppe-
 tus öppetusse peäle“ laskis anda, et meie ja
 meie laste hinged, mis mitte kadduwa asja-
 de, mitte hōbbeda egga kullaga ep olle lunn-
 nastud; waid mis „Kristusse, kui ühhe ilma
 wiggata, ja puhta Talle kalli werrega“ on
 ostetud. Et need, meie waesed hinged, kelle
 eest ellawa Jummalala Poeg ni kallist werre
 hinda on maksnud, Jesusse läbbi iggawesse
 õnnistusse pärriaks piddid sama, et meie
 ommeti üksford omma raskest patto unnest
 üllesärkaksime, lastekaswatamisse eest parre-
 mad hoolt kannaksime, ja omma Lunnastajat

Jes.
28, 10.

1 Petr.
1, 18. 19.

Matt.
11, 30.

öiete süddamest, ühhe ellawa ning põllewa armastussega allati tagganoudes hea melega piddime tenima, ja se peäle mötlema: Et ikka Talle järrele, siin kõndima on õnnis tö ja kaunis maggus ello. „Sest minno ikke on hea ja minno koorm on kebja“ ütleb Õnnisteggia.

Agga, oh! mis tännamatta meelt näitame meie se läbbi omma armsa Õnnisteggia wasto, et meie kolwatumad sullased ja ümmardajad tohime surelisseks miina, siis kui Jesus armust, wahhest meie pattoga rojastud ihho liifmed, ehk meie willetsad annet, pissut, — wägga pissut omma rigi kasuks woib pruvida, ja kui meie igga uut Summalasanna ramatud, ja sedda kallist õppetust, mis meile nende sees sowitakse, nago tühja unne näggo korra üllewates kõrwale wistame. Ei mitte nenda, armas hing!

6. Summala fanna on wäggew.

Waimolik ramat ja õppetust ei tohhi mitte ilma prukimatta möda nurki weddeleda, waid peab, kui üks ellaw tunnistaja, igga pääw sulle ja so lastele ellotee näitajaks ollema. Sest nenda kui need wäikesed numbrid, mis siin lehtede äres on, pühha kirja salmisi näitwad; otse nenda on waimolikkud ramatud, kui ellawad wee soned, kes meid Piibli-ramato, kui sure

hallika ja Jummalaga sallaja asja jure juhhatad, mis endisest aiaist, ja mitme põlwe rahwa eest olli warjul olnud. Piibli = ramat sadab pattust pöörmata süddant Jummalaga õigusse kohto järje ette, ja pattust pöörwa hingele näitab ta teed Issa armo ning hallastusse au rikkusse jure, mis Jesusse Kristusse sees keikide pattustele on lahti tehtud, kelle sees meil on lunnastaminne temma werre p. 1, 14. läbbi, se on pattude andeksandminne." Oh armas luggeja ehk kuulja! kui sa sedda kirja tükki öiete järrel mõtled, mis sa praego luggesid, eks sa siis ei pea tõega tunnistama, et se Önnisteggia suur arm ning hallastus on, kui ta sind kirrikus, palwe maias, ja ka sellegi ramatukesse läbbi ikka jälle ueste lasseb palluda: „Andke endid Jummalaga ärraleppitada.“ Agga kui sinna sedda armo ärra põlgad, siis panne tähhele, mis üks ümberpöörnud paggana mees uut Testamenti kättewõttes ütles: „Teie ramatud on otsego üks läikiw kahhe terrane mõet, kelle illo egga wäärt ükski ei tunne, ni kaua kui ta tuppes on; agga ni pea, kui tedda wälja tombatakse, siis paistab ta otsego päike, ja on walmis iggaüht hawama ja läbbi tungima. Nenda on ka armoõppetusega, kes sedda mitte ei

Rol. 1,
26. 27!

p. 1, 14.

2 Kor.
5, 20.

1. 100
172. 20

6br.
4, 12!

uõsu, on holimatta ja lükkab sedda melega ennesest
 ärra, se ei teat emmast ühtegi; agga kes Jum-
 mala sannast pühha Waimo walgusfes hakkab
 arro sama, sessel on, otsego olleks üks hiilgam
 möef, allati ta silma ees sarrisemas, ja surrinal
 süddameste turkamas ning tedda läbbi tungi-
 mas." Seddasamma finnitab ka pühha Pau-
 lus, kui ta ütleb: „Jummala sanna on ellaw
 ja wäggew ja terrawam kui ükski kahheterrane
 möef.“ Sepärrast arwa isse, kui wägga suur
 süallune se jo siin Ma peal on, kes üht ellawad
 hinge hauda panneb, ja mötle, — kuidas tah-
 had sinna ärra peäseda, kui sa pühha Kirja,
 kelle sees kolmainus Jummal omma Wai-
 mo läbbi ellab, surnud tähhe kombel, nüüd
 omma maiasse, woi kappi ehk kirsto sisse seisma
 pannes, otsego mahha mattad. Kui sa sedda,
 mis sa eile teistele õppetasiid, tänna omma
 Sodoma pattude kattedes, ja laste ning noorte
 hingedele huffatusseks, awwalikkult ärrasal-
 gad, üteldes: „Need polle muud, kui mus-
 tad kriipsud!“ Kas kuled? ja kas moistad,
 et Jummala sanna on ellaw, mis igga-
 wessfest iggaweste jääb? Ja ehk kül sinna
 egga sinno lapsed, woi perre sedda ei uõsu, ei
 wiitsi kätte wötta, ei luggeda, egga omma
 süddamesse tallele panna, siis on Jummala

100 2
102 6

fanna ka wäggew ja terrawam kui ükski kah-
heterrane mõek. Kui ta mitte siin so kurja süd-
dant so wastopannemisse pärrast ei woinud ärra
lõhkuda, egga so waimo silmi lahti tehha, ja
sind sadana ahhelattest ärra peasta; siis as-
tub ta seäl, kui kange kohtomoistja, sure wäe
ja wõimussega ette, nenda kui meie kõrges
kõdetud Snnisteggia isse Joannesse Ewan-
geliumis ütleb: „Se Sanna! mis ma ol-
len rākinud“ ja mis nüüd meie armsa, meie
kalli ja pühha Piibli-ramato sisse, ja ka seia
lehtede peäle musta kriipsudega on üllespan-
dud: „Sesamma Sanna peab sinno peäle
kõhut moistma wiimsel päwal; sest taewas
ja Ma lähhawad hukka; agga minno sannad
ei lähhä mitte hukka.“

Joan.
12, 48.

Matt.
24, 35.

Wifil: Jummal, Ma ning taewa Leja.

Kes ta sannast siin ei holi, Egga tedda ar-
masta, Dtsib tühjast himmust abbi, Iggawest
saab kurwaks ta; Jummal polle temma sees,
Wihha pall on temmal ees.

R. I. r.
338, 8.

7. Jummalala fanna on kui wakk, mis sisse lööb, kui
mitte sinno, siis ommeti ühhe teise süddamesse.

Ühhest Piibli-koggodusse seltsist sadeti pos-
tiga ühhe jummalakartmatta mehhe kätte üks
wäike ramat, nimmega: „Walmista ennast
ja minne Jummalala wasto!“ Ni pea kui

ustmatta ramato olli wastowötnud, lahti teinud ja need esimesesed sannad lugges: „Walmista ennast ja minne Jummalala wasto,“ sai ta täis tullist wihha ja kisseudas: „Kes on ni häbbematta, et ta sedda mulle tohib sata, ja piddi ramato selsammal filmapilgul tuellesse wiskama; agga äkkisse jäi ta seisma ja mötles: ma tahhan sedda omma söbra B. jure sata, et ka temma tedda loeb, siis same körtsus se ülle heaste naerda ja nalja heita! Panni ramato pabberi sisse, ja satis poisikessega söbra jure, kes tedda nisammoti wande ja needmissesega wastowöttis; agga kui ta luggema hakkas: „Walmista ennast ja minne Jummalala wasto,“ siis löi sanna walf sisse, ta lugges ja lugges ifka ueste jälle, funni ta ueks innimesseks sai omma mele waimus. Temma esimesenne mötte olli nüüd, omma pattustpöörmatta naabrile, ka sedda suurt öinne sowida, mis ta isse olli leidnud; satis ramato jenna ja wata, Jummalala sanna walf löi jälle sisse, nenda et ka temma omma hukkatusse tee peält ümber pöris, ning armo ja andeksandmist Önnisteggia käest sai.

Nisammoti olli ka ühhes Inglisma liinas luggu, kus üks tru Önnisteggia armastaja waeft innimesst ülesotsimas ja neile Sum-

mala sanna ette luggemas käis. Temma isse juttustab:

Ühhes wäikeses urtsikus võlbi mulle, et üllewal toas üks väl naene pidbi ellama, kes kui loukoer omma kopas istub, ja mitte alla ei tulle Jummal sanna kuulma. Ma läksin treppist ülles, kopputasin ukse peale ja pallusin lubba sisse astuda. Agga hirmsa wande ja ähwardamisega hüdis naene: „Kui sa sisse tuled, siis pistan ma sind noaga läbbi!“ Mis nüüd tehha? Üks olli lukkus ja ei tehtud mitte lahti. Ma wõtsin ühhe wäikesse ramato, pistsin ukse prao läbbi tuppa, pallusin Jessanda õnnistamist senna jure, ja läksin siis kurwa süddamega ärra ning mötlesin, et ma selle sanna seemne kasjust ennam midagi ei pidand kuulda sama. Agga kui ma pari aasta pärrast jälle selle liina jures Jummal sanna kulutasin, siis tulli üks kauni rietega naesterahwas mo jure, ja küsis: „Kas tunnete mind? Minna ollen se naene, kes teid ükskord ähwardas noaga läbbi pista! Eks teie mäleta sedda naest, kellele teie ühhe wäikesse ramato ukse prao läbbi tuppa pistsite? Minna ollen sesamma! Sel aial olin ma üks jodif naene; agga se ramatofenne wiis mind Jessuse jure, ja nüüd

Iodan ma temma läbbi pattude andeksand-
mist ning õnsaks sada." —

Nüüd wast tulli se luggu mo mele, ja mo südda sai üpris sure rõmo, ja tännoand-
misfega Õnnisteggia wasto täidetud. Oh
armas luggeja ehk kuulja! mis paljo surem
rõõm, ja õiskaminne saab siis ollema, kui
taewas üks ehk teine sind terretab ja küsib:
Kas tunnete mind? Minna ollen se naene,
se mees, ehk se laps, kellele sa Ma peäl sedda,
woi sedda Jummalala janna ramatud andsid, mis
mind Jeesuse jure juhhatas. Siis saab meile
õiete selgeks, mis suur wäggi Jummalala sees on,
ja selle pärrast küsime: kui sul, armas hing!
nenda kui sa kaebab, muidogi paljo ramatuid
on, ja kui sa kül postimehhega neid kellegi
kätte ei teaks jata, siis wata, sinno laps,
so orri, suggulane, sõbber, wabbadik, ehk
teine üriinnime on ilma. Miks sa ei laena
temmale? Miks sa ei anna teiste kätte lug-
geda? Nisammoti woiksid sa ka waesi omma
ramatutega tenida, sest et sa jo ehk muidogi
mõnda häddalist ihho polest olled aitnud, ja
kerjajale wahhest koppiki rahha, tükki leiba
ehk nattuke kedust annud, mis wägga fido
wäärt asst on*). Agga et mitmed laiskusse
pärrast kerjawad, isseärranis liinna paikus,

*) Matt.
10, 42!

leiva tükkid ärrawiskawad, ja rahha maiusse asjade, liajomisse ja roppo ello tarwis pruugiwad; siis hallasta ennam ta surremata hinge peäle ja anna sandi lapsese ka ello leiba, mis tedda, waest iggawesssest surmast woiks ärrapeasta. Oh, kui mitmele olleksid sa omma ramatutega woinud kassuks olla! ja oh, kui mitto hinge olleksid selle Jummalasanna läbbi, mis ni mitto aastat ilma pruukimatta sinno käes on seisnud, taewasse aidatud sada! Kui sa igga waimolikko ramatud, mis sulle jo tuttawaks sai, sellele olleksid annud, kes ilma olli; temma olleks sedda ka läbbi luggend, ja jälle ühhe teisele annud. Nenda olleksid ka sinno ramatud, kui lendawad waimud, ühhe käest teise kätte käinud, ja rahwast õppetanud. Sul on ehk ennam joudo, sa olleksid woinud monne koppiki eest jälle ue ramato osta, olleksid jälle udist sanud, ja nüüd olleks kappis kül wähhem ramatuid; agga taewas ennam warra, ja so süddames ennam rahho ning römo pühha Waimo sees olnud. Agga nüüd on so südda külmi ja tuim; sest et sa ellawa wee jöed kinni pidasid, ja Jesanda talenti, laisa sullase kornbel, omma higgsi rättikus Ma sisse matsid. Oh wöttakime meie Dnnisteggia armo

peäle lotes, seks teine teisele kät anda, et ka meie iggäüks ommas seisusses, kui truwid sullased ja ümmardajad, esmalt omma, ja omma laste hinged Ünnisteggiale koggume ja ka seäl lotusess külwame, kus ühtegi lota ep olle, küllab pühha Waim meile siis ärraselletab, et ka se üks suur Jummalala armning hallastus on, kui Ünnisteggiala sebbala koppikast, mis meie omma üllekohtusess mammonast anname, ohwirahha kirsto wasto wöttab. Ja oh, kui wägga ei peaks se meid süddame allandusse ja maddalusse sees rõmustama, kui meil lubba on „ühhe neistsinnatsist wähhemist, agga jota külma wee karrikaga jüngri nimme peale. Töest minna ütlen teile, se ei pea ommast palgast mitte ilma jäma. Sest mis teie ial ollete teinud ühhele nendefinnaste mo wähhemaste wendade seast, sebbala ollete teie mulle teinud,“ on meie Lunnastajala omma sanna. Agga siiski käiwad innimesed ikka peäle pimmedusses, ja ei lasse endid, ei Jummalala armo kutsmissesse egga ta raske nuhtlusse läbbi pattustpöörmissesse sata, waid tewad endi süddamed kotwaks, nenda kui kiusamisse päwal Israeli rahwaga körbes sündis. Kui pühha kirri Waimo wäega kurja süddametunnistust rahhotumaks

Matt.
10, 42.
p. 25, 40.

1 Ros.
7, 2. 4.

teeb, ja meid meie pattude, meie abbiello ja lastekaswatamisse parrast nomib; siis peame sedda liigwaljuks, pahhandame endid ja ei tahhagi kuulda, egga meelt parrandada. — Ei ärrata meid Jummal sanna, egga laulo heäl, ei kirriko kellad egga õppetajatte hüüdminne! Ei ka söa kissa, ei kallis aeg, egga katko nuhtlus, waid wäleminne kui enne, ellatakse pattude sees, ja monnes kohhas ehhitakse paggana kombel, kiged kirriko tee äre, laste ja nore suggu hukka saatmissesks. — Jlm. 16, 9. 11.

Misugguse süddame kowwabuse parrast „nuttan minna“ ütleb Jesand prohwet Jeremia su läbbi, ja mo film joseb wet; mo filmad on sure filma weega peast ärra lõp nud, mo sissefond on koggoni seggasesks läi nud, minno maks on wäljawallatud Ma peäle mo rahwa tütre kahjo parrast, et nored ja immewad lapsed ärranörkesid liinna turrude peäle. Rut. 1. 1, 16. p. 2, 11.

Kel kõrwad on kuulda, se kuulgo! ja möttelgo, mis kasso on lapsel sest, kui ta wannema murre ja waewa läbbi kül keit sedda mailma kassuks saaks; agga omma hingele kahjo teeks, kui sa temmole senna warrandust ei koggund, kusja koi egga rooste sedda ei rikku ja kusja wargad läbbi ei kaewa egga Matt. 16, 2. 6. p. 6, 20.

warrasta. Kus ei olle katko, södda, egga wee ja tulle hädda; kus meid nälg ei hirmota, egga surm ei lahuta. — Siguuse pärrast peaks iggal lapsel, sest aiast, kui ta lugeda oskab, wannematte mälestusseks, keige wähhemalt üks Jummalä sanna ramat, üks Piibli Ramat ollema, mis ka pärrast so surma, neile iggaühhele, iggawesseks mälestusseks woiks jada. Agga kui sa neile lastele, kes praego koddö on, sedda weel mitte ei olle murretsend, kas olled siis ommeti selle poia ja selle tütrele, sedda ja isä maiast ärrasaatsid, sedda üpris kallist jädawad warra, sedda ello teenäitjad kasa annud, mis taewa miñnes temma jallale lambiks ja walgusseks temma jalg-tee peäl woiks olla?! Paul 119, 105.

Wifil: Armas Jesüs, armastaja.

Ello sanna, sa meid täidad Walgusse ja troostiga; Pörge hukkatust meil näitad, Arwad taewariki ka: Pattust ehmatad sa ülles Unnest, omma bigussest, Leitud tallel Jesu sülles Paistab so sees bñnistust.

Armo Waim, kes sanna läbbi Jesa süddant ilmo-
tab, Anna, et so ello wäggi Meie meled uendab;
Ja et Piibli ramat kalliks Petaks wiimse päwani,
Mis jääb wannemattest änniks Lastel põlwest
põlweni.

8. Kui meie ümberpörame ja same kui lapsokesed, siis woime meie omma lapse põlwe päwade mälestussest, lastekaswatomissseks, mõnda head õppida.

Kui Ünnisteggia Luka Ewangeliiumis Juda-rahwa käest küsib: „Kas pimme woib pimmedale teed juhhatada?“ siis ei olle seal ühtegi muud wastust, kui ööldakse: „Eks nemad mollemad auko ei lange.“ Ja kui meie siin küsime: Kuida woitwad wanumad, kes isse waimolikko ello polest alles pimmedad ja furnud on, omma lastele ello teed näidata, siis ei leia meie se peäle middagi sündsamad selletust, kui sedda, mis Jesus Mateusse Ewangeliiumis ütleb: „Kui teie ei põra ümber ja ei sa kui lapsokesed, siis ei sa teie mitte taewariki.“ Kui nüüd teie taewariki ei sa, kuida tahhate teie siis omma lapsi senna sata? sest nenda kui känd on, kaswarad ka wössud, Sepärrast on wägga tarwis, et meie isse essite iggapäwase kahhetsemisse ja pattuspöormisse läbbi omma huffatusse tee peält ümberpörame ning waimolikko sündimisse polest isse lapsiks same; ja siis saggedaste ka omma lapse põlwe päwadesse taggasi lähäme, ja endi meletulletame ning järrelmõtleme, mil

Luk.
6, 39. •

Matt.
18, 3.

wisil meid on kaswatud. Leiad sa, et sinno kaswatajad ühhe ehk teise asja sees on eksind, siis õppi sellest, omma lapsi nüüd parremini kaswatama; agga nääd sa, et sinno kaswataminne Jummalä sanna õppetust möda, so ihho ning hinge heaks on tulnud, siis kaäna hoolt, et so lapsed ka sinno kaswatamisse läbbi, kui wiljakandjad winapu oksad Ünnis-teggia sisse saaksid pogitud. Agga kui sa polle mitte omma kaswatajatte käest sedda maitsta sanud, oh siis minne selle õige kaswataja jure, wötta temma sanna kätte, ja õppi seält temma meelt ja tahtmist tundma, se on, jälle lähhidelt öölda:

• Joan.
15, 4.

116/17
8, 81

- 1) Sa isse lapses, kül sa siis ostad omma lapsed temma mele, ja ta pühha tahtmisse järrel ülleskaswatada.
- 2) Õlle isse nenda, kui sa tahhad, et so lapsed peawad ollema.
- 3) Te isse sedda, mis sa tahhad, et so lapsed peawad teggema.
- 4) Jätta mahha sedda, mis lapsed peawad mahha jätma.
- 5) Anna head ello märki lastele, mitte üks päinis siis, kui nemmad sind näwad, waid ka siis, kui nemmad sind ei nä.

- 6) Leiad sa laste jurest wigga, siis katsu läbbi omma ello, teggemist ja ollemist.
- 7) Leiad sa ennese jurest süüd, siis parranda essite ennast, ja parrast sedda katsu ka last parrandada.
- 8) Mõttele, et se sinno olleminne ja süddame luggu on, mis so lastest, kui peeglist, so filmi paistab.
- 9) Kui sa allati pattokahhetsewa mele sees seisad, ja Snnisteggia werrega ennast lassed pesta, siis on sul iggapääw ossasamine temmaga ja sinno läbbi ka so lastel.
- 10) Kui sa ennast lassed Jesandast iggapääw kaswatada, siis lassewad so lapsed sedda palju ennam sinnust.
- 11) Mida ennam sinna Jesanda wasto sannatuulmist wöttad üllesnäidata, sedda ennam kuulwad ka lapsed sinno sanna.
- 12) Kui kaswataja Snnisteggiaga ümberkäies holetumaks jääb, siis jäwad ka lapsed holetumaks.
- 13) Igga lahutus Summala ja kaswataja wahhel, on lastele sureks kahjuks.
- 14) Üks eestmärk ilma armastusjeta laste wasto, paistab kui ku.
- 15) Agga eestmärk süddamelikko armastusega, paistab kui päife.

Matt.
6, 33.

Sepärrast noudke, oh wannemad! noudke
isse essite Jummalä riki ja temma öigust; pal-
luge Jesust, et ta essite teile teie patto ja ärra-
rikmist tunda annaks, ja et teie esmalt isse armo
rigi lapsiks sate, küllab sedda teie lastele siis
peälegi antakse; sest neile, ütleb Issand: „Kes
mind armastawad ja minno käsjud peawad,
teen minna head tuhhandest põlwest sadik.“

Wisi! Tulge ristinnimesed.

Pöörge ümber, ütleb Jesus, Sage laste sar-
natseks, Kel on nõdrus, waimo wæsus, Siis
mo arm teeb wäggewaks, Et hing õppetust saab
teäl, Mõtleb lapse põlwe peäl; Wõttab pühha
kirja kätte, Astub palwes Issa ette.

9. Ei liggimesse lapsi pärrita sinno käest,
sest armosanud pattuste ja pattustpöörmata
hingede järg saab wiimsel päwal
awwalikkuks.

Siin küsib ehk monni: miks siis usk-
likko wannematte lapsed ka mailma laia tee
peäl hukka lähwad? Kus on se ja se, kelle
wannemad nenda ja nenda ellasi, ehk weel
ellawad? Mis luggu on lastega nüüd? Kas
nad polle nisammajugused, ja mitmed on
weel kurjemad kui uskmatra rahwa lapsed?
Se peäle kostab Dünisteggia Luka Ewan-

geliummis ja ütleb: „Oh sinna fallalik! mis sa sedda pinda, naad so wenna silmas, agga sedda palki, mis so ommas silmas on, ei panne sa mitte tähhele.“ Kui kül waggadki wannemad omma lastekaswatamisse jures ilma süta ei peaks ollema, süiski ei tohhi sinna teiste pattudega ennast wabbandada, egga omma lapsi holetusse sisse jätta. Agga et sa sest asjast ennam järrelmötlemist saaksid, siis loe need pühha kirja tükkid, mis selle lehhe äärmisse numrite järrel Piibli ramatus leida on, ja panne tähhele: Kes ollid Raini wannemad? — Kelle poiad müsid omma wenna Egiptusse male? — Kelle koli laps olli Judas? — Ja kes olled sinna, et sa teiste langemisega omma kurjust ja omma Jummalast ärratagganemist püäd kinni katta? Kas arwad, et sa selle pärrast iggawessest hukatussest ärrapeäsed, et jummalakartlikko wannematte lapsed wahhest hukka lähwad? — Ei töeste mitte! Nemmad woiwad weel ehk wiimisel filmapilgul, nenda kui se rüwel risti peäl, armo leida; sest nende wannematte palwed ei olle Jummalale ees mitte ärraunnustud; agga sind, kui sa pattust ei pöra, ei woi ükski laidata! Sinno pattud ellawad weel järrel tullesuggu sees, siis kui sa isse

Enf. 2
6, 41. 42.

1 Mos.
4, 1—13.
p. 31,
1—35.
Matt. 26,
21—25.
37—50.
p. 27,
3—5.
Joan. 13,
21—30.

2 Mos. 20, 5. haudas jo ammogi põrmuks olled läinud, ja Jummal nuhtleb neid laste kätte, kolmandemast ning neljandemast põlwest sadik. Wiimisel päwal ei küsita mitte sinno käest, kus so liggimesse lapsed on, waid sinno käest noutakse agga nende hinged, kedda sinna olled sünnitand, ja ilmale kannud, kelle kaswatajaks ja hõlekandjaks Jummal sind on pannud. Olled sa woõra ehk waeste laste kaswataja, siis mõtle, et ka nemmad on „Jehowa pärris ossa,“ kelle eest sa nisammoti, kui omma lihaste laste pärrast, Issandale arro pead teggema. „Sest temma on waeste laste isä, ja leßnaeste kohtomoißtja, üks Jummal omma pühhas elloasfemes.“ Sepärrast pea Siraki sannad meles, kui ta ütleb: „Ühhe jummalakartmatta isä peäle wõtwad temma lapsed kaebada, sest et nemmad temma pärrast on ärrapõlgtud.“ Mõtle, et Issand ei wiwita mitte tootust, egga ahwarda ilma aego, kui ta ütleb: „Wata, se pääw tulleb, mis põlleb kui ahhi, ja keif uhked, ja keif, kes öäla tö teggewad, peawad ollema kui kõrs, ja se pääw, mis tulleb, kõrwetab neid ärra kui tulle-leek, ja ei jätta neile juurt egga ossa. Sest Issand isse tahhab mahha tulla, sõa-

Laul.
68, 6.

81—1
12—4
26—1
82—10
108—12

Sir.
41, 10.

6—8
81—10
108—12

2 Peetr.
3, 9.
Malak.
3, 19.

kisfendamisse, Peaingli heäle ja Summala 1 Lef.
 passunaga, ja maksab tullelekega nende kätte, 4, 16.
 kes Summalat ei tunne, ja kes meie Is- 2 Lef.
 sanda Jesusse Kristusse armo õppetusse 1, 8. 9.
 sanna ei tule: kes peawad nuhtlust kannata-
 tama, ärreheidetud Isanda pallest ja temma
 wäe auust. Sest Jehowa tunneb õigede Lauf
 teed, agga wälatte tee lähhäb hukka. Töest, 1, 6.
 töest minna ütlen teile, et tund tulleb, millal Joan. 5,
 keif, kes haudade sees on peawad Summala 25. 28 29.
 Poia heäle kuulma ja wälja tulles, kes on head
 teinud, ello üllestousmisses; agga kes on pah-
 ha teinud, hukkamoistmisse üllestousmisses.“

Wist: Müüd on se pääw jo lõppenud.

Nad kuulwad sannad temma suust, Kui pittse
 mürrinad, Neil lahti tehhas' taewa ust, Ja põrgo
 wärrawad.

Keif waggad lähwad rõmoga Nu riki pärrima,
 Mis Jesus omma surmaga Neil wõtnud walmista.

Keif agga, kes ei pöörnud siin, Need peawad
 minnema, Kus iggawenne wallo, piin, Ja waew
 on ofcata.

Ja siis peate teie nähha sama wahhet Malat.
 ühhe õige ja selle wahhel, kes wäl on; selle 3, 18.
 wahhel, kes Summalat tenib ja selle wahhel, Lark.
 kes tedda mitte ei teni. Siis seisab se, kes 5, 1.
 õige sure julgussega nende filma ees, kes Jef.
 3, 10.

tedda on waewand ja temma tööd ärrapölg-
nud; sepärrast üttelege öigele, et temmale hea
pölli tulleb, sest temma peab omma teggude
kasso kätte sama. Agga sinna hoia omma
keel kurja eest, ja ommad uled pettust räki-
mast, et sa mitte teiste eksitustega ennast ei
wabbanda, ja sellega omma süüd weel sure-
maks ei te, waid parranda meelt ja kisu esite
palki ommast silmast wälja, siis wöttab Kristus
sind walgustada, ja siis selletad sa sedda pin-
da wälja kiskuda, mis so wenna silmas on.

10. Ei mitte moistlik Jummalanna sanna pru-
kiminne, waid leige hinge luggu ja mailma
armastus on lastele sureks kahjuks.

5 Mos.
6, 6. 7.

Mosesse läbbi ütteleb Jummal: „Need-
sunnatsed sannad, mis ma sind tänna käsän,
peawad so süddames ollema, ja sa pead neid
omma lastele kowwaste kinnitama, ja neist
räkima, kui sa ommas koiast istud, ja kui
sa teed käid, kui sa maggama heidad, ja kui
sa üllestousted.“ — Josua kostab se peäle ning

Josua
24, 15.

ütteleb: „Minna ja minno perre tahhame Je-
howat tenida.“ Agga monni ristiinnime
pölgab sedda ärra ja ütteleb: „Sest aiast, kui
ma omma laste ja perrega hakkasin Jum-
mala sanna prukima, nään, et luggu suggugi

parremaks polle läinud, waid lapsed on weel ennam wastased ja ülleannetumad kui enne, teadwad kül keif pühhad seadused, ja polle ennam middagi, mis neile eddespidi üks uus ja armas assi woiks olla; sepärrast olleks parrem, et lapsi palwele ei woeta enne, kui nende süddamed patto unnest sawad üllesärratud!

Misuggust wallewabbandamist nomib Onnisteggia Matteusje Ewangeliummis, ja ütleb: „Katske, et teie mitte üht neistsinnatsist pishokessist ärra ei põlga; sest nende inglid taewas näwad allati minno Issa palge, kes taewas on.“ Sepärrast ärra arwa mitte, et sinna omma lapsi liig warra pühha asjadesga olled tuttawaks teinud, waid katsu enese süddant läbbi; ja õppi omma eksitust tundma, küllab pühha Waim sulle siis näitab, et Jummalala sanna prukiminne ja palwe, lapsese mitte ei olleks kahjuks olnud, ei olleks tedda mitte tuimaks teinud, kui ja palwed tehhes mitte isje tuim, leige ja kahhe isfanda tener ep olleks olnud. Jummalala sanna peab kül ifka nenda kui Apostel ütleb: ühhele üks ello hais elluks ja teisele, kes sedda ei ussu, surma hais surmaks ollema; agga kas woid üttelda, et ta sinno lapsese surma haisuks olleks sanud, kui ja sedda ello rohto ifka õigel

Matt.
18, 10.

1 Kor.
2, 16.

wisil olleksid pruksinud, kui sa omma lapsed
jo kohhe maast maddalast, pühha kaja, palwe
maia ja ka kodduse jummalatenistusfega
olleksid tuttawaks teinud, ja neid õppetanud,
isfeárranis Jummalasanna kuuldes, waik-
sed ja táhhelpanniad ollema. Kui mitto
korda luggesid sa omma hommiko, ehk õhto
palwet; agga so abbikasal, sullasel ehk üm-
mardajal olli muud teggemist, ja piddas
sedda so abbikasa, siis sinna jälle toimetasid
muid asjo. Mis õppisid sest so lapsed? Eks
nemmá õppind Jummalasanna alwaks pid-
dama, sest nad nággid, et wannemad sedda
kurjaste pruksisid, et wannemattel selle eest mitte
nigi paljo pühha kartust ei olnud, et nad
omma tühjad tallitsemisfied, mis sel silma-
pilgul, kui Jeesus tuppá astus, kül olleksid
woinud rahhul olla, mitte seisma ei játnud;
waid ennam armastasid, ja kallimaks pidda-
sid, kui Jummalasanna tenistust, mis nad korda-
missi, nago teopáivi, palja wáljaspiddise
kombe párrast teggid.

Matt.
18, 20!

11. Cantsumisfest.

Mitte üksi holetus Jummalasanna wasto,
waid ka se armastus, mis ka sa mailma pole
hoiad, sadab lastele huffatust. Oh mis pah-

had wiisid öppib laps siis, kui sa tedda jo
norelt omma pea järrel lasseid ümberjooksta,
ja wahhest ka õsette kotto ärra käia. Kui
sa pulmade, nimme päwade ehk mu woõras-
pidude peäl, isse kül weel ehk nende selstt
hoiad, kes waiksel wiisil jutto aiawad; agga
omma lapsese annad sa lubba teiste kerge-
melelistega, mailma wiisi järrel, mängida ja
tantside, mis sa omma patto sees furnud
süddamega „ilma süta melejahhutamisfeks“
nimmetad. Kas arwad, et se õige ja pühha
wihhaga Jummal, kes omma ainosündinud
armsa Poiale, meie patto koorma al, ei Ket-
semani aedas, egga Kolgata mäelgi, sedda
keigewähhemadki mailma römo, mele jahhu-
tamisfeks, ei woinud anda, nüüd sind
sinno hellitud hea lastega, mängimisfe ja tan-
soga taewasse peab wõtma? Kas se on sul
teadmatta, mis Sinai mäe al sündis? Kui
Israeli lapsed wallatud wassika päwal ka 2 Mos.
„mahha istusid söma ja joma, ja tousid ülles 32, 6.
mängima.“ Eks se ei olnud sinno arwates
ka üks „ilma süta mele jahhutamine?“ Ja
ommeti olli se pat Jehowa ees ni wägga
suur ning hirmus, et ta Mosesse wasto ütles:
„Lasse mind, et mo wihha nende wasto süt- 31—33.
tib põllema, et ma otsa nende peale teen.“

Agga Moses pallus allandlikkult Jehowa
 omma Jummalala pallet, ja ütles: „Oh! se
 rahwas on wägga suurt patto teinud, oh!
 et sa nende pattud andeks annaksid! ja kui
 mitte, siis kustuta, pallun ma, mind ärra
 omma ramatust, mis sa olled kirjotand; agga
 mötle omma sullaste Abraami, Isaaki ja
 Jakobi peäle, ja pöra ommast tullisest wih-
 hast, ja wötta kahhetseda sedda kurja, mis sa
 omma rahwale piddid teggema.“ Et Jum-
 mal Mosesse allandlikko palwe pärrast, Is-
 raeli koggodust sel silmapilgul, kül mitte
 2 Mos. 32, 28. sutumaks ärra ei kautand, siiski „langsid sel-
 sammal päwal rahwa seest, liggi kolmtuhhat
 meest“, ja Issand ütles: „Sel päwal kui
 34. ma tullen katsma, siis maksan ma nende
 pattud nende kätte.“ Sepärrast ööldakse
 Laul 2, 11. funninga Laweti laulo ramatus: „Tenige
 Jehowat kartussega ja olge wägga röömsad
 wärrisemisega;“ agga ei mitte tantsumisega.
 Ma tean kül, et Herodesse sündimis-
 Matt. 14, 6—11! päwal, Herodia tüttar ka wägga illusti tant-
 sida oskas, miska ta emnesele, ei mitte pole
 funningriigi, waid „wagna peäl ristia Joan-
 nesse Pea“ tenis! „Ja temma wiis sedda
 omma emmale!“ — Kas kulete sedda jälki
 asja? Oh teie waesed ünnetumad issad ja

emmad! kes nüüd omma lapsed maailma lusti ning rõmo sees ülleskaswatate, mis palka lodate teie omma poegade ja tüttarde tantsumisise eest wiimsel kohtopäwal sawad?

3lm,
20, 12.
R. L. r.
213, 10.
15!

12. Kõrwa rõngaste ja kaela rahhadest.

Israeli lapsed korjasid omma kõrwa rõngad ja kuld ehted wallatud wasfika tarwis; agga Jummal teab, kelle kuiu tarwis sinno uhkus, ja so wannad ebbaussõ rõngad ja rahhad wiimselt kokko korjatakse? Kas arwad, et Jummal unustas kõrwa rõngad ja kaela rahhad lomata? Woi kas sa ei ehmataks ärra, kui need jo ilmale tulles so lapsse ihho külges olleksid?! Miks teotad, ja mikspärrast kiusad sa siis omma helded Lõjad, et sa lapsese, weel enne kui ta Jummal sanna esimesesed tähed tundma õppib, ta kõrwad läbbi pistad, ja hästi pitkad pumled rippuma panned.

2 Mof.
32, 2. 3!

13. Ei pattuga sünni mängida! Uskmatta rahwa lapsesest, kes põrab, ja surelisesest melest.

Tõssi kül, et ka meil üks üllempreester, ja eestkostja Issa jures on. Agga kui meie melega patto teme, pärrast sedda, kui meie tõe tundmist olleme sanud, siis ei ja enam

Ebr. 10,
26. 27!
2 Mof.
32—!
Matt.
6, 24!

1. Joh. 4, 4!
 2, 15-17!
 Rom. 12, 2!
 Gal. 1, 10!

ohwrid ülle pattude eest, waid üks hirmus
 kohto, ja tullise wiha ootminne, mis neid
 wastopanniaid peab ärrasõma." Sepärrast
 pallun ma wägga, et sa neid Piibli-salmist
 wissiste loed, mis siin lehhe äres on ülles-
 pandud; sest nende kirja tükkide sees leiad sa,
 et pattuga mitte ei sünni mängida, et
 pattud Jummalaga silma ees mitte ni kennad
 ja pened ei olle, kui sinna arwad, ja et se
 üks raske pat on, kui sa weel julged üttel-
 da, et moistlik Jummalaga sanna prufiminne
 lapsed ärrarikkub; ja et mailma lust ning
 rõõm üks „ilma süta melejahutaminnu“ on.
 Häbbiks on se, kui sa ikka weel kahhes möt-
 tes lonkad, ja ikka weel omma wanna hole-
 tusse sees eddasi lähhääd; sest siis woib kül-
 olla, et uskmatta ja paggana rahwa lastega
 selle polest wahhest parrem luggu on. Sest
 nemmad ei nä omma nores põlwes mitte
 nisuggust leiged, ja tuima ollemist, egga ni-
 suggust kahhe issanda tenistust. Nemmad
 kaswawad külma lo sees ülles, ja kui nad
 pärrast Jummalaga sanna kuulda sawad, siis
 on se nende melest pühha, kallis ning armas,
 ja teeb neid kewaks; nenda kui üks usklik
 ühhel päwal, selle ramato kirjotajale, omma
 pöõrmatta wannemattest juttustas, üteldes:

„Mo issa liajomisse ja kurja ning sandi ello pärrast tulli jo lapses põlves ehmatuse ja jällestus mo peäle; sest et se jo sel aial wägga hirmus, ja kolle mo melest olli, mis mind sagedaste aias, silmatweega Issandad appi hüüdma, et temma, kui mitte issa ennam ei peaks pörama, siis ommeti mind eddespidi nifugguse õnnetuma ello eest armust wöttaks hoida. Ja wötfin ka tohhe nouks, kui Jummal mulle ellopäiwi piddi andma, et minna siis temma nimme kitusfeks ja auuks tahtsin ellada.“ Kas kuled sedda? sa julge pattune, kes sa liajomisse ja teigesugguse kurjusse sees ellad. Kus on sinno lapsed? Kas nemmad palluwad ka sinno ärrapeästomisse pärrast Jummalat? — Arwaste, wägga arwaste woib se õn ühhel nifuggusel waesel lapsel, kui meie praego kuulsime, osfaks sada, et temma pühha Waimo imme armo läbbi parrema möttete peäle saab. Agga Jummal parrako! se surem hull jookseb omma jummalafartmatta wannemat, tega selfsis „iggawesse tullesse,“ ja sellepärast maenitseb Apostel ning küssib: „Kas meie peame patto sisse jäma, et arm woiks suremaks miina? Ei milgi kombel.“ Ei ükski tohhi surustada egga ütelda: kui Jum-

Matt.
25, 41.
Rom.
6, 1. 2.

mal wahhest jodiko, warga ja abbiellorikja
 lapse woib önsaks tehha, miks ta siis minno
 lapse lasseb hukka miina: ja kui Jummal
 lapsele parremad meelt ei anna, mis miina
 siis senna woin parrata; sest parreminni ei
 woi ükski lapsi õppetada egga kaswatada,
 kui minna ommadega ollen teinud. Agga
 Issand ütleb: „Kul on middagi sinno
 wasto, et sa omma esimest armastust
 olled mahha jätnud.“ Et meie omma essi-
 mest armastust mahha jättame, mailma him-
 musi tagga aiame, ja et ello sanna meie
 melest läilaks on läinud, otsego maäna, kellest
 Israeli rahwas kõrbes ärra tüddines, ja
 Egiptusse lihha pottide järrel iggatses; siis
 ep olle se mitte imme, kui ka meie laste
 süddamed kõwwaks jäwad, ja kui Jummal
 sanna põlgminne ning mailma armastus,
 nende sees surema wäega wälja paistab,
 tulleb sest, et jo siin ilmas wannematte pat-
 tud laste kätte nuhheldakse.

14. Tukkumisest Jummalatenistusse aial.

Mõtle ommeti! mis kasso woib sulle so
 liikmete wässitamissest, ja so pitka ning waewa-
 lisse kirriko teekäimisest olla, kui unne waim
 jummalatenistusse aial so põlmad kinnima ttab?

3lm.
2, 4.

2 Mos.
16.
17, 1—7!

p. 20, 5.

11. 17
11. 17
11. 17

Eks hinge waenlane uinuta sind siis ikka raskeminni iggawesse surma unne sisse! Ja kas sulle ei tulle tõeste üks hirmus ärkaminne, kui Kristus sel silmapilgul mitme tuhhande pühhadega ilmub, millal sinna kesi pühhapäwa louna aial, jutlust kuuldes, kir-
Juda. r. 1, 14. 15.
 riko woi palwemaia pinge peäl, mitte üksi omma lapse, waid keige koggodussele pahhandusseks maggad, ehk laiskusse pärrast koddo, woi kõrtsis jomas olled?

15. Waimolikko uhkusse ja ahnussest.

Ehk üttele isse, armas hing! kui sa kirrikus käies, kirja luggedes ja palwet tehhes, mitte omma patto ja ärrarikmüst ei tahha tundma öppida, waid lodad, et sa kirrikus käimisse, ja palja wäljaspiddise jummalate-
R. I. r. 315!
 nistusse kombe eest, omma hingele rahho, troosti ja önnistust Önnisteggia käest, otsego palgaks pead sama. Eks sa siis ei olle üks palgalinne, kes au ahnusse ja omma kasso pärrast Jesandat tenib; sest se armastus ei kolbage, kui palga pärrast sünnib se. Kui sa selle Jummalala armo pärrast, mis sind kui tuffi tullest wälja on kisknud, ommas kutsmisses surelissseks ja uhgeks läbhäd, siis möttele, et uhkusse läbbi on inglid taewast
Juda 1, 6!

Marf. 10, 44. feigesüggawama pimmedusse sisse langend, ja
pea Onnisteggia sanna meles, kui ta ütleb: „Kes
ial teie seast feige üllem tahhab olla, se olgo fei-
fide sullane.“ Agga kui monned on, kes seftki
weel ei holi, waid omma waimolikko uhkusse ja
tuimusse sees ifka eddasi lähwad, siis tunnistab
1 Tim. 5, 21. pühha Waim Jummal ja Issanda Jesusse
Kristusse ning ärrawallitsetud inglide ees, et
sa sedda pead tähhele pannema, kui hirmus
assi se Jehowa ees on; et ka sinna, kes sa
kül parremad peaksid tundma, mitte omma
ahnust ei joua täita; et ka ehk sinna omma
rohho aia, kople woi heinama rajasi ja põllo
peenraid, igga aasta, ifka emale naabri Ma
sisse aiad, ja selle läbbi mitto forda suurt
rido ning pahhandust teed; et sa omma lig-
gimest kaetsed, temma perret, kooda ja war-
randust kawwalussega püäd, õigusse nimmel
ennese pole kistsud, wäggise wöttad, ja tedda
weel peäleki söimad ning teotad. Sepärrast
5 Mos. 27, 17. ütleb Issand Israeli Jummal: „Ärranetud
olgo, kes omma liggimesse raia ülle aiab;
ja keif rahwas üttelgo: Amen.“

16. Rio-asjade selletamisest.

Roggoni sureks häbbiks nimmetab Apos-
tel sedda, et „ei olle ühtki tarka meie seas,

ei ühteainustki, kes wenna ja wenna wahhel
 woiks öiete kohhut moista, waid wend läh-
 hää omma äkkitse, uhke ja järrelmõtlematta
 melega wenna peäle „kaggistab tedda“ rik-
 kub ta süddame rahho ärra, ja pörab mitto-
 kord kōwwerust õigeks, ja õigust üllekohtuks.
 Sest et innimesse südda ühhe sandi kattuk-
 sega kambri sarnane on, mis allati lēbbi
 jookseb, ja temma heitlikko mele arwamine
 riasjo selletades, on otsego margapu, mis
 wihmaga wettind ja wägga raske, agga
 kuiwa ilmaga liig kerge on; ja et ka süd-
 dame kambri iggapääw mitte ühhesuggune
 soe ei olle, siis lähhawad meie wagimisse
 riistad sagedaste hopis rikki, et nad mitte
 õigust ei wõi näidata. Sellepärrast on wägga
 tarmis, et meie omma süddame mōedo asjo
 iggakord, enne kui meie middagi tõeks ar-
 wame, ja liggimest „wackauside peäle“ pan-
 neme, Õnnisteggia jalge ees süddamelikko
 palwega truiste läbbi katsume; kas meie
 kohtomoistminne ehk leitakse, Jōsanda ees,
 ühhe pole wägga kerge, ja teise pole jälle
 liig raske ollema, et ükski ses asjas ei eksi
 ega sõbrusse pärrast silma nāo järrel kohhut
 ei moista, omma lihha melele rumi andes,
 mis ennast õigeks, ja teist ikka süallusseks

Matt.
18, 28!

Lan.
5, 27.

Laul
62, 10!

Joan.
7, 21.

5 Mos. 27, 19. tahhab tehha, waid moista õiged kohhut. Sest Jummal panneb ärraneedmist selle peäle, kes ühhe woõra, waese lapse ja lesse naese kohhut kõwweraks pörab, ja keif rahwas üttelgo: Amen.

17. Leppimatta melest.

188 81
Eks ei pea ehmatus peäle tulles, kui näme, et aasta ja kümne aastate wiisi ühhe jonega wiha petakse, ja et se ammust aiast möda läinud pahha asfi ikka ueste jälle ette tulleb, ehk kül Jesa meie palwet luggedes, ja Matt. 5, 24—36! pihtil käies, kästi ärraleppida, andeks anda ja keif wannad wiggad ärraunnustada; siiski 44. olled sa asjata wiha kannud, egga olle omma liggimessega mitte ärra leppimud. Ja Mark. 11, 25. 26! sinnul weel, on ehk se mood, et kui sa omma ätki melega naabri, sõbra, suggulasse, abbi- kasa ehk lapse ülle korra pahhandasid, siis watad sa ello aia wõeriti ta peäle, ja põlgad ning wihtad teist, tulleb aeg, üsna ilma süta! „Sinna tigge sullane, keif sedda wõlgo Matt. 28, 23—35. ollen minna sulle mahha jätnud; sest et sa mind pallusid. Eks siis sinna ka piddand armo heitma omma kasullase peäle, nenda kui Gewes. 4, 27. minna ka sinno peäle ollen armo heituud,“ ütteleb Jesus iggakord, kui sa lassed päwa

loja miina omma wihhastamisse ülle, ja kui
sa wannu wiggadusfi ueste meletulletad. Ewes.
4, 47.

Wifil: Hinge peiofe.

Mõttele järrel sa, Siis saad tunda ka, Et so
südda külmaks läinud, Armastus on otsa näinud;
Teine lükkab süüd Teise peäle nüüd.

Kus on kannatus Heldus hallandus? Kus on
wenna arm ja teggo? Polle muud, kui paljas
näggö. — Koggodusse sees, Wallo mehhe ees!

18. Ue aasta önnne wallamisest.

Dns luggu nenda, siis on jo töeste
wigga meie seas, siis olleme meie armust
ära langend, ja kust peab nüüd üks ellaw,
ja tössine Jummalala tundminne, kust üks
teggew ja põllew Önnisteggia armastus
meie laste, perre ja koggodusse sisse tullemas?
Kas on weel imme, et noor suggu ifka en-
nam Gesandast ärra lahku; sest et meie
omma Mammona, ja mailma armastussega,
otsego lahutamisse ramatuks neile olleme
sanud, kellest meil paljo olleks räkimist; agga
se on raske ärraselletada, sepärrast, et teie
laisaks läinud kuulma, ja holetumad ollete
luggema.

Önnmeti, et üks kolle assi mo südbant
wägga waewab, siis ei woi ma sedda siin

Ebr.
9. 11.

mitte nimmetamatta jätta, ja se on, et Ue
 Nasta õse sowite lastele palwes, esõite Is-
 sanda õnnistamist, ja pärrast hakkati paggana
 kombel tinna õnnest wallama! Wist Jummal
 ei woinud jultund pattusele head näidata, et
 kurrati käest ueste küsõma mindi? Wist
 2 Mos. wibis Moses Jehowa ette, et Aron ussin
 32 — ! olli wassikast wallama? Oh! mis peab meie
 armsa õnnisteggia südda tundma, kelle kallist
 lunnastamisõse werd meie sel kombel jalgega tal-
 lame, ja kui sead sõnniko sisse tustime? Oh
 waene hing! loe Israeli laste wallatud was-
 sika luggu, ennast põrmo sisse allandades,
 palwes ueste ülle, ja mõtle se peäle, mis
 kirjotud on wiendemas Mosesje ramatus,
 kahhekümne seitsmendamas peatükkis wieteist-
 kümne mas salmis, kus se keigewäggewam
 taewa ning Ma loja ütleb: „Arranetud olgo
 iggamees, kes teeb nifkerdud ehk wallatud
 kuiu, mis hirmus assi on Jehowa melest, — ja
 keif rahwas peab wastama ja ütlima: Amen.

19. Tuimaks läinud sool.

Mat. 5, 13.

õnnisteggia ütleb Joannesse Ewange-
 liummis: „Kes minno sisse ussub,
 7, 38. nenda kui kirri ütleb, selle ihhust

peavad ellawa wee jöed jooksuma. „
Agga kus on meie ellawa wee jöed? Oh mis
pahha haisew patto wessi jookseb meie ihhu-
dest! Oh kui holimatta, ja julge melega meie
omma kallist usko, omma usso algaiat, ülle-
mad saatjad ja lõppetajat innimeste ees sag-
gedaste ärra salgame! „Kas sa ei tea, oh
tühbine innimenne, et usk ilma teggusita on
surnud“ ja ei woi sind mitte önsaks tehha,
kui sa omma wanna waimolikko pordo ello sees
ikka eddasi lähhad, kahte issandat tenib ja
omma lapsi, kelle karjatses Jummal sind on
pannud, kui linno poegi, pörgo kullile sagiks
ülleskaswata! „Sepärrast teie karjatsed —
teie laste kolitajad ja kaswatajad — kuulge
Jehowa sanna: nenda ütleb Issand Jehowa:
Wata, ma tullen karjaste peäle ja nouan
nende käest omma karja! Mis aitab siis se,
kui sa isseenesest kül tark ja wagga olled,
kes üksi kirrikus, ja palwe maias Jummalat
tenib; agga omma ello maia tössist jumma-
latenistust, omma laste õiged kaswatamist
jättad sa mahha. Ehk ütle isse, mis kasso
woib Jummalat rigile sest tulla, kui meie
omma kõrgi mele sees kül „innimeste ja ing-
libe keeltega rägiksime, ja targa ning illusa
sannadega kül teisi uskame õppetada, teistele

Ebr.
12, 2.

Jaf.
2, 20.

8—1, 21

1072 I
21—21, 3
18—21, 7

Ejet.
34, 1—10!

Jer. 25,
34—38!

1072
21—21, 2

kirjotada ja ramatuid wälja anda? Kui meil ei olle armastust Ünnisteggia wasto, mis meid sadaks meie endi ärrarikkutud süddant tundma, ja Jeesusse jalge ees iggapäaw Mariga sedda Ühte noudma, mis tarwis on, waid teme sedda kui palgalisjed, patto sees furnud melega, omma au ja omma kasso pärrast. Eks meie olle siis kui „wast, mis kummiseb ja kelloke mis helliseb,“ Juda rahwa sarnatsed, kes Jummalala templi mahha jätjid, ja läksid mäggede peäle ohwerdama.

1 Kor. 13, 1—8! Dtsego Noa laewa ehitajad, kes teiste ärra-peästmisses kül paljo lambrid teggid, agga isse weeuupputusses hukka läksid! Sest sesuguse jummalatenistusse kombe kohta ütleb Issand prohwetis su läbbi: „Sada ärra mo eest omma laulude karrinat ja so naablimängide hüüdmist ei tahha ma mitte kuulda.“ Jah, töeste! kui meie iggaüks, noor ja wanna, rikkas ja waene, üllem ja allam; kui meie iggaüks omma kurja-tee peält, ja omma kätte wae kauba töest ümber ei pöra, siis ei woi Jumal meid egga meie laulo sallida; siis on se üks hirmus küssendamine temma kōrwade ees, ja siis küssume meie wägigise nuhtlust aialikkult ning iggawest, isseendi ja ka omma laste peäle. Sest omma wanna hõletusse sees olleme meie se tuimaks läinud

1 Mos. 6, 15—18!
7, 17—24!
Amos. 5, 21. 23!
Mat. 5, 13—16!

fool, mis kühugi enam ei kõlba, kui wälja
wissata ja innimestele ärrasõtkuda jalgega; sest
et meie sedda walgust kinni katsime, mis
meie sees, mitte üksi pühhas kijas, kolis ja
palwe maias, waid iggas paikas, ja iggal
aial olleks piddand paistma. Ja sellesamma
leige hingelo sees seisame meie ello tee peäl,
Lotti naese kombel Sodoma pole wates,
wastotoukamisfeks mailmale, pahhandusfeks
Jummala foggodussele, ja kahjuks omma
laste ning koddakonstele, kes meie peäle
wates, meie tuimusse läbbi, ka tuimaks on
läinud. Agga süiski weel arwad ja ennast
parremaks, kui sünnib arwata, ja kadde-
da filmaga põlgad ning wihkad teisi, kelle
kässi Jummala armo läbbi parreminne käib,
ja kelle süddames Jesanda Waim wahhest
ehk enam rumi on leidnud.

Se keik tulleb sest, et uhkusse waim meie
sees wägga wöimust on wötnud, et meie ei
lasse Jesust endi õppetajad, koolmeistrid,
egga maia issa olla, waid tahhame iggaüks
omma õigusse ja omma tarkusfega wallit-
seda, ja keik Jummala rigi toimetamisse, keik
abbiello ja lastekaswatamisse asjad omma
tahtmisfega korda sata. Sepärrast on ni
mitto seggast asja, ni mitto risti, willetsust

3lm. ja taggakiusamist, et „keik koggodused
2, 23. peavad tundma, et minna ollen Se, kes
nerud ja süddamed läbbi katsub, ja ma tah-
han teile iggaühhele anda teie teggude jär-
p. 1, rele, ütleb se, kes need seitse tähte peab
13. 16. omma parremas käes, ja kes keff nende seits-
me kuldküünlajalla wahhel kõnnib, ja ta
ütleb Issand: „Ma nomin ja karristan neid,
kedda ma armastan;“ sepärrast olle wägga
holas ja parranda meelt.

20. Usso põhhi.

Wifil: Ma waene muld, kes watto teinud.

Et hallastus on usso põhhi, Mis ei wõi
K. 1. r. ärra möttelda, Need armo käed on ikka lahti, Mis
316, 2. pattusele pakkub ta, Se halle südda järgest keeb,
Ehk tulleb, tullematta jääb.

Need armo käed on ikka lahti! Need
käed, mis meie pattude pärrast Kolgata mäel
naeltega said läbbi lödud, ja wimati ölli-
mäelt önnistades taewasse läksid, on ikka weel
lahiti: „Ma ollen ommad käed keige se pä-
Jef. wa wäljalautanud ühhe kangekaelse rahwa
65, 2. wasto,“ ütleb Issand, ja sinno käed armas
issa ehk emma, so ennese lapse wasto, on ni
usfinaste lödwaks läinud. Se halle Je-
susse südda, mis risti sambas oddaga sai

läbbi pistetud, keeb ikka weel armust ning hallastussest keikide ärrakaddunud pattuste wasto, ja sinno südda, so lihhasse lapse wasto, on ni rutto külmaks jänud. Kus on so usso pöhhhi? Sa kelad lapsi palwele wõt- mast! ja kahhetse, et sa mõnmed pühhad asjad neile ilmutasid, ning unnustad sedda ärra, mis kallid annid Kristus aujärje peält sinnule on tonud, ehk sa kül weel pat- tune ja ärrarikkutud olled. „Oh mötle nüüd, kust sa olled ärralangend, parranda meelt ja te esimesesed teud;“ sest sa tead kül, et —

3lm.
2, 5!!

Wifil: Armas Jeesus awwita.

Jesfa aeda harrima Peab sures kannatusses: Taimed lähwad närtisima Esimeses hakatusses, Muldas seemned räppastawad, Enne kui need hal- jendawad.

R., l.r.
266 11.

Woib kül olla, et sinno taimed ka ehk kolletama on läinud, ja et sa hinge polest ärrakaddunud lapsi, ommast wäest, siin ilmas mitte ennam ei woi üllesleida, egga nende kōtwaks läinud süddamid, nenda kui wai- keses põlwes, witsa hirmo läbbi, wagga ello- tombe, ja sannakuulmisesele ei woi sundida; sest et se nüüd wagga hiljaks on jänud. Küllab so kahjo siis on arwamatta suur,

3lm.
1. 8. 8

mis süddant öiete peaks lõhkiskuma, et ei tea agga weel kuidagi luggu teine pool hauda saab ollema, ja kelle peäle sü, hukka lainud laste pärrast, koihto päwal langeb.

Wifil: Singe peiefe.

Lapse nutto heäl Waewab süddant seäl, kui sa tedda patto tele, Lastsid miinna, läksid ele, Siis so wallo, piin, Sakkab jubba siin.

21. Palwe wäggi.

Jak.
5, 15—18! „Ühhe öige innimesse wäggew palwe maksab paljo,“ ütleb Apostel Jakobus, ja sellepärrast ärra heida meelt ärra, waid pallu omma ärrakaddunud lapse eest lõpmatta Jummalat; sest palwe ullatab ühhest mailma otsast, ja ühhest taewa ärest teise. Mõttele ikka, pea meles, mis suur woi- mus palwele; mõttele, et ta hallastus on usso pohhi, ja et ka sinno silmapissarad, so allandikkud palwed, ja rasked õhkamisjed, mis ja uskus Dnnisteggia nimmel taewa Issale ohwiriks tood, Jummalala aujärke ees mitte ilma armota ei sa ärralükkatud. Waid sawad seäl keige pühha rahwa palwetega, se ingli kuldsuitsetamisje panno, ja selle kulbaltari
Jlm.
[8, 3. 4! peält Jummalala ette tousma, ja meie Sa-

lemi kunninga, meie kõrgeskidetur Lun- Ebr. 7,
1. 6. 20.
nastaja hawatud süddamesse tungima; kes
Melkisedeki wiisi järrel on üllemaks preestriks
sanud iggaweste; nenda, et meleparrandas-
misse arm, pattude andeksandminne, ja wi-
maks iggawenne õnnistus, meile ja meie
lastele osjaks saab. Agga mitte üksi omma
wallatuma lapse, waid ka omma uskmatta
wannema, ja omma jodiko mehhe ehk naese
eest, woid sa nisammoti Summala armo,
ning hallastusse peäle lotes julgeste palluda.
Sest Jesus ütleb: „Mis teie ial Isjalt Joan.
16, 23.
pallute minno nimmel, sedda annab temma
teile; sest innimesse Poeg on tulnud otsima Luk.
19, 10.
ja õnsjaks teggema, mis ärrakaddunud on.“

Wifil: Jesus, rõmustaja.

Palwed taewa touswad Jesu ette joudwad,
Kes aujärje peäl Wahhemehheks meile, Lunnas-
tajaks neile On, kes püüdwad teäl, Temma kalli
werre seest Andeksandmist, armo leida, Hinge puh-
taks hoida.

Jesus palwed kule, Armust appi tulle, Te meid
õnsjaks ka; Lapse süddant wõtta Eksjad pöörma
tötta Sure armoga, Kes so järrel nuttawad, Ja
kes meie patto pärrast, Lahkund taewa warrast.

II. Ürra karda ühtegi, mis ja pead kannatama, waid olle ustaw surmani, siis tahhan ma ello fronti sulle anda.

Slm. 2, 10.

2. Kor.
7, 1.

1. Et meil nüüd nisuggused tootused on, minno armad, siis tehkem ennast feigest lihha, ja waimo rojussest puhtaks. Wõtkem uut nou, ja pallugem Dnnisteggia käest uut joudo, neid lapsi, mis praego weel sülles, woi põlwe ees on, parreminne kaswatada; wates Jesusse peale, kes meie usso üllem-
Ebr. 12, 2.
Rom. 8, 15.16.

saatja ja lõppetaja on; sest teie ep olle sanud sullase põlwe Waimo, et teie jälle peaksite kartma, waid teie ollete lapse põlwe Waimo sanud, kelle läbbi meie küssendame: Abba, Issa! Sesamma Waim tunnistab meie waimoga, et meie olleme Jummalalapsed, ja et ka meie lapsed temma juhhatamisse alla on pandud, kelle süddamette kallal ta allati tööd teeb. Agga temma armoud peawad ka innimeste abbi, truwi harrimisse, õppetamisse, ja kaswatamisse läbbi wannematte, ja õppetajatte polest ärratud sama. Siin woib paljo tehtud, agga ka üpris paljo holetusse sisse jäetud sada. Ja ni tõeste, kui Jummal isse sedda feigepar-

remad igga lapse kaswatamisse jures teeb, ni töeste peab temmale ka teed walmistud sama, kus peäl ta lapse süddamesse woib tulla. Lapse südda on weel pehme, ta annab ennast iggapiddi murda, ja sa woid temma, kui mewahha sisse märkida, mis sa tahhad, kas märki iggawessjeks elluks ehk iggawessjeks hukatusjeks. Sepärrast peab temmale jummalik asji liggi todud ja taewariik kui temma tösfine isja-ma allati ees petud sama, et ta Jesust tundma öppib, temmaga iggapääw ümber käib, ja temma ommaks jääb; nenda kui meie armas Önnisteggia neid sure armoga ennese jure kutsub, ütteldes: „Laske need lapsokessed minno jure tulla, ja ärge keelge neid mitte; sest nisugguste pärralt on Jummal riik.

Marf.
10, 14.

Kui ial ma peäl parrem luggu peab tullema, siis peab lastest hakkatama üht uut harritud, ja jummalakartlikko suggu kaswatama; sepärrast, armsad wannemad! ärge kartke sedda wähhhe waewa, waid olge ustadwad surmani, siis tahhad Jessand teile ello kroni anda. Laske ommad lapsed selle hea, selle armsa Önnisteggia jure tulla, ja kui nad isse weel ei wõi käia, siis toge neid sülles ta jure; toge neid iggapääw ifka jälle

neiste se ue seädusse wahhemehhe Jesusse jure, ja ripputamisse werre jure. Agga toge neid ka koli ja pühha kotta; tehke neid Jummalä sannaga tuttawaks, õppetage neid omma ristmisse seädust meles piddama, ja juhhatage neid se keige üllema eesmärgi, selle kahheteistkümnne aastase Jesusse peäle. Temma hawad ja surma katsu aegsaste ta nore süddame sisse tikkida, siis ei woi mailm egga kurrat keige omma wäe egga kawwala kiusamissegaga, sedda seält seest mitte ennam ärrakustutada.

Wist! Nüüd kiitko keigest süddamest.

R. I. r. Meid Jesand armust kinnita, Et kasso sadame 341, 21. So werre õppetusega, Neil wäetimattele, Neil wäetimattele.

Lapse waimolik hõlekandminne, ja temma ihho ning hinge pühhitseminne ei hakka mitte, nenda kui monni arwab, siis kui sa tedda koli panned, ehk kui ta kue, kahheksa wõi kümne aastaseks saab; waid siin peab Ünnisteggia kohhe nurga kiwiks ning alluseks ollema, kelle peäle ta kaswaminne ja kaswaminne, sest filmapilgust mil Jummal ütles: „Sago“ peab raiatud ollema, nende et

2. Jesus se A ning O, Algminne ja Ots on. Jlm.
1, 8.

Sest kui jo igga usklik külwaja põllo
peäl omma semet õhkades Jesanda holeks
annab, et Dnisteggia arm tedda iddane-
missse aial Ma sees keige kahjo eest hoiaks,
ja esmalt orrast, parrast kõrt ja walmis
wilja pea sees lassets kaswada. Kui paljo
ennam on siis ühhe Jummalalapse kohjus
omma ihho suggu semet silmaweega kasta,
felle ülle walwada, ja Jesust palluda, et
patto us temma tärkamist sallajas paikas
ärä ei rikku, egga ta hinge kasso kinni ei
panne, nenda kui õnnetuma poegade ja tü-
tardest, kedda milgi wiisil õige tele ei woi
sata, ööldakse: „Ta on otsego lodud war-
rastama, woi sedda ehk teist kurja tööd
teggema.“ Agga armas luggeja ehk kuulja!
kui kegi, nenda kui sa ütled, wargaks ehk
monnets muuks alwaks patto orjaks on sün-
dinud, siis ep olle ta mitte Jummalast, egga
Jummalalaste järrel kurjaks lodud,
waid enneminni tulleb karta, et wannematte
pattud sedda on teinud; separrast et nemmad,
isfeärranis emma, sel aial mitte ennese ülle
ei walwand. Sest kui sa omma ihho koor-
ma kandes warrastad, walletad, wannud,

L. laul
139, 15
— 16.

1 Mos.
3, 4—6.
7, 1. 6-8!

pettab, liaste jood, lihha himmus ellad, ebbausflit olled ehk mu fallaja woi awwalikko pattudega ennast rojastad, siis langeb so ihho suggu jo enne ilmale tullemist nendesamma pattude kui wihhasematte maddude woimusse alla, mis sinnogi sees sel aial wallitsewad. Agga jälle, midda ennam sa sel aial omma ihho ja hinge Jesandale pühhitse, patto wasto woitled, kindlaste paltwesse jääb; ja midda ellawama usso ning põllewama armastusfega sa nüüd Snnisteggiaga ümberkäid, sedda rohkem saab ka so ihho suggu selle sure armo ossalisfeks. Ta saab, kui seme hea Ma sees, jo tärkabes pühha Waimo kosjutawa armo wihmofesfega rohkestestestatud, on ülestoustes kui haljas orras waimo polest tuggew, kelle juurt mailma tuled ja tormid mitte ei woi ärra-

Sam. 1, kuiwatada, ja kannab, kui täis kaswand nisso, 10—20! rohked wilja iggawesse ello tarwis. Nenda 3,4—10! kui meie mitme usflikko, agga isseärranis 12,1—5! Samueli jures sedda nāme, kelle A ning D, 17—24! Algminne ja Dts Jesand olli.

Wifil: Oh laulgem süddamest.

Meelt mõtted pühhitse, Oh Jesand! heldeste, Et sinno armo nouan Siin keigest süddamest, Ja

ni kui Anna jovan, Last anda iggawest Sull,
Jesus! A ning D, Sull, Jesus! A ning D.

3. Palwest.

Ni pea kui lapsokse Loja wäe läbbi il-
male on sündind, peab wannematte essimenne
tö ollema, Jesandale tänno ohwrid tua, ja
temma kaswatamisseks Önnisteggia käest
sedda öiged tarkust otsida. Sest sedda ei woi
meie mitte ramatute seest egga teiste inni-
meste käest täieste öppida, waid se peab ^{Sat.}
pallutud sama; ja siis wast moödüb meie ^{1, 5. 6!}
öppetaminne lapse süddame peäle, kui ta
pühha Waimo wäe läbbi, ellawaks tehtud
ja pühhitsetud saab. Sepärrast on ja jääb
palwe iggal aial, ja iggas ello seisusses se
keigeüllem, ja keige tarwilissem assti, mis meie
onma lastele keige essite peame öppetama, ja
mis meie nendega ning nende cest, esimesest
silmapilgust, künni wiimse tunnini siin Ma
peäl ial woime teha. Sepärrast peame
meie neile esmalt waimolikkuid asjo öppe-
tama, ja Jesusse armastusest sannab ette
räkima, siis langeb armastuse Waim ka
laste peäle.

Ni pea kui ta wäikesed käed mähkimest
lahti sawad, panne neid saggedaste kofko ja

pallu: Abba! armas Jesus! Amen. Agga
 kui laps jo pissut räkima hakkab, ja sannad
 järrele woib üttelda, siis pittkenda ka palwet,
 ütteldes: Abba! tänno sulle, önnista meid,
 aita meid ja jä meie jure armas Jesus,
 Amen. Sest nenda kui sa temma ihho sö-
 dad, jodad ja kattad, nisammoti pead sa ka
 temma hinge Summala sannaga toitma, ja
 omma wagga ello läbbi määrgiks ollema, et
 nad öppiwad uskuma, Önnisteggiat armas-
 tama, ja mailma temma himmudega ärra-
 falgama. Agga siin tulleb wägga tähhele
 panna, et neid mitte hirmoga armo jure ei
 pea actama, egga järrelmötlematta me-
 lega wäggiise seks sunnitama; ja et isseär-
 ranis wäikeste lastega peab lühhidelt
 Summala sanna loetama ja lühhidelt pal-
 wet petama, et se neile mitte iggawaks ei
 jä, egga neid ärra ei tüta, ja tuimaks ei te.

Sepärrast sada neid melitades armsa
 maenitsusfega, ning loe, laula ja te palwet
 lühhidelt, olgo kül tihti, nenda kui Sa-
 niel Pabeli wangi põlwes, omma üllemas
 toas, kus aknad Jerusalemma pole lahti
 ollid, kolmel aial päwas, põlwele mahha hei-
 tis ja lugges, ja fitis omma Summalat;
 ehk nenda, kui meie armas Önnisteggia, kes

on fidetud iggaweste, Ketsemani aedas meie
 patto koorma al põlveli ja filmili maas, Matt. 26,
39—44!
 ühhe õhtoga kolm, korda raskeminni Sum-
 malat pallus, ja temma higgi olli kui werre-
 pisjarad, need langsid Ma peäle. Oh arm-
 sad wannemad! juttustage Jesusse kanna-
 tamisest omma lastele, ja wõtke sedda wiisiks,
 et teie nendega pühakirja loete ja palwet
 tete, et nemmad palwe wägge tunda sawad;
 nisammoti ka Jummalala wiha patto peäle, ja
 temma armo ning hallastust pattustpöörwa in-
 nimeste wasto moistma õppiwad. Agga ikka te
 sedda lühhidelt, ühhe allandlikko ja tössise patto
 kahhetsewa süddamega, siis jäwad laste meled
 erkšaks, ja jummalatenistus on neile kallis ning
 armas, mis aialikkult ja iggaweste suurt kasso
 sadab. Nenda kui üks Jummalala sanna ar-
 mastaja omma lapse põlwe päwadest ütles:
 „Ma arwan, et ka minna uskmatte mele
 sees, mailma laia te peal olleksin eddasõ lai-
 nud, kui mitte mo emma palwette meletulle-
 taminne mind ei olleks hoidnud; sest allati
 seisab se mo meles, kuidas emma mind mo wäik-
 ses põlwes saggedaste ennese kõrwa lastis põl-
 weli mahha heita, panni mo käd risti, ja lug-
 ges siis palwe sannad ele, mis ma järrel
 ütlesin.“

Oh kui keik emmad omma wäetimaid
 sel kombel õhto mahhabeites, ja hommiko
 üllestoustes õppetaksid palwet teggema, siis
 1 Tim. saaks mailm warsti teiseks minnema.

2, 1—4!

Agga mitte ükski palwe teggeminne, waib
 ka õige jummalakartlik ello kombe, õige har-
 riminne, õige ja tõssine õppetuis, sanna ja
 teo läbbi, on lapsela, kui istutud taimela,
 kohhe ta emma süles tarwis; sest kui mitte
 keik, nenda kui Apostel ütleb, Jesanda Je-
 susse nimme sees ei tehta, siis saab pühha
 Waimo wasto pandud, tedda kurwastud, ja
 temma armo tööd, mis Jummalala sanna
 walgusse läbbi lapsela süddames on hakkand,
 jälle ärrarikkutud. Ja siis ei ja lastekas-
 watamissest, kolitamissest, kirrikus käimissest
 ja palwe teggemissest ühtegi muud järrela,
 kui paljas wäljaspidine kombe, nago tühhi
 koor, kellel tume sees ei olla. — Sepärrast
 peawad jummalatenistusela aial, koddo ja
 kirrikus keik waiksela ja tähhelpanniad olla,
 keik tööd peawad siis seisma, keikide süddamed
 walwama, ja iggaühhe silmad ning kõrwad lahti
 olla; agga mitte tuffuma egga maggama,
 ei ümberkaudo watama, egga lobbisema. Jum-
 malatenistusela jures ei tohhi lapsela mitte wal-
 latust tehta, ei küssendada egga ühheft koh-

hast teise jooksta, waid peawad rahhul seis-
ma, käd illusti risti pannema, ja kohhe
maast maddalast öppima, et Jummal sanna,
jummalatenistus ja palwe töeste wägga kal-
lid ja pühhad asjad on, mis sures allandus-
ses peawad prugitud, heal mehel kuulnud ja
römoga wasto wöetud sama. Agga kui wäi-
kenne pitkemad jummalatenistust weel mitte
waiksel wiisil ei peaks joudma ülle odata,
siis on parrem, et sa tedda piisut warre-
minne ärra tood, kui et sa nödra last ülle
ta jou paigal seisma sunnid, ja selle keige
pühhama wasto tuimaks teed.

Wiisil: Armas Jesus awwita.

Kui sa pallud Jummalat, Wöttad lapsi öppe-
tada, Mõttele siis, et wäetimid Aegsast tahtwad
lööpetada, Sa et lapsi nödder südda Piitkast lug-
gust tunneb hädda.

Oh! sepärrast hallasta, Armas Jesus, meie
peäle; Meie lapsi walgusta, Kule nende nutto
heäle. Anna palwe Waimo meile, Et sest ussa
olleks neile.

Pallu, Jesus, Josa ees, Meie ja ka laste pär-
rast, Aita meid, et usso sees Peäseksime ilma kär-
rast. Öppetä mind, helde Jummal! Kui weel pal-
wes ollen rummal.

4. Holekandmisest.

Holekandmissese polest on igga ihho sugguga õnnistud abbiello ja perrekond otsego haigete maia, kelle ülle Jummal wannemid wäetimattele arstiks, toitjaks ja üllewaatjaks panneb. Sest kes need näljatsed, hallasti, wangid ja haiged, kellest Jesus Ewangeliummis rägib, feige esmalt kül muud on, kui laste hinged, kedda Õnnisteggia meile harrida ja kaswatada on annud. Sepärrast ei pea ihho eest hoolt kandes hinge mitte ärraunustatama, sest hing on kallim kui ihho, egga tohhi ka hinge õnnistust noudes, ihho eest holekandminne mitte wähheneda, waid mollematte eddasijamisse, pühhitsemisse, ja õnnistusese eest peawad wannemad kohhe emma süllest sadik truiste hoolt kandma.

Kui laps wahhest nattuke rahhota ja haiglane on, siis ärra olle mitte ebbausklik, ärra kohko ja ärra hakka mitte paggana kombel sanutamisse egga noidusse wasto abbi otsima, üteldes: „Pahha sanna woi film känd lapse ülle!“ Waid pallu süddamest Jummalat ja prugi üksi need Jummalast lodud rohhud, mis liinna tohtrid ja moistlikud innimesesed õppetawad; agga mitte sedda, egga

sel kombel kui solapuhhujad, ja pommisejad sadana orjad käsivad. Sest laps võib ehk hammaste pärrast haige olla, on hoedja tedda lastnud wigga sada, ehk olled isse külmetamisse, ehmatamisse, wihhastamisse, liakurwastusse ja omma rahhotuma ollemisse, woi kange happo toido läbbi pima ärrarikfund, ja rahhotuma pimaga, ka lapse kituduma ja rahhotumaks teinud. Sepärrast olle armolinne ihho suggu wasto, ja ärra tomba mitte omma tühja uste näppimisse, risti teggemisse, ja lausumisse läbbi essimesse ja teise kässo ülleastujatte rasked nuhtlust, se waese nõdra loma peäle, kes muidogi kül häddalinne, ja pattude sees seie mailma sisse on tulnud.

L. Paul
51, 7!
Joan.
3, 6!

Essimesse, teise ja kolmandama aasta sees on se parras, se kallis ja wägga õnnis aeg, millal lapsed peawad kui õrnad taimed rohhitud, fastetud, usside eest hoitud ja puh-ta penarde peäl kaswatud sama. Müüd on ta alles so sülles, woi kae kõrwas, feigist teggo pattudest teadmatta. Oh, siis hoia! hoia tedda Jummal ja isseenneise hinge pärrast ümberjooksmisse, kurja ello kombede ja feige walle, wande ning roppo sannade, kui tulle ja wee eest; sest need on kui kihwt, kui

sadana tullised noled, mis läbbi ta lapse hinge ärrarikkub, ja mista ta temmale iggawesse surma hawa woib teha.

Saab laps tuggewamaks, et sa tedda asja pärrast, isseärranis liina paikus, wälja woid sata, siis sündko se, se on hea; agga walwa! walwa! et ta mitte kauaks ärra ei jä, ja et ta teine kord ilma so lubba, ja ilma so teadmatta kotto ärra ei lähhä. Sest paljo poegi ja tütrid, kelle leinajad wannemad praego weel ellawad, on just selle läbbi hukka läinud, et wannemad essite liig pehmed ollid, ja mitte selle peäle ei waatnud, kuhho lapsed läksid ja kellega nad ümberkäisid. Agga mitte ükski wäljaskäiminne, waid ka se, kui lapsed üksi, omma pea järrel kodbdo on, tulleb neile sureks kahjuks, isseärranis siis, kui poeg- ja tüttarlapsed seggaminne on; sest selle läbbi õppiwad nad walletama ja jäwad wägga sallalikkuks. Essite tewad nad ühheskoos wallatust, ja keikjuggused immelikud, agga wahhest ka hirmsad tükkid, ja pärrast kelawad teine teist, sedda wannemattele räkimaist. Peälegi on wallatumad monnes kohhas allewite ja küllade sees sedda otsego modiks wötnud, et nad endid, isseärranis pühha päwal, senna kokkotorjawad, kus wanno

innimesesi koddos ei olle! Warrastawad issa, emma, woi perrewannematte järrelt maiusse asjo, möllawad, riidlewad ja öppiwad paljo pahhu wiisid.

Sepärrast armsad wannemad! ma tean ja tunnen teie seisust, et se raske on, et lastekaswatamine mitte kerge ei olle, kui sa pääw päwa kõrwas wäljas tööl pead käima, ihho üllespidamist tenima ja murretsema, et moisa wölg ehk üri rahha aufaste maksetud saab; küllab se murret teeb, liatagi siis, kui sa üks waene lesk olled, ehk kui sul hõleto, prassia mees, ja sinnul jälle ehk jodit naene on. Oh, siis se on wägga raske! Agga kas sellega woime endid Jummalale ees wabandada? Ei töeste mitte, sest Kristus on meie pärrast waeseks sanud, kui ta rikkas olli. Jesus on omma werre higgi, ja omma kibbeda risti surma läbbi taewa ünnistust meile teninud; nisammoti on ta ka omma sanna, ja pühhad Saakramendid ka seia male, meile ja meie lastele walgusseks, ja keige waewa kergitamisseks annud.

Sellepärrast pallutakse siin Ünnisteggia, ja temma pühha koggodusse nimmel, et sinuagi, kui kül teine Jehowa pärrisosst ei holi, et siis sinuagi keigest ihho ja hinge

joust hoolt kannad, et nad jummalakartus-
ses sawad kaswatud; ja et sa lapsi ilmaski
fenna ei wi, kus nad roppo asja, jummalakart-
matta ello, ja julged patto tenistust
näwad.

Misammoti ärra jätta neid omma igga-
pawase tö jures, egga ka kirriko ja luggemis-
sele minneski holetusse sisse; waid mötle se
peäle, mis kurbtust Josef ja Maria tundsid,
kui nemmad sedda kallist last ollid kau-
tand, kedda nad viete waewaga otsisid, ja
kolme päwa pärrast templist kess õppetajatte
seast leitsid. Agga kust leiad sinna omma

Lut.
2, 43—46!

lapse? kui sa tedda wälja wallatust teggema
ehk kojo ilma järrelwatajata jättad, sest sa
ei woi mitte teada, kuhho hingewaenlane
lapse süddant teiste sandi sannade ja teggu-
dest ärratud patto himmude läbbi, sel aial
kissub, kui sinna ärra olled. Sepärrast anna,
kui sa neid mitte kaja ei woi wötta, siis
anna neid senniks teise wanna innimesse
holeks, ehk wi söbra woi suggulasse jure;
agga ärra jätta ulitsale egga külla tänna-
wasse, teine teist kiwwidega lopima, ja wanna
innimesi naerma ja söimama, sest se on,
mis lapsed ärrarikkub ja liig julgeks teeb.

Siin tulleb tähhele panna, et lapsi mitte

ei pea sunnitama ühtepuhko rahhul istuma, nenda kui wanna innime, kelle liikmed tö waewast on ärrawässinud; waid anna neile sündsaid mäongi, nikkerdamisse ja mullakawamisse asjo kätte, miska nad toas, oues ehk aedas omma aega woiwad wita; agga mitte poeg- ja tüttarlapsed seggaminne. Waid öppetä, kui se sul ial woimalik on, siis öppetä kohhe teised teisal mängima, ja teised teisal maggama; agga mitte ühhe wodi woi sängi sees, olgo kül, et nad wennad, öed ja wäikesed alles on!

Ärra karda ja ärra panne mitte raskeks, kui sa allati laste ülle pead walwama, kui sa wälja minnes, ja wällise tö jure neid kasa pead wõtma, ehk kui sa wahhest laste pärrast ja laste järrelwatajaks koddö pead ollema. Sest nemmad on so keigesurem rikkus, warra ja se tempel ning altar, mis pärrast so surma, siinMa peäl, tulleswa põlwe rahwale mälestusseks ning teises ilmas Jummalä inglide, ja so ennesse iggawessseks römuks ehk kurbtusseks sawad ollema: kelle läbbi sa ennessele, kui sa nüüd nende eest öiged hoolt kannad, taewa önnistust, agga kui sa neid holetusse sisse jättad, pörgo hukkastust wooid tenida.

Agga kui sa lapsi kül omma silma al ja liggidal hoiad, siiski ärra anna neile mitte iggakord sest märko, et nende sannad ja teud, allati tähhele pannakse. Sest siis öppid sa nende tahtmist, ollemist ja süddame luggu sedda enneminni tundma, woid hommiko ning õhto palwes neid maenitseda ja nendega seltsis, nende ja ka isseennese wiggaduste parast Önnisteggia pole õhkada, mis tõeste tuhhat korda parrem on, ja paljo ennam mõedub, kui allatine walli peäle hüüdminne.

Ärra ütle mitte: lubba nüüd, et sa ennast parrandad; sest wäeti, kes wette kufkund, ei woi mitte omma jouga jöest wälja tulla. Jesus tombab lapse hukatusse august ülles, siis öppib ta tedda armastama ja armastus parrandab.

Kui laps ühhe asja tahhab wadata, siis näita sedda, ja kui ta middagi küsib, siis selleta sedda öiete ärra; agga laste eest warjule hoitud sallaja asjade järrel pärrimisse peäle ütle: Sulle mo lapsõke ei olle sedda weel mitte tarwis teada, agga kui sa sureks saad, küllab Önnisteggia sulle siis ilmutab ja üllewelt tarkust annab. Agga elladeski ärra walleto, ja ärra pöika mitte lapse ees seia ja senna, nenda kui monnel se wiis on.

Luf.

2, 7!

1 Mof.
22, 7. 8!

Misammoti ärra kida lapsi nende kuuldes, ja ärra laida, ärra te neile woõraste innimeste ees ka mitte häbbi.)

Ka sedda pea meles, et sa lastele ühtegi ei lubba, mis sa mitte ei wõtta piddada, ja ärra näita ennast kurwa näolisseks, kui sa tõeste kurb ei olle.

Lapsed ussutowad ja tewad keif, mis nad kuulwad ja näwad, sepärrast näita neile ifka häid kombid, rägi töt ja te õigust.

Õppeta lapsi aegsaste tööd teggema ja üht ning teist asja tallitama, olgo kül, et sa sellest ühtegi kasso ei nä, ehk et se woõras tö on; sest selle läbbi saab laps laiskusse eest hoitud, ja õppimisest tulleb temmale pärrast wägga suur kasso.

Kui sa last middagi käsõid ehk kelad, siis ärra ütle mitte waljo isfanda kombel: Sa pead, ehk: sa ei peamitte sedda teggema, waid õppeta isfalikkult, ütteldes: Te sedda, ehk: ärra te mitte, sest Issand näab ja kuleb sind.

Keigega, mis lastele antakse, õppeta neid rahhul ollema; ärra ialgi kaswata nende omma õigust, küssides: kas tahhad sedda ehk sedda.

Kui lapsed isfa ellik emma ülle kaewad, siis maenitse neid ja hvia ennast, et sa

mitte lastele õigust ei anna egga wannemad huffa ei moista.

Kašina hoolt, et lapsed ka ihho polest puhust õppiwad, et nad endid korra järrel pesewad, pead kammiwad woi soewad ja puhtas rides käiwad, ei mitte ute egga uhke rietega ehhitud; waid et needsammad iggapäwassed hilbud puhtaks pestud ja mitte lõhki egga lohhafile ümber ei olle, mis ristiinnimessele teotusseks on, ja last korristamata ello ning laiskusse sisse sadab.

Õppeta lapsi palluma, mis neil tarwis on, ja tännama selle cest, mis neile antakse; needasammoti ka wannemaid, koolmeistrid ja õppetajaid auustama, armastama ja tuntud innimest tee peäl terretama. Agga te ka isse seddasamma.

Õggal aial olgo lapsed waikse ja allandikko wiisiga; ärra rõmusta mitte selle ülle kui nad hästi julged ja hakkajad on; sest Jummal panneb sureliste wasto, agga allandikkuile annab temma armo.

Rõnnele lastele waimolikkuißt asjust, agga ifka hästi lühhidelt, isseärranis te neid lomisse, pattolangemisse, ja lunnastamisse sündinud asjadega öiete tuttawaks, fuida meie armas Önnisteggia on tulnud otsima ja õnsaks teggema, mis on ärrafaddunud.

Agga ärra aia ja ärra falli wanno enne-
muistsid ebbausso juttusi tontidest, koddokäi-
atsest ja wirastustest; nendasammoti hoia ka
selle eest, et sa, ei isse egga lapsse hoidja wäifest
ei hirmota, üteldes: „Kül koil tulleb ja
wiib so ärra.“ Sest selle läbbi sawad lapsed
wägga arraks, ja mitmed keigeks ello aiaks
többiseks.

Agga rägi lastele inglitest, et Jummal
pühhad inglid innimestele hoidjaks annab, ^{Suf.}
kes waggade hinged wimaks senna iggawesse ^{16, 22!}
römo paika kandwad. Ja et ka kurjad inglid
ehk waimud on, kes patto himmude ja teg- ^{23—31!}
gude läbbi allati püüdwad kahjo meile tehha
ja Jesussest ärra lahutada; ja et needsam-
mad pattustpöormatta innimeste hinged wi-
maks iggawesse wallo paika wiwad.

Teed sa lapsi selkombel aegsaste pühha
kirjaga tuttawaks, hoiad neid keigist kurja
ello wisidest, keigist mailma lusti ning römo
seltsidest emal; ja kaänad hoolt, et nad õp-
piwad ramatud luggema ja Jummalat pal-
suma, siis jääb pat ja uskumata mailm hirm-
saks nende melest. Nenda kui saggedaste
nähha on, et jo monni nelja woi wie aastane
laps omma usso polest uskumata wannale

suurt hääbi teeb, mis järrestullem töeste sündinud assi selgeste näitab.

Üks wäikene tüttarlaps, kedda issa pärrast emma surma suggulaste jure kaswatada andis, tulli mõnne aasta pärrast jälle taggasi ja näggi, et issa maia wiis hopis teiseks olli läinud. Kui söma hakkati, siis ei kutsutud Jesust woõraks toito õnnistama, ja maggama minnes lahkus perre rahwas ilma palweta ärra. Ürrikesse aia pärrast sai issa arro, et lapsel keddo ühtegi rõmo ei olnud, ja kui ta selle järrel küssis, siis wastas wäikene: „Ma tunnen et mo südda siin suggugi rahho ei leia; sest selle kattukse al, kus mitte palwet ei olle, on mul hirmus ellada.“

Agga mis sawad sinno lapsed ükskord üttelema, kui sa neid selle kattukse al ülleskaswatad, kus muud ei olle kuulda kui kurja wandumist, riidlemist ja roppo asja? — El-lad sa kõrtsus, siis kõhko! mötle järrel ja katsu, kuidas sa Jehowa pärris ossa, seäl kahjoteggewas kõhhas, kui legitsewa tulle sees, ilma wiggata woid hoida?

Lasse laps ilma wahhetpiddamatta kolis käia, pea jodikutte pärrast emal, ja ni pea kui sa kedda kolist ärrawõttad, panne kõhhe tenima, ehk ammet meeste jure. Kui sul

wähhegi usko ja iggawesse ello lotust süddames on, siis ärra lasse last mitte kõrtsis weddeleda, egga prassiatte ja horadega wastastikko hirwitada.

Siin selle tükki lõppetussel pallun ma, loe Ewangeliummi Jutlusse ramatust, jutlus esimesesl pühhapawal pärrast kolme kunninga pühha, ja panne holega tähhele, mis seal lastekaswatamisse pärrast õppetakse. Ugga küllab mitmed on, kelle süddame tunnistus siiski mitte ülles ei ärka, enne kui lapsed surrewad, ehk kui nad isse surma wodi peäl keletumaks jäwad, ja siis on keik hiljaks, wägga hiljaks jänud. Sepärrast andko Jummal, et need hirmo tähhed, mis Issand se õige kohtomoistja ni mitme surma wodi woi sängi peäl meile märgiks, ja keige kowwa süddamettele waljuks maenitsemisseksette panneb, kui Amen selle õppetusse peäle woiksid olla.

Wisi! : Oh Jummal sinno peäl.

Oh, Issand, wõtta sa Hoolt kanda armoga Nüüd meie laste pärrast, Neid peasta patto kärrast, Et sinno sisse jääksid, So pühha tahtmist teeksid.

Oh aita armust meid, Kui õppetame neid, Et lapsed ei saaks nähha Meist sedda, mis on pahha, Waid et so sanna walguis Jääks meie ello selguis.

5. Karristamisest.

Karristamisese melewald on Jummalase feige innimeste ja inglite Loja ja koh-tomoistja pärralt. Agga temma on ommast isfalikkust wallitussest ka innimestele ossa annud, kellega ta lastele wannematteläbbi, ja täie ealistele kolytowannematte läbbi kurjusse ja wastopannemisse pärrast hirmo annab, ja tulleswad pörgo pina ette tähhendab, kus jummalakartmatta ello iggawenne nuhtlus on.

Sepärrast on wannematte õigus ja koh-hus aegsaste se peäle wadata ja walwata, et lapsed jo kohhe maast maddalast, kohhe emma süllest ka omma wanna Adamat, se on: keik omma õigust, keik omma isse meelt ja kangelset süddant õppiwad alla heitma ja surretama.

Lapse tõrkumist ja wastast meelt ei pea sa koggoniste mitte sallima egga wabbandama, üteldes: „Temma on alles laps ja teeb sedda rummalusses,“ sest siin ei rägita mitte rummalussest waid kangeluselusest. Rummalusses hakkab wäeti iggast asjast finni, mis ette juhtub ja astub wette ehk tullesse; agga kangeluseluses karjub ta selle ehk teise asja järrele, funni ta sedda peab

Kätte sama ja wõttab sedda, mis sa praego
keelsid, rägib wasto ja ei te mitte, mis käs-
takse, sedda ei pea sa mitte sallima. Minna
ütlen, et sul mitte wagga Eli kannatus ei ^{1 Sam.}
pea ollema, kes omma poegade ülleannetust ^{2,27-34!}
ei karristand, kui nad ohwri lihha wõtsid ja ^{p. 4,}
roppo ello aiasid. ^{11. 18!}

Sa ei pea ka mitte nenda teggema, kui
se emma, kelle laps leiwa tükkiga ahjo peäl
nuttis ja woid peale aias. Esite wöttis
emma kül witsa ja ähwardas, funni ta wait
jää; agga ni pea, kui ta wofki tahha istus,
hakkas laps ueste omma õigust aiama; em-
ma tousis ta ülles, ähwardas teist korda ja
hakkas jälle kehrama; agga kui laps kolmat
korda woid peäle aiades nuttis, siis teggi
emma tõrkuja tahtmist ja panni woid leiwa
peäle! — Mis ülle laps, kes kül Jummal
armo läbbi nüüd isse hulga laste wannemaks
on sanud, siiski weel omma wanna ea sees
kahhetseb ja ütleb, et emma paljo parremiini
olleks teinud, kui ta woileiwa asemel se-
kord witsa olleks annud.

Agga monni ütleb: „Mis kurjateggia ta
siis on, et ma tedda pean peksuma“, ja sal-
lib ning kannatab keif laste sandid wiisid ja
wastast meelt, egga raatši kordagi õigel wiisil

witsa kätte wötta. Misuggust ellitamist nimmetakse: „Ahwi armastusseks“; sest ahwid muljuwad ja piggistawad omma poegi armastusse parrast wasto rindo, fenni kui nad saggedaste ärra surrewad, ja oh! kui mitmed wannemad sawad wimaks ehmatusega näggema, et nende lapsed lia armastusse parrast furnud, iggaweste on furnud.

Separrast teie issad ja emmad! olge moistlikkud omma laste wasto, et teid wiigusega wannemiks woib nimmetada, ja wadake hästi endi ette, et teie lastega seltsis hukka ei lähhe. Sest mis aitab se, kui sa kül omma ello läbbi santi öppetusse märki ei anna, waid armastad Jummalala fanna ja palwet; agga lassed tedda sedda tehha, mis ta kurri südda tahhab, ja seüna kölwatuma kohha peäle miüna kuhho ta tahhab. Ei mitte nenda, sest Apostel Paulus ütleb:

Ewej.
6, 4.

„Kaswatage neid karristamisesse ja Issanda maenitsemisesse. Hirmo andminne on üks jummalik armastusse amet, mis Issand wannematte süddamesse on pannud ja käsknud. Sest kui poeg ehk tütar ei tahha Jummalala fanna kuulda egga öppida, kui ta ei wiitfi tööd tehha egga Jummalat palluda, waid põlgab head mae-

nitsust, on rop, sannakuulmatta ja wallato. Kui sa sesuggust waljo sannaga nomid ehk witsaga karristad, et ta ülleannetust peab mahha jätma, siis olled sa temmale hallastust näitnud; sest issalikud witsa hobid on kui waimolik salw hinge haigusse, ja issa ning emma sanna põlgmissesse wasto; need on armastusse ripsud, mis mitte kahjo ei te, waid suurt kasso saatwad.

Küllab sa siis rõmustaksid ja tännaksid sedda, kes so lapse süggawa neelwa jõe seest karwo-pidbi wälja tõmbaks, ehk se kül fibbe on; agga kui sa nüüd ihho arrapeastmisses ürrikesse ello tarwis hea melega kannatab, mis wihhastad sa siis siin, kus iggawesest ellust, ja hinge arrapeastmissest rõgitakse. Sest patto wigga, mis hinge hukka sadab, on paljo pahhem ja hirmsam, kui keif ihholik haigus, waesus ja hädda, mis aialikko elloga otja saab.

Sepärrast ütleb pühha kirri: „Ärra hoia Dyp. S. mitte poisi karristamist taggasi; sest sa^{23, 13.14.} peksad tedda kül witsaga, agga sa kistsud temma hinge pörgo seest ärra.“ Agga kes sedda mitte ei te, se wihkab omma lapse ja kääib pimmeduses.

Kol.
3, 21.

Agga karristamisje jures tulleb Apostli maenitsust viete tähhele paäna, kui ta ütleb: „Ärge ärritage mitte omma lapsi, et nemmad meelt ärra ei heida.“ Anna neile hirmo ja armo, kui se tarwis on, agga keik sündko moistlikkul wiisil, ja ei mitte sure kÄrra, söimamisje egga ähwardamisjeaga.

Sa ei pea mitte igga eksitusje pärrast lapsese russikaga kuklasse andma, egga wihhaga kätte tombama, mis ette juhtub ja mõrtsuka wiisi löma. Sest se ei olle mitte laste karristus egga öppetamine, waid nende wihhale ärritus ja hukka saatminne.

Se ei tulle mitte sest armastussest, mis Jummal wannematte süddamesse on pannud, waid tulleb sest tiggedast, ja teeb, et nende lapselik armastus ja julgus wannematte wasto ärra saab rikkutud.

Selle läbbi sawad lapsed pahhandud, et nemmad liig arraks jäwad, meelt ärra heitwad ja wannemaid hopis wihkama hakkawad. Sepärrast ärra wötta peksmist iggapäwaseks öppitud wiisiks, ärra arwa mitte, et sa üksnes witsa hirmo läbbi neid taltšiks woid tehha, ja ärra unusta, et Issanda maenitsus, arm ja andeks andminne, karristamisje

jures peab ollema; sest ennam head sünnib armastusse, kui hirmo ja sundimisse läbbi.

Sepärrast õppeta last sannakulelikkuse, et sul mitte ei olle tarwis iggakord waljo sanna ja ahwardamisega tedda tagga sundida, waid et ta kolyhe esimesse ütlemisse peäle so sanna kuleb. Agga kui maenitseminne ennam ei aita ja wastane meel nähha on, siis kutso laps waisel wisil ennese jure, nomi tedda lühhidelt nende sannadega, mis heast waimust antakse, ja armastusjes viete soialt so süddamest tullewad; et ta isse näab ja tunneb, et sa tedda ta ennese kassuks, Summala tahtmist möda karristad.

Sepärrast tulleta lapsse mele, et ka Jesus isse piitsa paelust teggi, ning pattoteggiaid pühha wihhaga karristas, ja siis, kui sa jo enne olled sel kombel nominud, ja andeks annud, siis anna nüüd kibbedaste witsso! Mitto paljo, waid kaks ehk kolm kord, agga nenda, et se heaste läbbi käib, — et laps witsa kartma, Summalat armastama, sind kalliks piddama ja so sanna kuulma õppib.

Dige armas olli sedda nähha, kuidas üks õppetaja enne hirmo andmist lapsse eest palwet teggi, tedda armsaste maenitjes ja so wis, et Summal omma pühha Waimo läbbi

Joan.
2, 15.

Ka temma kowwa süddant wöttaks karistada ja übermuta. Sellepärrast pallutakse siin, et ka sinna sel wisil last karistad, ja öiete süddamest enne Önnisteggiat pallud, et ta sulle ses asjas öiged tarkust annaks. Siis kaub keik äkkilinne wöeras asji so süddamest ärra, ja se palwe läbbi pühhitsetud Summala melepärralinne wihha patto peäle, jääb üksi järrele.

Ärra karda, armas laste wannem! et se sulle häbbiks ehk lastele kahjuks on, waid mötle! et sa siin Summala asemel seisad, ja Jehowa pär'ris ossa peäle kohhut moistad. Sest kui sa siin emba kumba pole eksid, kui sa omma äkkitse wihhaga wägga walli olled, ja meletuma peksmisse läbbi lapsed ärrarikkud, ehk kui sa lia pehmussega pahhad wisid, ja kangelaelust nuhtlematta jättad, mis läbbi lapsed hukka lähwad, siis langed sa ühhe wägga raske kohto alla, kus laste hinged sinno käest tagganoutakse. Sepärrast tulleb hirmoandmisse jures wägga sure holega tähhele panna:

1. Et keik lapsed omma süddame lo polest mitte ühhesuggused ei olle; sest monnele moödüb üks ainus walli sanna ennam, kui witsa hirm teisele, kel kowwa südda on.

2. Kas laps koggematta, woi wastase melega on eksinud. Koggematta ja teadmatta asja parrast pead sa last kannatliffkult õppetama; agga wastase melega tehtud tükkid, kawwalus, walletaminne, wargus ja wastoräkiminne peab kohhe kowwaste nomitud, esmalt andeks antud, ja parrast kui parrandamist ei olle, karristud sama.

3. Kui laps Jummalajanna kuulmises ja palwes wastast meelt näitab, siis maenitse, ja kui ta parrast sedda, ühhe teise asja jures jälle sannakuulmatta on, siis karrista. Agga ialgi ärra hakka koli egga firriko minnes last peksuma, waid seina sada tedda iggal aial armsa sowimisse ja süddamelikko palwega.

4. Teiste kaebdusfi pead sa pitkamissi selgeste järrelkulama, ja ei pea ilmasfi nende kiuste last hirmsaste peksuma.

5. Kui lapsed mängides teine teisele hädda tewad, siis ärra anna kaebajale õigust, et ta teine kord sedda ussinaminni teist ei lö, waid juhata last kohhe Önnisteggia eesmärgi peäle, kes wihamehhed armastas, ja waenlaste eest pallus. On omma lapsed issekeskis tüllis, siis panne süallust teise käest andeks palluma ja ärraleppima: agga kui woõ-

ras liga teggi, siis õppeta vmmal, et ta teine
ford mitte ni wägga wallatuma laste liggi
ei toppi, egga ulitsale woi külla tännawasse
ei lähhä, kus ta kahjo saab. Ja isse kanna
hoolt, et se, kes teisele üllekohhut teggi, no-
mitud saab, ja ennast parrandab; agga lapse
ees ärra ahwarda mitte, üteldes: „Kül ma
peksan tedda, ehk: kül ma tahhan ta mamma
woi eidele ütelda, siis ta saab witsso;“ sest
se teeb lapse süddant ifka kowwemaks ja ria-
kamaks.

6. Jagal aial õppeta ja kela last karmi
ja tössise sanna, agga mitte naljabeitmisse
egga naeroga; sest halpides naerab ka laps,
ka hakkab essite nalja parrast wasto räkima,
kunni so meel pahhaks saab, ja wimaks suur
kärra ning peksminne lahti on, mis tedda
diete wihhale ärritab. Sepärrast ütleb

Sir. Sirak: „Ärra naera temmaga, et sul ei olle
30,1—14! tarwis temmaga wallo kannatada, ja wimaks
hambaid kriiskutada.“

7. Sa pead ka selle eest wägga hoidma,
et sa elladeski last ei ahwarda, egga ütle:
„Kül ma tahhan sedda issale, ehk: Ma tah-
han sedda so emmale räkida;“ sest selle läbbi
õppib laps teist kui üht waljo kohtomoištjad
kül kartma, agga armastus ta wasto kaub

lapse süddamest ärra; ja teine on ta melest kül armas, agga ommeti ei karda ta tedda egga kule ta sanna. Sepärrast jätta ahwardaniist mahha, ja parranda wäikesed wiggad isse ärra, siis öppib ta teid mollemid, ja ka Önnisteggiat sanna kulelikko süddamega kartma, armastama ja Jummalaga peale lootma.

8. Isseärranis seisko se so meles, et sa siin omma abbikasaga kül ühhes nous pead ollema, agga mitte ühtlasti lapse ehk orja peäle kippuma; sest ta eksib peagi jälle, ja siis woib teine omma maenitsust anda.

9. Kui peaks juhtuma, et teine sinno arwates wahhest ehk eksib, siis ütle sedda ilma laste teadmata; agga ärra minne mitte, ei omma abbikasa egga ka woõra lapse, ja wanema wahhele. Ärra hakka laste kuuldes waidlema, ei neile õigust andma egga nende eest seisma, waid te sedda ilma nende teadmatta. Selle läbbi on jo mitto last õnnestumaks ja laia tee peäle sanud, kelle karistamist abbikaas, perrerahwas ehk teised naabriwoi üriinnimesed keelsid, wahhele tullid, ja lapsele õigust andsid, mis ülle üks poeg, kes praego (1856) weel ellab, ja nüüd Önnisteggia armo läbbi, usso sees hoitud on, omma lapse põlwes teiste õssi-

tamisse läbbi emma ülle wägga sandid möt-
ted sai! —

10. Sepärrast ärge andke lastele mingisug-
gust pahhandust, ärge waielge nende kaswata-
missse ülle, ja ärge aiage teine omma, ja teine
jälle omma õigust, waid astuge mollemad
Summala sanna, kui ühhe selge peegle ette,
kelles iggäühhele, keikis lastekaswatamisse,
karristamisse, ja kolitamisse asjus üks ellaw
eeskujo, ja täielik õppetusse märk paistab.

Üks wägga krowäärt kallis ello ja õppe-
tusse märk olli sel lapsel, kes omma wan-
nemattest, ei sannawahhendamist egga waid-
lemist elladeski ei kuulnud. Andis emma
witso, siis läks issa sannalausumatta uksest
wälja, ja kui issa middagi ütles, siis põris
emma ennast, nisammoti waitfel wiisil tei-
fale. Sepärrast minne ka sinna, ja te nen-
dasammoti!

Agga Summal õnnistago keiki nisuggusid
wannemid ja laske nende tööd ning waewa
tuhhatfortse wilja kanda, et paljo lapsi omma
issa ning emma pufärgi, ja haua jures süd-
damelikko sowimisse ja palwega woiksid lauda:

Wiisil: Jesu ristist :.; Tahhan räkida

Pühhi taewas :.; Silmapisfarad, Mis siin wae-
was :.; Rad on nutta saand; Palwes rohkest meie

eest, Et arm tulleks sinno käest, Jesus isse. :
Seäl neid rõmusta.

Et Jummalä õnnistus ka meie ja meie laste peäle woiks tulla; ja et ka meie lapsed parrast meid, meie haudasi nisugguste rõõmsa mällestusse mõttetega woiksid mele tulletada, siis peame ka tõeste head ello märki neile andma, ja seks joudo ning armo tahhame nüüd Õnnisteggia käest temma risti al, ta jalge ees, endid tuhkas ja põrmus allandades palluda :

Wist! Oh wata innimenne.

Oh Jesand! armo anna Ja aita mele panna Siin sedda järgeste, Et lastel hirmo andes Ja armoga neid kandes, So tahtmist möda teeksite.

Meil omma heldust näita, So waimoga meid täida Ja kela lihha meelt; Meist jägo kurjus mahha, Et õigust woime teha Jehowa pärris osjale.

6. Kolitamissest.

Kolid, kus Jummalä sanna selgeste ja puhtaste õppetakse, on Õnnisteggia winamäel need isseärralised armo paigad, kus korraga paljo nori lapsi, kui õrni taimi peenra peäl saab harritud, ja taewase

Paul
1, 3.

kärneri hõlekandmisse al seiswad, kes neid omma heldusse hommiko ja õhto fastega kosjutab, ja kui taewarigi pärriaid armo walguses ristmisse seadust möda ülleskaswatab, kunnid nad täie ea sees nende pude kombel, mailma sekkla laiale nago sure wälja peäle sawad istutud, mis omma wilja andwad ommal aial ja kelle lehhed ei puddene. Ja õn sulle, kui so taimed hea Ma peäl, ühhes nisugguses aedas, ja nisugguste lawwade peäl kawa ja tuggewaks sawad kaswada, et nad pärrast mailma kange tule ja tormide wasto jouatwad seista.

Matt.
9, 38

Agga kui ehk seäl waldas woi kihhelkondas kus sinna ellad, kolimaia ei peaks ollema, siis kaõna sedda ennam hoolt, et lapsed Jummalala sanna tundmissele sawad, ja Katekismusse peatükid ning laulo wisid selgeks õppiwad. Ja pallu leikusse Jesandat, et ta tõteggiaid omma leikusse kallale wõttaks wälja aiada. Pallu moisa wannemaid, et nou wõttakõid kolimaia ehhitada, ja olle ka isse omma joudo möda seäl jures abbiks.

Jummalala armo läbbi on liinades — ja ka Talliinas — hoolt kantud, et ka wäikeste lastele kolid said seatud, kus neid kahjo eest hoitakse ja kaswatakse, et emmad ilma

feelmatta omma tööd woivad tehha. Meis kolides antakse nõdremattele sündsad mängi asjad kätte, kellega nad toas ehk oues omma aega wiitwad. Suremad noppiwad narmaid, fujowad sukka, õppiwad laulo wiisfi ja tähtesi kirjotama ja luggema. Keige sandi sannade ja wiiside eest, mis lapsed muido wallatust tehjes õppiwad, sawad nad siin hoitud; ja selle ramato kirjotaja woib römoga tunnistada, et nende ja teiste laste wahhel jo seitsme ja kahheksama aasta sees, kui nad surema laste koli lähwad, suur wahhe on.

Nüüd küsime: kas siis nisuggune auwäärt asfi ei peaks ka maal forda minnema? — Kas sures küllas, kus lojuste lomadel mitto karjast on, ei woiks isseärranis suisel aial üks moistlik innimenne olla, kelle hole alla emmad omma wäetimad woifsid wia, kui nad isse wälja töle lähwad? Sest lapsed kahhe, kolme, nelja, wie, kue ja seitsme aastased, kes mitte karja egga töle ei woi minna, on terve pitka päwa, näddali ehk koggoni sui otja allewittes möda ulitsaid, ja Ma paikus külla wahhel ümberjooks-
mas, kus nad keiksuggused roppud sannad ja tembud õppiwad, mis ükski kaswataja,

ükski koolmeister egga õppetaja nende küllest enam ei woi ärrawõtta. Ja eks ep olle jaggedaste nähha ning kuulda, kui paljo hädda ja õnnetust mitme lapsese ihho ning hinge polest ilma järrelwatajata on sündinud?

Tännini on kül kurb ja halle luggu, ei mitte üksi selpärrast, et kolimaiasi wäbbe on, waid enam weel sepärrast, et ka seäl kus maiad on, pissut lapsi koli tulleswad; agga surem hulk lastakse ilma õppetusseta, rummalusse ja wallatusse sees üllestaswada. Monnessse kohta tulli jo koolmeister, ja hakkati tööd allustama, agga ükski ei tahtnud last õppima wia; ja jälle teises kohhas, kus essiotja kaunis armas hakkatus nähha olli, jäi monne aasta pärrast luggu teiseks, ja nüüd ep olle sure walla woi kihhelkonna kohta enam middagi õppiaid kolis. Ollaks koolmeister üksi ses asjas süallune, küllab stis moisa wallitus, walla tallitaja ja kirriko wöörmündrid parreminni selle asja järrel kulaksid; agga wiimisel päwal langeb wist ikka se keigesurem sü laste wannematte peäle.

Sepärrast armas isja ehk emma, kui sinnagi teaksid sedda, ja weelgi selsinnatsel armo tunnil se peäle mõtleksid, mis suurrt kahjo ja sellega Jehowa pärrisossale teed,

et sa Jummalala fanna ei armasta, egga lasse lapsi aegfaste kōli tulla; sest se läbbi panned ja taewariki ja iggawest õnnistust nende eest finni. Agga nüüd on se sinno silma eest warjule pandud, sest hinge waenlane püab allati kawwalusse, ja wäega armo õppetusse walgust innimeste eest finni katta, ärrakautada ja keelda Jummalala riki meie jure tullemast. Ta teeb wannematte südda-med tuimaks, et nemmad lapsi ei pea kōli saatma egga ka kōddo õppetama; waid üks-päinis aialikko ello head põlwe, uhkust ja mailma lusti ning rõmo neile sowima: et temma siis ommas kurjuses nore sugguga woiks teha, mis ta tahhab; sest harrimatta pōld ei woi muud kanda, kui libbowitso ja ohhakaid. Rummalus allandab innimest ja teeb tedda patto himmude ja teggude läbbi keige hea tōle kõlwatumaks. Sest kui so poeg ehk tüttar ei oska Jummalala fanna luggeda, kuidas woib temma siis eddespidi omma lapsi õppetada? Ja nenda woiwad sinno laiskusse läbbi, keik so järreltulliad rummalusse, kui pilkasse pimmedusse sisse jada, mis nende õalat ello kaswatab ja neid hukkatusse sisse sadab.

Oh! kas se siis ei te sulle ahvastust ning

hirno, kui sinno holetus last on keelnud pühha kirja, laulowisid ja mitmed tarwilis- sed asjad õppimast, et ta sinno sü läbbi rummalaks jänud, laia tee peäle sanud ja aeg aialt ifka süggawaminni hukkatusse sisse langeb, senni kui ta surma tunnil wärristes ja ehmates ilma usso, ja ilma iggawesse ello lotusseta siit ilmast peab ärraminnema.

Kus Jummal armu ja Jummal sanna õppimist ning õppetust ärrapölgakse, mis senna kül muud woib ülle jada, kui üks hirmus rahwas, kes siin metsaliste ja seäl Dünisteggia sanna järrel „ärranatud“ kurja waimude sarnatsjed on; nenda kui Kate- kismusse ramatus böldakse, et üllestousmis- misses „kurjade ihudel saab hirmus näggo ollema.“ Jes. 66, 24!

Matt.
25, 41!

Agga siiski weel on monne wannema südda ni kowwa, et ta Raini kombel Dünis- teggia palle ette tohhib astuda, üteldes: „Mis sinnul mo lapsega on teggemist? Mis temmast ommeti enam saab? Ehk: ta on alles laps ja ei möista, mis õppetakse.“ Kas Jehowal ei olle omma pärrisosa- saka teggemist? Kas arwad, et sa lapse ka Jummal eest woid ärra peita? ja kas tem- ma hinge siis mitte sinno käest ei küsita,

fui sa tedda öppima ei panne, ehk kui sa tedda enneaego kolist ärrawõttad, ja kül siin ilmas suggulaste ning sõbrade silmade eest woõra male, liina woi kronotenistusse sadad? Ei armas ristiinnimenne, se ei aita sind mitte; sest se pääw tulleb, millal meie ja meie laste luud haudadest peawad wälja tul- lema ja Kristusse kohto järje ees awwalik- kaks sama: kus need, kes ihho suggu patto tee peäl ellitawad, ja laiskusse sisse ilma õp- petamatta jätwad, töeste laste pattud sa- wad kandma, otsego olleksid nad isse neid teinud. Önnis Lutterus ütleb: „Kui teiste lapsed öppiwad ja moistwad, miks siis mitte sinnul?“ Kas sa ei nä, et hobbone ja härg ei moista ka mitte, ja siiski õppetakse neid tööd teggema. Puul ja kiwwil ei olle ka mitte moistust, agga teggia oskab neid ehhitusse tarwis walmistada ja seada; kui paljo ennam tulleb sedda innimesse kohta tähhendada, sedda pühha Waim, se taewane honeehhitaja Jummal sanna õppetuse läbbi sellesinnatse ja tulleswa ello tarwis öiete kõlbo- lisseks tahhab tehha. Ja siis wast, kui ka sinno hokekandmisse läbbi so sugguseltsis õp- petus, ja jummalakartlik wagga ello on rumi leidnud; siis wõtwad keik so järreltulliad sind

õnnistada ja õnnisteggiat temma sanna, ta armo ning hallasdusse eest kita ja tännada.

2. Mos.
20, 6.

„Kes heldust üllesnäitab mitme tuh-
handele neile, kes tedda armastawad
ja temma käsjud peawad.“

Oh armsad wannemad! mikspärrast kar-
date teie siis sedda wähe waewa se üpris
sure õnne wasto, mis teie laste ja laste-
lastele hoolsa koliskäimisse läbbi aialikkult
ja iggaweste woib tulla; sest maia ja keif
Ma peälne warra woib ärra põlleada, ärra
kadduda ja hukka miina; agga Jummal
sanna õppiminne kestab päwade otsani, ja
ullatab iggawesest aiaist iggaweste. Amen.

Wifil: Mo ello Kristus isse.

Kui õnsad on need wäik'sed, kes sawad õppe-
tud, Se ülle nut'wad sured, Neil aeg seks lõp-
petud.

Sõbber, ärra surusta ja ärra põlga
mitte sellepärrast kolitamist, et sa ehk omma
lapsse ka koddo luggema õppetad, sest sedda
teggid ka minno wannemad; agga nad last-
sid mind ka koli miina ja nüüd ma tean,
mis koliskäiminne tähhendab. Agga sedda
õiete ärraarwata kui paljo kasso ta sadab,
ei jona ma mitte siin ilmas, waid sedda

tahhan ma, kui Õnnisteggia lubba annab, ja meid möllemid omma põhjatuma armo pärrast taewasse wöttab, üksford seäl üllewel sulle üttelda. Siin ütlen agga sedda, mis jo ennegi sai nimmetud, et sa mitte nenda ei pea teggema kui mitmed wannemad, kes lapsed üsna ilma öige harrimiseta, kangekaelusse ja keige sugguste pahha kombede sees lassewad ülleskaswada, kunnid nad neid kolid towad, ja tahhawad siis, et neid kohhe monne päwa ehk näddalaga peab ümbermudetud ja heaks lapses tehtud sama. Agga kui nende sowiminne ni ussinaste forda ei lähhä, siis unnustawad nad sedda ärra, et „Issa aeda harrima peab sures kannatuses“ ja jättawad lapse jälle ueste koiowallatust teggema, ütteldes: „Egga ta seäl ommeti targemaks lähhä, ehk: mis ta seal siis on öppind.“ Kas se ep olle nenda, kui peaksid sa üht wiggast ja kuddurad talle karjatse ette aiama ja tahhad, et temma sulle ürrikesse aia pärrast sestjammast rikkilainud lomast terve ja lihhawa talle jälle taggast peab andma. Olleksid sa omma talle eest isse parremad hoolt kannud, küllab ta siis ka karjatse ees sedda ussinaminni olleks kosjunud; agga kuidas peab nüüd se waene kar-

Matt.
13, 7.

jane sedda sulle korraga kätte saatma, mis
ja seitse, kümme woi koggoni kahheksateist-
kümme aastat holetusse sisse jättsid? Se
hea seme, mis siin ta harrimatta süddamesse,
kui ohhakaist umse põllo peäle külwatakse, ei
woi nore-*ea* kergemele himmude pärrast kei-
fide jures mitte ni ussinaste üllestousta;
enne kui pühha Waim, kes se õige kool-
meister on, risti tulles need lapsepõlwes
kuuldud, nähtud ja õppitud kurjad asjad ta
süddamest saab ärrasullatanud. Agga se tu-
rib kaua, — monnede jures turib se nellis-
wiis- ehk kuuskümme aastat, enne kui süd-
dame tunnistus ärkab ja kolin- ning leri-õp-
petus wast surma wodi peäl omma õnsaks-
teggewad wilja näitab; et se waene hing weel
wiimsel silmapilgul selle Rööwli kombel Õn-
nisteggia käest armo, ja pattude andeksand-
mist hakkab palluma. Agga oh, mis kahjo!
et mitmed kolilapsed enne se peäle ei mõtle,
kui hing ihhust ärra lahku, ja siis on wägga
hilja; sest siis on taewa üks luffus ja Jesus
ütleb: „Minna ei tunne teid mitte.“

Lut.
23, 42!

Matt. 25,
10—13!

Küllab sinno lapsega woiks Jummal
armo läbbi parrem järg olla, kui sa ses
asja s koolmeistre ja kirriko õppetajaga ühhes
nous olleksid; agga ütke isse, mis aitab meie

õppetaminne, ja mis kasso woib koliskäimisest tulla, kui sa omma uskmatta ja jummalakartmatta ello läbbi koddõ jälle keif ärrarikkud, mis kolis sure waewaga nouti. Kui sa lapse, kes kolist woi firrikust tulli, õhtõ kää körwa wõttad ja lähhad kõrtsi tantsima ehk kaarta mängima; ja kui sa tedda pärrast kolis käimist möda liderliko kohtasi ja wabrikuid lassed ümber jooksta, kus Jummalä sanna õppetust sutumaks ärralämmatasse. Mis kasso on siis kolitamisest, ristimisest ja leris ning lauakäimisest? —

Oh! kui sa needsinnaõsed kurwad asjad viete järrel mõtleksid, mis pärrast waggad õppetajad süddamelikko armastussoga ni mitme ärrakaddunud kolin, ristin ja lerilapse järrel nuttes waatwad, kes wahhest koggematta wasto tulles omma uhkusse ja häbbi pärrast silmad ärra, ja selga omma heateggiatte pole pöörwad, ja sellega, kui kahhe terrase moögaga kolin ja firriko wannematte leinajad süddant ikka ueste läbbi tungiwad. Minna ütlen: Kui sa selle raske koorma ülle viete järrelmõtleksid, mis so lapse kaswataja ja kolitaja süddame peäle keigeks elloaiaks jääb, küllab Jummalä Waim sulle siis tunda ja moista annaks, et kolitaminne ja kolis käi-

minne mitte naero asfi ei olle. Se polle kárnelil mitte kerge, kui ja metsast leitud harrimatta ounapu ta kätte annad, ja aasta ehk pole párrast lähháð wilja forjama. Agga siin on eennam kui moistmatta lomad, ja eennam kui puud, mis lodud wiisi járrel kaswawad; sest need kolm-, nelli-, wiis- woi kuuskümmend last, kes siin pu pinkide peál istuwad, on **Jehowa párris ossa**, kelle párrast Apostel Peetrus need wannemad ja õppetajad, kes meie seas on, maenitseb, üt-

1. Peetr.
5, 2.

teldes: „Hoidke kui karjatsed Jumala karja, mis teie seas on, ja olge selle üllewaatjad, ei mitte wasto meelt, waid hea melega, ei mitte roppo kasso párrast, waid heldest süddamest.“ Ei mitte kui need, kes koggoduste, kolide ja perrede ülle omma õigusse ja uhkussega lihha tahtmist möda wallitsewad; waid olge karjale, olge laste ja perrele márgiks omma wagga ja jummalakartlikko ello lábbi. Urge kartke mingisuggust waewanende õnsaksamisse párrast, waid olge truid ommas ammetis ja ustawad surmani.

„Siis peate teie, kui se feigeüllem karjane awwalikkuks saab, sedda ilma nártsimatta auu kroni fama.“ 1 Peetr. 5, 4.

Wifil: Jesus, oh aita! et woimust woin sada.

Jesus, oh aita! et õppetud saaksid Lapsed so
fanna, so walgusse sees; Aita, et kolid ja kirri- Jfm.
kud jääksid Paistma, kui lambid so aujärje ees! 4, 5!
Aita kui sadan siin mäsada püab, Aita so rah-
wast, kes appi sind hüab.

Jesus, oh aita! kui puduwad anded, Ehhita Matt.
templid ja kolid toad weel, Leikusse Issand! oh 9, 38!
läkkita teenrid, Roggo keif ekstad, sada neid teel:
Anna so Waimo ja armastust neile, Kedda sa lät-
kitad karjatseks meile.

7. Ünsast leikussest.

„Kes silmaweega külwawad, need Paul
leikawad õiskamisega. Kes käib ikka 126, 5. 6.
peäle ja nuttab semet külwi tarwis
kandes, se tulleb tõeste õiskamisega
ja kannab ommad wihhud.“ Sepärrast
ära kardada ühtegi, mis sa pead kannatama,
waid wõtta omma Issanda talent, minne ja Matt.
kauple sellega, sada palju kasso temma kog- 25, 15!
godussele ja taewa rigile. Mõttele, et ihho
suggu on armo palk, ja se Issandast antud
ning õnnistud talent, kedda ja kellega meie
temma foggodusse, ja taewarigi kassuks pea-
me kauplema. Sest kui lapsed jo omma
nores põlwes, nenda kui Samuel, Önnis-

1 Sam. 1, 11. 28! teggiale sawad kaswatud, siis tulleswad neist wahwad woitlejad ja tuggewad tõteggiaid Snnisteggia winamäele, kes Jummalala rigile ja omma enneste hingedele palju kasso saatwad; nenda kui Jesus ütleb: „Kes minno sisse jääb ja minna temma sisse, se kannab palju wilja.“ — Prohweti Joeli su läbbi ütleb Issand:

Joan. 15, 5.

Joel 3, 1.

Wv. I 2, 9. 10.

3lm. 14, 6!
p. 2, 17!

„Ma tahhan omma Waimo wälja wallada keige lihha peäle ja teie poiad ja teie tüttred peawad prohweti wiisil räkima.“ Agga mitte ennam Parti egga Meda, ei Elami, ei Mesopotamia egga Brigia, ei Pammwilia, ei Egiptusse kelesid egga sedda, mis rägitakse Libia rikide sees; waid waimust sündinud Jummalala laste, pühha inglite, ärraselletud waimude ja keige taewaliste keled. Ja se on üks iggawenne kelemurre, üks iggawenne Ewangelium, mis ükski mu ei tunne egga mõista, kui agga se, kes pühha Waimo on sanud. Oh sedda kallist nellipühhi römo! mis siis on, kui ka meie lapsed ue Jerusalemma pole wates, ute keeltega sest au lotussest, ja sest iggawessest pärrandussest räkima hakkawad, mis meile taewas on tallele pandud.

Wifit: Sedda kallist armo sanna.

Siis saab wannem wägga röömsaks, Kui ta leikab üiskades, Mis ta enne nuttes külwas, Lapsi jates ilma sees.

Siis sa ütled omma lastega seltsis: „Kui armsad on sinno honed, wäggede Jehowa! Kui armsad on mäggede peäl selle jallad, kes röömsaid sannumid kulutab, kes rahho, head ja õnnistust annab kuulda.“ Ja, oh! kui wägga armsad ja kallid on siis kolid, kirrifud, luggemisse maiad ja keik need paigad, keik need sammud, jäljed ja silmapilgud, kus sa enne omma patto koorma al õhkades kibbedaste nutsid, ja raske süddame wallo, raske murre ning waewaga isseennese, omma abbi-kasa, lapse ja orja ärrapeästmist noudsid, ja nende õnsaksfamisse eest hoolt kandsid. Siis woid sa keik liad peatoidusse murred, ja keik omma aialikko ello waesust ja kibbedust ärraunnustada, ja jouad omma päwa koorma ning pallawad römoga kanda; sest siis sa tead ja tunned, et sa waggas abbiellus laste eest hoolt kandes, iggapääw waimolikko kuldfroniga, kunninglikkus ehtes, kess Jehowa pärrisossa kõnnid. Sest so lapsed on kui öllipu wössud, mis siin so laua ümber;

L. laul
84, 1.

Jes.
52, 7!

Laul
45, 10!

Paul
128, 3. 4. agga seal üllel kolmaino Jummalaga au-
järje ees iggaweste sawad haljendama.

Wata, nenda önnistakse wiisiste se mees,
kes Jehowat kardab ja se rahwas, kes om-
ma lapsed Önnisteggiale kaswatab. Lööste,
siis löpwad willetsussed ja söa ahhastussed.

Siis saab ka meie armas Iin ja Ma, meie
armsad pühhad koiad, kolid ja palwemaiad,
keik sawad siis Issanda wäggewad abbi,
temma helded kaitsemist, ja ta rohked önnis-
tust iggapääw ifka ennam nähha ja tunda;
sest siis tähhendab se Issand Sebaot ka meie
kohta, üteldes: „Ma tunnen tedda se po-
lest, et ta wöttab ommad lapsed ja omma
perret käsida, kes pärrast tedda on, et nem-
mad Jehowa teed peawad hoidma.“ Siis
ei tahha Jesus meid mitte waesiks lapsiks

Mos.
18, 19! jätta, waid ütleb: „Minna tullen teie jure
ja mis teie ial Issalt pallute minno nim-
mel, sedda tahhan minna tehha, et Issa
saaks auustud Poia sees,“ ja siis saab tem-
ma ka auustud meie ja meie laste sees.
Siis kaswawad ka meie lapsed, kui tae-
wased taimed, tarkusses, pikkusses ja armus
Jummalaga ja innimeste jures; ellawad Önnisteg-
gia nimmele kitussiks ning auuks, ja sawad püh-
ha Waimo juhhatamisse al nende hulkade jure,

Joan.
14, 16-18!

kes rõmoga koli ja kirriko lähwad. Ei nad siis enam panne raskeks egga sunnitawaks asjaks omma hinge õnnistusse eest hoolt kanda, waid lähhawad selle kahheteistkümnne aastase Jeesusega heamelega templisse, pannewad temma pühha õppetust hõlega tähhele, kaswawad ning kauplewad Jeesanda talentiga, ja saatwad temma koggodusse ning taewarigile palju kasso.

Nad käiwad Jeesanda waimus ja wäes otsego Enoß, allati Jummalaga ühhest walgusjest teise, senni kui se õnnis aeg tulleb, et ka nemmad keigest kurjast ärrapeastetud, teise ilma, meie Jeesanda Jeesuse Kristusse iggawesse walgusse ja au paistusse male sawad, kuhho nende usklikkud wannemad ja õppetajad ele on läinud.

1. Mos.
5, 23!

Sepärrast wõtta siis omma Jeesanda talent, minne ja kauple sellega, sada palju kasso temma koggodusse ja taewarigile. Ja kui sa õnsa Lutterusse sanna järrel keigel omma ello aial ühtegi muud head ep olleks wõinud tehha, kui last õiete jummalakartusses kaswatada, siis ei sa sinna seal mitte wäbbe armo palka selle käest, kes ello kronid ja aujärjed wälja jäggab, üteldes: „Sinna hea

Matt.
25, 21.

ja ustaw fullane, sinna olled ülle
pisko ustaw olnud, minna tahhan
sind ülle paljo panna, minne omma
Jesjanda römo sisse." Halleluja!

Wifil: Oh woitlejad, et käige peäle.

Oh! siis saab õnnis leikus olla, kui Jesus
ütleb kohto ees: Nüüd woid so laste seltsis tulla
Aujärje ette bistades, Ja röbmsast kanda wihhud
seäl, Mis nuttes külw'sid ilma peäl.

8. Troost lapse surma pärast usklikko wannemattele.

Pühhas kirjas ep olle mitte keeldud, et
ja omma surnud lapse pärast ei pea kurb
ollema; sest meie leiame, et ka wannad usk-
likud ja Peawannemad omma laste surma
läbbi on wägga kurwaks sanud; agga kurb-
dusfel peab moõt ja raia ollema. Ea ei
pea mitte meelt ärraheites küssendama egga
mõtlemä, et Jummal wihha pärast so lapse
on ärrawõtnud; nenda kui mõnni emma ehk
issa allati ilma troostita kaebab ja ütleb:
„Mikspärast just minno armas laps, mo
ainus poeg ehk tüttar pididi surrema? Peälegi
olli temmal raske surma woitleminne, ehk

ta on undlikko surma sanud, ja minna ei woi kuski rahho leida." Agga armas leinaja! se on hinge waenlane, kes sind sedda wiisi Gummala sallaja noupiddamisse ülle nurrisema panneb; sest se ep olle mitte se usk, mis wannad pühhad wannemad, usklikud ja muud õppiad omma laste surma jures on üllestunnistanud.

Abraam on Moria mäel paljo raskemad usso läbbi katsumist, ja paljo suremad süddame wallo omma ellusa poia pärrast pidand kannatama, kui sinna omma surnud lapse järrel tunned; sest sa ei woi mitte öiete moista, mis suguse tundmissega ta omma lapse, kelle sees Gummal olli tootanud keif mailma rahwast õnnistada, ohwri altari peäle panni ja kät noa järrel sirrutas! — Ka Jakob leinas wägga ja nuttis, kui ta omma poia Josepi werrega kastetud kirjud kabe nähha sai, tunnistusseks, et ta undlikko surma olli sanud. Ehk kas Dawetil ep olnud suur süddame wallo ja kurbdus, kui ta poeg Absalom tamme oksas sai läbbi pistetud? Ja mis tundis kül Maria südda Kolgatal omma armastud Poia risti al seistes? Töeste, sinno kurbtus polle mitte ni kibbe egga middagi selle wasto arwata, mis wan-

1. Mos. 22, 1-10!

v. 27, 31-39!

2. Sam. 18, 9, 14-17! p. 19, 1!

Joan. 19, 25!

nad usklikkud on tunnud; sest sinna tead selgeminne, kui heldeste Jesus lapsi ennese jure kutsub, üteldes:

Marf.
10, 14.

Laske need lapsokessed minno jure tulla ja ärge keelge neid mitte, sest nisugguste pärralt on Summala riik. Ja ta ütleb Önnisteggia: „Minna ellan ja teie peate ka ellama;“ Ka sinno laps ellab ja on kui taewarigi pärria, kui armotaim ühhe parrema ello sisse, parrema holkandmisse alla kaswatada woetud.

Joan.
16, 23!

Marf.
14, 36!!

Tulleb aeg, et sinna olleksid omma kaswatamisse läbbi lapse se hea karjatse jurest ärra woörutand, ja lastnud mailmaga hukka miinna; ehk kas woid teada, misugguste raske kiusatuste wasto ta pitkema ello päwades olleks piddand minnema, kus tedda patto pettussfest woidetud ja Jesusfest ärralahhutud olleks sanud. Nenda kui se poeg, kedda isja ta surma wodi peäl Summala tahtmisse alt wäggise taggasi pallus, wimaks omma kurja tö pärrast ärrahukkamisse paika miñnes, kahhetse des ütles: „Oh, olleks isja mind mo surma haigusfes Önnisteggia holkaks annud, siis ep olleks mul nüüd mitte tarwis olnud seddasinnast hirmust teed káia!“

Sepärrast, armas leinaja! on Issand, kes keik meie ello päwad iggawessesst aiast ette ärra teab, lapse ürrikesseks aiaks sinno jurest ärrawötnud, et ta temma jure taewa iggaweste peab jäma. Ja sellepärrast ärra leina mitte nenda kui need, kellel ühtegi lotust ep olle; waid lasse usko kurbdussele rajaks ja armastust sinno ning lapse wahhel ühhendamisse siddemeks jäda, mis sind sadab walwama ja lõpmata Jummalat palluma, et ka sinna ükskord seäna nende ilma süta laste feltsi woiksid sada, kuhho Jehowa pärris ossa ele on läinud. Ja et sa nüüd ka leina rided kandes, pufärgi ning hana jurest, täis usko ja iggawesse ello lotust rõmoga omimad silmad taewa pole woid tõstaja Jobiga üttelda: „Jehowa on annud ja Jehowa on ärrawötnud: Jehowa nimmi olgo kidetud, Halleluja! Sest minna tean, et mo Lunnastaja ellab, ja temma jääb wiimsesks pörmo peäle seisma.“

Job.
1, 21.

p. 19, 25.

„Leinaminne surno pärrast festab seitse päwa; agga jölleda ja jummalakartmatta pärrast temma ello aia.“ Üksi neile on surm hirmus, kes patto armastawad ja Önnis-teggiad põlgowad; agga neile, kes Jesust armastawad ja patto himmud ning teud hirm-

Sir.
22, 13.

saks peawad, neile ei te surm mitte ennam
hirmo, sest Kristus annab ello.

Wifit: Amen! au Jesal' olge.

R. l. r.
256, 4.

Amen! surm ei te hirmo, Sest Kristus annab
ello: Amen! surm ei te hirmo, Sest Kristus
annab ello: Kes esmalt hauda pandud, On pan-
dud; Kes esmalt hauda pandud, On pandud:
Nüüd ellab ifka, Amen: Nüüd ellab ifka, Amen.

Agga monni ehk ütleb: „Egga ma selle
pärast ni kurb ei olle, et laps ärrasurri;
agga se waewab mind wägga, et ma ehk
mitte allati temma eest üged hoolt ei kannud.
Haigusse aial olleksin ma piddand kannat-
liffum ta wasto ollema, weel sedda ning
sedda rohto prukima, ja moisast woi liinna
tohtri jurest ussinaminni abbi otsima.“ Dns
luggu nenda, siis tunnistad sa isse, et selle
ramato õppetus tõssi on. Sest et sa nüüd,
nenda kui ma saggedaste ollen üttelnud, wast
pärast lapse surma se peäle mötled, mis so
kohhus kohhe ta sündimisest sadik olleks ol-
nud teha. Sepärast pead sa kül kurbtust
tundes isseennese holimatta süddame ülle
leinama, ja Dünisteggia käest armo ning
andeksandmist otsima; agga sa ei pea Sum-
mola armolisest ja heast tahtmisest so lapse
surma pärast kaksipiddi mötlema, ei meelt

ärraheitma egga innimestest ebbajumma-
laid ennesele teggema. Waid ellus ning
surmas ellawa Jummalä peäle kindlaste
lootma, kelle arstimisse alla ka ehk sinnagi
haigusse aial ihho suggu palwes andsid.

Siis sawad keif sinno pattud, keif so
nödrus ja pudus andeksantud. Andeksantud
Talle werre pärrast! Ja pühhad inglid, kes
so lapse hinge kõrgesse taewa kitusse laulude
sisse on kannud, sawad õnsal filmapilgul ka
sind se pühha ja puhta ue Jerusalemma wal-
gusse, ja waikse rahho maiadesse wima; kus
so rist aukroniks ja keif so leinamisse päwad
iggawesseks römo, tänno ning kitusse lau-
lufs sawad mudetud. Halleluja!

Wifil: Jeesus, peästinud olled sinna.

Seäl on asset usso isad, Ja Prohwetid nen-
dega; Seäl aujārgede peäl ist'wad Jeesanda
Apostlid ka, Señna eñne ele läinud Need, kes
Jesu järrel käinud, Ja nüüd laulwad süddamest,
Halleluja! iggawest.

Wifil: Nüüd hingwad innimesed.

Sa Jeesus! seia töttad, Ja lapse põlwes wõt-
tad Ni mitmed taewasse; Ei lasse sa neid kauaks
Siin jäda sada wannaks, Et mailm sadaks wae-
wasse.

Kui rahholikkult nemmad, Siit meie hulgaft lähwad, Kui nende tund on käes; Eht ilm neid käsiks, kelaks Weel seia mõnneks päwaks, Ei maksa se nou nende ees.

Nüüd tullid inglid taewast, Ja peastid ilma waewast Se lapse ruttuste, Ta sanud sedda ello Kus ennam polle wallo, Waid taewa rõöm jääb järgeste.

III. Maiapiddamisest.

1. Perrewannemattele.

Õnsa Lutterusse maenitsust möda on igga maia wannema, ja igga issa ja emma, otsego piiskopi ja õppetaja kohhus omma laste ja perrerahwale armoõppetust kulutada, ja nende käest saggedaste järrel kulata ning küsvida, mis nad pühhasst kirjast, laulo ramatust, katekismusse peatükkidest ja koliskäimisse ning jutlusse kuulmisest on õppinud.

Et koddone jummalatenistus koolmeistri ja õppetajale abbiks woiks olla ja korda sata, mis firrikus ja kolis meleparrandamisest, usjust ning õnsaksjamisest kulutakse.

1. Tim. 2, 1—4. Sepärrast maenitseb Apostel Paulus keige esste, ja keige ennam teid oh, perre- ning leiwa-Wannemad! Et peab tehtama pallumissi, palwesid, pallumissi teiste eest ja tän-

namisfi keikide innimeste eest, kunningatte ja keikide eest, kellel keigeüllem melewald on, et meie rahholist ja waikist ello woiksime ellada keige jummalakartusse ja ausa ello sees. Sest se on hea ja armas Jummalameie Önnisteggia melest, kes tahhab, et keik innimesjed peawad önsaks sama ja töetundmissele tullesse.

Perrewannemad ei pea mitte sallima, et jummalakartmata orjad woi päilissjed kurjad ja roppud sannad laste kuuldes rägitwad, waid peawad neid nomima ja maenitsema. Kui sa kül temma kurja süddant ümber ei woi muta, siiski, kui ta tänna so leiba sööb, ja leikamas ehk heinamal on, woid sa temma su häbbematta asjad räkimaft Jummalasanna kül kinni panna. Ja kui sa üht nisuggust kölwatumad, kes ses asjas Jummalasanna sinno sanna kuulda ei wötta, omma tö kallalt ärra sadad, siis jääb sel päwal kül nattu ke tööd teggematta; agga rohke Jummalasanna önnistus tulles assemele, ja laste nõred süddamed jäid rikkumatta; sest sadan sai se läbbi ärrapelletud ja Önnisteggiale teed walmistud.

Perrewannemad peawad ka selle üle walmama, et orjad mitte halbil wiisil ühte ei

hoia egga porbo ello ei aia; ja et nende maggamisse assemed, nenda kui suisel aial laos, lauda ehk laudi peäl mitte ühhes ei olle, waid te neile wahhet ja panne teised teise põningi peäle, siis jääb paljo patto teggematta. Ei nad lange siis mitte ni süggawaste omma lihha himmude sisse, ja Jummal sanna õppetud moõdub sedda enneminni nende süddamette peäle. Arra kardada ses asjas, waid olle ustaw surmani, siis tahhan ma sulle ellokroni anda, ütleb Issand. Sest sinno kätte perre ja laste ülle on sesamma ammet ustud, mis ühhe piiskoppi ja õpetajale omma rahwa ja koggodusse ülle. Jummal on sind omma maiapidadaiks pannud, agga Jummal maia ep olle mitte üksi se pu-palgi woi kiwwidest tehtud hone, kus sees sa ellad; waid Jummal maia on pühharisti koggodus, ja so laste ning orjade hinged, kes kui ellawad kiwwid waimolikko templi ehhitamisseks, ja kui ellawad liikmed Kristusse ihho külges peawad ollema, et Jesus omma Issaga woiks tulla ja ello asset ka nende jure teha.

Nenda kui sinna sullaste ja ümmardajatte käest ihholikko tööd nouad, otse nenda nouab Jummal sinno käest nende hinge tööd

ja waimolikkõ ello eddasi samist. Nemmad tullid leiwa ja palga pärrast sind tenima; agga Issand panni sind so maiapiddamisses nende süddamette kallal tõteggiaks. Selle pärrast on sul õigus ja se on so kohhus, orje nende pattude pärrast sõidelda, Summala sannaga melitada ja himmo neile teha, et nad laiskust, wasset, wargust ja pettust mahha jätwad, ja pühhapäwal kirriko ning luggemisesele lähwad; agga mitte koddõ ei magga, egga möda metsi, kasso tõsi, talguid egga kõrtsusõ ei käi, waid hingamisse päwa peäle mõtlewad ja sedda pühhitsewad. 2. Mos. 20, 8!

Agga sa ei pea mitte üksi õppetama, waid pead ka isse kolmandamad käsko piddama, omma wagga ello läbbi perrele määrgiks ollema, ja orjadele õigust teggema, õigust tagganoudma ja se peäle mõtlema, et „tõteggia on omma palga wäärt!“ Sa ei pea mitte teisali töga waewama, egga teniatte ja tõteggiate werrewaewa asjata taggasi kiskuma. „Sest nende palk, kes teie maid on ärraleikand, mis teitest on kinnipeetud, kissewad, ja leikajatte kissewaminne on tulnud wäggede Issanda kõrwade ette!“ Sepärrast maenitseb Apostel Paulus ja ütleb: „Issandat, tehke sedda 5. Mos. 24, 14. 15. Lut. 10, 7! 1. Kor. 9, 14! 3. Sa. 5, 4. Ewef. 6, 9.

sullastele, mis õige ja kohhus on, jätke ähwardamist mahha ja teädke, et ka teil ennestel Jõsand taewas on, ja temma ei pea enam luggu ühhest kui teisest. Amen.

Wifit: Oh Jesus üllem abbimees.

Oh, Jesus! sinno risti al Las' mind ja perre olla, Et woime seltsis Kolgatal So jure waimus tulla; Seks werre wäega aita mind, Et orjade sees tenin sind Ja õigust tagga nouan.

2. Teniatte ja tõteggiattele.

Evaj.
6, 5—8.

„Teie sullased, kuulge nende sanna, kes teie Jõsandad on lihha polest, kartusse ja wärristusfega, omma süddame waggadusfes, nenda kui Kristusse sanna.“ Sest iggakord, kui sa leiwawannema wasto sannakuulmatta ja wastane olled ning wastohaugud, siis surustad ja panned sa Jummalä omma Lõja seädusse, Jesusse omma Önnisteggia armoõppetusse, ja pühha prohwetide ning Apostlide maenitsusse wasto; riklub omma aialikko ello head põlwe, et so käsfi ei woi hästi kääia, ja tombad neljandama käsfo ähwardamist ilma wibimatta iggawesseseks aiaks ennese peäle.

Lit.
2, 9. 10.

Sepärrast olle allandlik, jummalakartlik ja sannakulelik omma leiwawannema wasto.

Wasta, kui sult küsitätse, tulle ussinaste kui sind kutsutakse, ja te kärmeste, mis käs- takse. Agga ärra weddele, ärra wida aega siin ja seal tühja jutto aiades, ehk liina pai- kus koia ukse peäl seistes, ja ärra ota mitte et sind allati peab tagga sunnitama, ja nende ammo teatud iggapäwaste teggemiste pär- rast ikka jälle ueste pallutama; waid kaäna hoolt, et wannad tallitsemisest ilma ütle- matta, ja ilma pahhandusse ning taplusfeta tehtud sawad, sest kirjutud on:

„Hädä sellele, kelle läbbi pah- 1 Matt.
handus tulleb.“ Sepärrast ei pea sa üh- 8, 7!
hegi asjaga wiwitama, egga ühtegi tööd,
mis sa tänna woid ja jouad ärra teha,
hoomseks jätma; sest muido jäwad ka need
keige fergemad tööd raskeks ja wasto meelt.

Olled sa kui sullane, ümmardaja ehk 1. Mos.
3, 19.
päilinne kutsutud, siis mötle, et sa maia is-
sanda tööd tehhes woi perremeesst tenides
isšeennast orjad, ja nisammoti kui so leiwa
wannem, omma palle higgsi sees, omma
tööst ja waewast leiba pead söma.

Teed sa nüüd truieste omma tööd saana; 2. Tees.
kuulmisses ja armastusses wannematte ja Dn:3,10—12!

nisteggia wasto, siis on so palk leikusse Is-
sandast õnnistud. Agga tenid sa silmakir-
jaks, kui need, kes innimeste mele pärrast
püüdwad olla, otes, millal agga pääw otsa
saab; siis ei sö sa mitte omma, waid sa
sööd omma perremehhe pallehiggi sees
leiba. Temma peab sulle küil so ärra-
raijatud päwa, näddala, woi koggoni aasta
palga maksma; agga Jummalala jures ep
olle sul õnnistust. Sest wargusse pat seisab so
palga peäl ja sadab sind, (so abbitasa ning
lapsed) jälle ueste tühjusse sisse.

Agga isseárranis pead sa siis walwama
ja hoolt ning murret kandma, kui sa laste
järrel watajaks ja lapse hoedjaks olled! Sa
ei pea mitte mötlema, et se üks ilma ellota
mängi assi on, mis sa ommas sülles kannad;
waid pead teadma ning tundma, et ta Je-
howa pärris ossa on; kelle pärrast sa
mitte üksi ta wannematte, waid ka selle kei-
gewággewama Jummalale pead arwo teggema.
Ja hädda sulle, iggawenne nuhtlus tulleb
sulle! kui sinna holetusse läbbi lapse wigga-
seks lassed sada, ja omma pahha sannade
ning teggudega need essimesesed umbrohho
seemned ta örna süddame sisse külwad, ja
nödra lapse ihho ning hinge ärra rojastad.

Kui lapsõke wahhest peaks juhtuma kuffuma, külmetama ja hädda sama, siis rägi kohhe ülles, rägi töt ja ärra walleta mitte, et wannemad teada sawad, mis lapsel wigga ja mis wasto abbi tulleb otsida.

Nisammoti rägi ka siis töt kui sa asjo katki teed ja ärra kautad, et nad so süddant iggaweste ei sa pinama.

Agga ärra rägi maia seestpiddisid asjo egga wannematte wiggadussi, ei omma keige-parrema söbradelegi, kui sa neist ilma kurja süddame-tunnistuseta woid wait olla.

So keige parremad söbrad ja nouandjad, kelle kätte sa omma süddant woid uskuda, olgo Summal, ja waggad wannemad ning õppetajad.

Kui leiwawannemad ehk isja ja emma isse-kefis jutto aiawad, siis ärra minne mitte wahhele, ärra wasta enne kui so kääst küsitätse ja ärra orwa mitte, et sinna ialgi ei woi eksida.

Kui perrewannemad sinno arwates eksiwad, ja laidawad seäl, kus sa lootsid kitust sawad, siis ärra jä wastafeks egga trotsiaks, wait mötle, et sinna orri olled, kes saanna peab kuulma. Sa et meie, kui meie ka keik olleme teinud, mis kohhus olli, siiski kõlwatumad sullased ja ümmardajad olleme, kes

1. Peetr. 2, 18!
Apostli Peetrusse maenitsust möda mitte üks- päinis heade, waid ka tiggedate sanna peawad kuulma.

Antakse sulle lubba wälja minna, siis ärra minne mitte kõlwatuma kohha, ei tige peäle, egga möda kõrtsusi jooksema, kus so rahha koppik ärraraisatud, so aus nimmi teotud, ja so hing pattodega rojastud saab.

Kui sa mitme teisega ühhes koos tenid, siis ärra püa ennast mitte se läbbi leiwanematte ees heaks teha, et sa omma kasullaste ja ümmardajatte peäle kawwalaste waltetad ja keelt peksad. „Sest innimesed peawad arwo teggema kohto päwal iggaühhest tühjast sannast, mis nemmad on rākinud.“

Matt. 12, 36.

Olle tru ommas ammetis, ja kañna leiwanemema asja eest nisammoti hoolt, kui olleks se so omma ollema; ärra raiska, ja ärra mõtle mitte: Egga se minno olle, kui otša saab, eks perremees murrekse jälle.

1. Mos. 39, 2-6!

Wõtta wagga Josepid ennesele eesmärgiks ja ärra rāgi, ärra te ilmaski sedda, kellest sa häbbi pead tundma, kui se walgette tulleb.

Ärra arwa mitte, et Jesus sel kombel üllekohtuse Mammonaga käsib sõbra teha,

kui sa omma herra, proua woi perrewanne-
ma järrelt puid, jahho, küünlaid, heino ehk
muid asjo warrastad, waestele annad ja lo-
dad, et nemmad sind selle eest iggawesse
rahho maiadesse wasto wötwad. Ei töeste
mitte. Reif nisuggused pettised üllekohto
orjad, kes sind seddawisi patto teggema me-
litawad ja eksitawad, ei sada so hinge töeste
mitte rahho maiadesse, waid iggawesse wallo
ning waewa sisse. Sest Önnisteggia ei
tähhenda mitte wargusse, waid selle Mam-
mona kohta, mis sa ennesele omma tö ja
waewa läbhi õigussega ausal wiisil olled sa-
nud; agga siiski sellepärrast üllekohtune on,
et ta sind pettab ja surmas, kui sul keige-
ennam abbi tarwis on, mahha jääb, sind
mahha jättab ja tullesse ello sisse sulle üh-
tegi kasso ei sada; kui sa tedda ennesele
ebbajummalaks pead, ehk rikka mehhe kom-
bel himmude täitmisseks prugid.

Agga waeste anded ja need koppikad, mis
sa Summala sanna eest ja Summala rigi
wäljalautamisseks Piiblikogodussele ja waeste
pagganatte ümberpöörmisses armoõppetusse
fulutajattele annad, on töeste kallid. Nende
läbhi woid sa ennesele, kui sa uskus annad
ja pattustpöörmisses ellad, söbro tehha ülle-

Lut.
16, 9!

Matt.
25, 40.

kohtusest Mammonast, kes sind, kui sa surmas leigist lahti saad, wästo wõtwad iggaweste maiadesse; sest Ünnisteggia ütleb: „Mis teie ial ollete teinud, ühhele nende-sinnaste mo wähhematte wendade seast, sedda ollete teie mulle teinud.“

Sepärrast mõtle wiimse otsa peäle ja pea finni, mis sul on, so nore põlwe puhtus, terwis ja hea süddame tunnistus, et ükski sinno fronti ei wõtta.

Rule leiwawannematte sanna, te truiسته tööd, pallu Jummalat ja hoia temma sanna au sees.

Olle omma isja ja emmale troostiks ning abbiks, omma õppetajatte ning heategiাতেle rõmuks, ja omma isja Ma ning liina auuks, siis tahhab Jeesand sulle, kui sa surmani ustaw olled, ello fronti anda. Amen.

Wifil: Tulge ristinnimesed.

Jesus ello fronti annab Sulle, kui sa truiسته jääd, Armo sülles ta sind kannab, Ehk siin waewa, hädda nääd; Orja põlw on otsas seäl, Kus inglite laulo heäl Rõmustab sind pärrast waewa, Kui saad läinud ilmaft taewa.

IV. Üsfo ellust.

1. Üks heäl neljakümne aastase perrekonna palwepiddamisest.

Üks Amerika=ma mees ütleb: Nüüd on nellikümmend aastad, kui ma omma abbi=kasaga maiapiddamist hakkasin. Sest püüast sadik on Jummalal meie maias allati üks tänno altar olnud, kelle peält iggapüüased hommiko ja õhto palwed taewasse tõuswad; ja ma ollen leidnud, et maia rahwa rahho ja õn üksnes perrekonna palweteggemisse läbbi siggineb. Sest ühhegis ammetis ei paista maia isä ni sure au sees kui siis, millal ta nago keigeförgema preester omma koddakonste seas seisab, ja neid Jummalat sannaga õigusse jälgede peäle juhatab.

Selle mõtte peäle sain ma jo omma lapse põlwes omma wagga koolmeistri, ja weel ennem mo isä ello läbbi ärratud, kes omma lastega iggapüüw armo järje ette astus. Jo sel aial wõtsin ma nouks, et kui ma eddespidi maiapiddajaks piddin sama, siis sel sammal wiisil tahtsin ellada. Ma tean kül, mis wabbandamisjed selle wasto otsitakse. Teie arwate, et se, kel paljo teggemist ja

murret on, mitte tarwilist rahho-aega ei woi sada. Sakkatusses kartsin ka minnagi sedda, agga mo kartus olli asjata; sest omma neljakümne aastasest ellokäigist woin ma nüüd tunnistada, et wägga arwaste haigus ehk mu õnnetus mind on feelnud igga hommiko ja õhto ommastega Issanda nimme appi hüüdmast; agga mitte ühte korda ei olle minno tö egga teggeminne mind feelnud, — mitte ühtekorda neljakümne aasta sees!

Du kül tössi, et monned minno naabritest warreminni kui minna, omma töle läksid, agga süski ei olle minna omma töödega suggugi taggasi jänud, waid weel ussinaminni eddasi joudnud. Mitmest kitsikussest on Summal meid armolikkult läbbi aitnud, mitmed kardetawad kahjud ja õnnetused on ta meist ärra pöörnud; ta on meie teed tassasaks teinud ja meie käimist mailma läbbi ni lahkestes aitnud, et se sagedaste üks immeassi meie silmade ees on olnud. Pühha kirja luggeminne, õppetused ja maenitsused kinnitasid meid päwakoormad ja waewa hõlpaste kanda; sest meie usso ankur seisis kaljo peäl ja meie laewoke, ehk kül tuled ja tormid tedda winsutasid, ei woinud mitte hukka miina. Selle aia sees õnnistas Summal meid

lapsokestega, mis meid ueste satis Snnis-
teggia appi hüüdma. Kes wois neid hoida?
Kes neid se kardetawa mailma läbbi sata?
kui üksnes Issand. Nemmad on ilma sur-
rematta hinged, meie hokeks antud, et meie
neid taewa pärriaks peame kaswatama. Se
assti aias meid tarkust ja armo üllewelt ot-
sima, sest keige omma murre ja hokeandmis-
sega, ei woinud meie neid mitte selle sure
merre ülle wia, egga ifka nende jures olla.
Meie ei woinud mitte iggakord nähha, mis-
sugguste kiufatuste ja õnnetuste wasto nem-
mad läksid egga wahhest teadagi, kus nad
ollid, mis woisime meie siis parremad, kui
palwed nende eest teha?

Aegamissi kaswasid meie lapsed ja ollid
nored mehhed ning neitsid, läksid abbiellusse
ja hakkasid isse omma maiapidamist, siis
ollid meil sedda ennam asja nende eest pal-
wid teha. Mõnikord on lapsed teekäimis-
tes, ja söidawad omma ammetide pärrast
tulleanfride ja laewade peäl, kus mitto
hädä on karta, kuidas ei olleks meie seal
süddamelikko palwega neid Snnisteggia ho-
leks pidand andma. Ja nenda toob igga
uus pääw ifka jälle uut asja, kellega ta meid
kutsub palwed teggema.

Olleks mulle, kui abbi kasjal ja maia is-
 sal, mo ello-käik eest otsast ueste peäle hak-
 kata, siis teeksin ma sedda jälle just nisam-
 moti kui enne; mo keigeessimenne töö olleks
 perrekonna palweteggemist seäda. Sedda
 teggin ma neljakümne aasta eest, ja ei olle
 weel mitte ühtainust filmapilko kahhetsend;
 agga sedda woin ma töega üttelda, et kui ma
 omma ello aega ueste woiksin hakkata, siis
 tahhaksin ma ommas kutsmisses truim olla
 ja tössisemalt, süddamelikkumalt ja kindla-
 ma lotusstega palluda; ja selleks lodan ma
 Dnnisteggia armo läbbi omma tullewaid
 ello päiwi pruksida.

Sedda ello-käiki kirjotades olli mul se
 sowiminne, et keik abbiello rahwas ja isse-
 ärranis need, kes nüüd omma maiapidda-
 mist hakkawad, nouks wöttaksid, koddust
 jummalatenistust ja perrekonna palweteg-
 gemist piddada. Sest Jehowa kartus on
 tuggew lotus ja temma lastel on kindel
 warjopai. Amen.

Ewangelist Ahwrika-maal.

Wifil: Nüüd on se pääw jo lõppenud,

So lõhtikistud külje sees, Mind laese hingas-
 da, So hawad paisko siis mo ees, Kui sinnust
 rägin ma.

2. Emma palwed.

Ühhe laewakapteni abbikasa, kes praego weel, kui sedda kõnnet kirjotakse, Paltimoris ellab, pühhitsees omma maia Summalale ja koggus iggapääw omma lapsed kofko palwele, ni hästi siis kui ta uskmatra mees koddoo, kui ka siis, millal ta merre peäl olli.

Kui mees merre peäl fanges ö tormides surma häddas olli, siis tullid saggedaste ta naese ja laste öhtopalwed ja filmapisfarad, omma reisia mehhe ja issa eest, wäggewaste ta mele. Oh issa-ma! kui armsad on sinno mällestused, mis palwe läbbi said pühhitsetud. Oh! kuidas käiwad need kallid näud, — issa, emma, wendade ja öddede näud, — önsa ingli kombel otsego nähtawalt teekäiaga läbbi ilma, kui nad isse ehk kül jo ammogi haua rahhus hingawad.

Meie kapteni abbikasa uskus kindlaste, et Summal ta palwed mehhe ja laste pärrast wissiste piddi kuulma; agga wata, aastad läksid möda ja temma lotus näitis otsego nurja minnema, kui Summal tedda kuulis ja önnetusse läbbi önnistas.

Ühhel päwal, kui ta lapse sannakuulmatta mele pärrast karristusseks üksi tuppa

jättis, siis läks poisike aknast wälja ja ei olnud kussagi ennam leida. Selle abhastusse sees jäi se surmani kurwastud emma weel kindlaminni palwesse, hoidis Dnnisteggiast kinni ja woitles uskus temmaga. Poisike ekkis ümber ja tulli laewaga Karolina sare peäle, kelle sabbamasse ka issa Jummalatahtmist möda selsammal filmapilgul juhtus. Nälja pärrast ärranörkend poeg ruttas issa kaenla, ja tunnistas temmale omma santi ello, pallus andeks ja läks siis isfaga ühhe teise sare peäle, kus ta kolla többesse haigeks jäi. Agga haigusse aial ei woinud ta omma wagga emma palwid mitte ennam ärraunnustada, waid kahhetseminne, palwed, ust ja kartus surma, kohtopäwa ja pörgo eest, seisid nüüd allati ta waimo silmade ees; sest emma palwed tousfid löpmatata taewa pole. Kui issa ühhel päwal tupa astus, siis kulis ta last halleda nuttoga hүүüdwad: „Minno emma, mo armas emma! oh olleksid sa nüüd siin, minno eest palwed teggemas!“ Siis panni ta omma wärrisewad käed risti, watis kurwa näoga issa peäle ja ütles: „Oh issa! minna surren omma pattude sees, ma ollen iggaweste sabbund! Oh lakkita, lakkita kellegi järrel,

Kes minno eest palwed teeks!" Agga issa kostis: „Mo armas laps, siin sare peäl ep olle keddagi, kes sind woiks aidata, pallu isse omma eest, mo laps!" — „Oh armas issa, ma teen sedda, agga mul on ka teiste abbi tarwis, eks sinna ei woi, eks sinna ei tahha omma surria lapse eest palluda?" Sel silmapilgul olli issal, otsego olleks Ma ta al lõhend, hinge abhastusfes langes ta lapse asfeme ette põlweli mahha, hüdis Summalat ärrapeästjaks appi, ja enne kui ta üllestouffis olli lapse palwe kuulnud, ta leidis rahho omma hingele ja surri röömsas lotusfes.

Sest aiast hakkas issa palwet teggema ja olli usfo sees ueste sündinud; ta poeg olli taewas ja temma tee peäl seäna minnemas, ning nenda, nende röömsa sannumittega tulli ta Paltimori omma abbikasa jure taggasi.

Agga meie, mo armad, näme sest kui kaddumatta lapsepõlwe õppetussed jäwad, nennad on otsega õhkuwad sööd, mis esmalt prüggi al finnifaeatud; agga pärrast elkaste põllema hakkawad ja ennam ialgi ei sa ärrakustuma. Sepärrast teie emmad ja issad! palluge, palluge omma wäetimatte, efsia ja ärrakaddunud laste eest! Amen.

Kas kuulsid ja kas pannid tähhele sedda töeste sündinud asja, sa edbew ja kergemel linne noor innime! Kes sa nüüd omma wagga wannematte, kaswatajatte ja õppetajatte nouandmissed ja maenitsused ärrapõlgad, Jummalä sanna ja palweteggemisse ülle pilkad, hirwitad ja omma hinge pärrast holimatta olled? Kas sinno naer ei lõppe mitte enne „kui tullesse peab minnema keik Ma ning taewas hukka.“ Kas mõistad? Kas tunned, et se tunnikäe ka sulgi jo ehk selja tagga woib olla, millal surm sind so pattude sees kinniwõttab? Kuhho saad sa siis? Sinno emma ja isä lähwad ehk enne mulla alla, woi on nad nüüd jo surnud? Oh willets hing! Kes pallub siis sinno eest? Kes langeb surma tunnil sinno wodi woi sängi ette mahha, ellawatte ja surnutte kohtomoistja käest sulle armo otsima? Kes lähhäb siis Jesusse järrel, et ta so hinge tulleks peästma? Sepärrast ehmata ärra omma hukkatuse tee peäl, põra ussinaste ümber ja rutta; — rutta nüüd, kui sa need sannad loed ehk kuled, nüüd kui sa weel elad ja terve olled, nüüd rutta isse Dnnis teggia jure, siis peästad sa omma hinge. Amen, Jõsand hallasta!

R. I. r.
210, 1-4!!

Wifil: Helde Jesule.

Jesand hallasta! Armust walgusta Sübdant,
mis on tuim ja pimme, Et ei pöra oh, mis
imme! Siiski Jesus sa, Woïd weel hallasta.

Oh siis önnista Ue armoga Rõnned, mis
on kirja pandud, Sypetusseks meile antud, Et
so werrehind Woiks ka peästa mind.

3. Wannematte ja laste wahhe.

Üks isä tulli önsä Lutterusse jure ja
kaebas omma hädda, et ta lastest, kellele ta
keif omma warra olli jägganud, nüüd omma
wanna päwades ühtegi abbi ei leia; se peäle
kostis Lutterus: „Sirak annab wannemat-
tele parremad nou ja ütled: Ärra anna
keiki omma käest ärra künni ja ellad, sest
arwaste peawad lapsed usko; nenda kui isse-
ärranis seäl nähha on, kuhho koddowäi ehk
minnia maiasse tulli.

Sa ütled: ma tahhan isä ja emma
auustada, ja auustad neid ehk kül ni kaua,
kui so kässi hästi käib, ja kui sa omma kasso
sest leiad; agga kui isä ja emma wanna-
dusse pärrast nödraks jäwad, kui nemmad
waesed ja sinna rikkas; nemmad alwas põl-
wes, agga sinna surema au sees ellad; kui
nemmad haiged, agga sinna terwe olled, ja

Sir.
33, 23.25!

kui sa siis nende ihho kätte, peatoido ning ellokohho ehk korteri eest pead murretsema, ja nende nõdrust ning isfimeelt kannatama, küllab sa siis naad ja tunned kuida sa neid auustad. Küllab siis ehk tulleks ka sinno auustamisfega sesamma luggu, mis selle isfaga olli, kes keif omma warra, maia, põlud ja lojuksed laste kätte olli annud, lotes, et nad tedda pidid toitma. Agga kui ta ühhe poia jures tükki aega sai olnud, tüddines se ärra ja ütles: „Issa, millal lähhäb sa mo wenna jure?“ Sai ta teise poia jures ka monned kuud olnud, siis wässis ka se ärra ja satis tedda öe jure, kelle kannatus ja auustaminne ka nendasammoti ärralöppes.

Nenda sai se kallis wanna isfa ärrapõlgtud, ja ta ette sandiste murretsitud. Kui surmatunnike liggi joudis, siis panni ta kinnipitseritud kirja ühhe wanna kasti sisse ja kutsus keif ommad lapsed kokko, otsego tahhaks ta neile weel midbagi jäggada. Nüüd ollid lapsed keif sannakulelikud ja tullid; agga mitte isfa, waid rahha pärrast, ja leitsid, kui isfa surnud olli, kirja, kus need sannad ollid üllespandud:

„Ükski isfa ärgo andko omma warra egga

maiapiddamist käest ärra ni kaua kui ta isse
sedda woib piddada, et temmal mitte ei ol-
leks tarwis laste suhho wadata. Sest nenda
kui need on teinud, tewad ka paljo teisi."

Agga Jummal andko, et sinna armas
kuulja ehk luggia selle kõnne läbbi targemaks
saaksid ja omma wannemaid, ei mitte rahha,
waid armastusse pärrast auustaksid, aitaksid
ja wässiwatta hoolt ning murret nende eest
kannaksid.

4. Kes mitte ei õppi Ünnisteggia pär-
rast kannatama, se ei woi tedda kas-
suks sada.

Sellesinnatse mailma würst, kes nüüd
omma tööd teeb sannakuulmatta laste sees,
ei wihta Jummalat mitte üksi sallaja, waid
ka awalikko wasto pannemissiega. Selle-
pärrast, kui üks hing patto teed mahha jät-
tab, ennast Jummalala omma Ünnisteggia
pole pörab ja omma ihho ning hinge joudo
selle tenistusseks kullotab, kes maõ pea on
ärrarõhhunud, siis peab ta ennast walmis-
tama, mailma ja sadana wihtamiste wasto
miina, sest mailma sõbrus on waen Jum-
mala wasto. † Agga kui sa mitte heamelega

waewa ja willetsust mailmast ennese peale ei tahha wötta, egga römoga walmis ei olle ennast ohwerdama ja ohwerdada lastma, siis ep olle sa mitte wäärt Kristusse järrel käima. Sest meie õnnistusse üllem saatja on kannatamisse läbbi au sisse lainud, ja meie peame endid römustama temmaga kannatada, kui

Matt.
10, 38!

Joan.
15, 18. 19!

meie temmaga au sisse tahhame miinna.

5. Wiljakandja pu.

Tössine ristiinnime on kui kallis wiljakandja pu täis maggusad wilja. Kui keif ilma wiljata puud mödaminniattest rahhule jäwad ja ükski nende peäle ei wata, siis on iggaüks walmis, keppide ja kiwidega, ni paljo kui kegi agga jouab, temma peäle wiskama ja ta wilja mahha löma. Wiljapu jääb rahhule seisma, ehk temmal kül oksi on, mista ta nende peäle woiks wisata, kannatab ta siiski kurja, ja annab pärrast nisammoti kui enne ühhest aastast teise omma finnitawad wilja. Nenda on ka üks tössine Õnnisteggia järrelkäia, kui üks hea Jesusse Kristusse söbdamees. Ühtki ilmalikko innimest ei sa tagakiusatud, siiski wihtawad keif ilmalikkud innimesed tedda, kiusawad tedda tagga ja

katsuwad keik temma Ma peälist ning taewaliko öinne ärrarisuda. Ta ei maksa neile mitte kurja kurjaga egga söimamist söimamissiega, waid rahhul ja kannatusses lähhäbta omma teed, head tehhes, nisammoti kui enne.

Wifit: Kes Jummalat ni lassib teha.

Oh Jesus! sinno woitlejatte, So pühhade hull tunnistab; Ka usklikutte wannematte Ja Martrifeltsist nähha saab, Et Ma peäl rist ning willetsus On sinno laste pärrandus.

Eks pühhad olle palgaks sanud Siin häbbi, Ebr. 11, naero, teotust Ja usso pärrast kannatanud Ni 36—40! mitto pina, ahvastust, Kui ollid palwes kõrbes teäl Ma aukudes ehk wälja peäl?

Kül mitmed saiwad möega läbbi Ja wees ning tulles surmatud, Ei kartnud nad, sest usso wäggi, Reid kinnitas, et arwasid Se woidokroni kallimaks Kui au, mis ilmas annetaks.

6. Kaddund päwad.

Se pääw on Kaddund, millal sa mitte Jummalala sanmast ei olle öppind, ei olle sedda kätte wötnud, egga süddamesse tallele pannud.

Se pääw on Kaddund, millal sa omma hinge eest mitte hoolt ei kannud.

Se pääw on kaddund, millal sa patto ja kurja himmude ülle woimust ei sanud.

Se pääw on kaddund, millal sa leppimatta melega maggama läksid.

Se pääw on kaddund, millal sa mitte põllewas armastusses, ja ossasamisses omma Dnisteggiaga ei ellanud.

Se pääw on kaddund, millal sa pühhitsusse tee peäl eddasi ei sanud; sest igga reisia arwab sedda päwa ärrakaddunud, millal ta seisab, sel aial kui ta eddasi peaks joudma. Ja oh, kui palju nisuggust ärrakaddunud ello päwi seiswad sinno, minno ja meie keikide möda lainud ello aiast ülleskirjotud! — Aeg on lühhike! — Iggawenne aeg tulleb, — tulleb igga tunniga liggemale! Oh joudke! joudke! Nuttate ja peäste omma hing! Amen.

Wifil: Jesus surma ärrawoitja.

Nutta hing! so armo päwad Lähwad möda noppeste; Walwa! et nüüd mahha jäwad Patto himmud kärmeste; Et kui Jesus wõttab tulla, Sinna siis woid walmis olla, Ni kui targad neitsid teäl, Kes said pulma kotta seäl.

V. Tulge! kummardagem ja nikkutagem, heitkem põlveli mahha Jehowa palle ette, kes meid on teinud! Touse üles, walla omma südda wälja kui wet Isfanda palle ette, tõsta üles temma pole ommad käed, omma noorte laste hinge pärrast.

L. laul
95, 6.
Rutt. I.
2, 19!

Oh sinna wannematte Jummal ja omma hallastusse Isfand! kes sa keif omma sanna läbbi olled teinud. Anna mulle sedda tarkust, mis ikka sinno aujärke jures on ja ärra heida mind mitte ärra omma laste seast; et ma saan nähha so ärrawallitsetud rahwa head põlwe, et ma saan rõmustada so rahwa rõmoga ja kielda so pärris ossaga. Sest ma ollen so sullane, sinno ümmardaja poeg, üks nõdder innimenne, kellel lühhike ello aeg, ja kes weel nõdrem kohto ja kässo õppetusse tundmisses. Kui kegi innimeste seast ka täieste moistlik olleks, siis ei arwata tedda ei miiski, kui se tarkus pudub, mis sinnust tulleb. Sepärrast wata omma sulase palwe ja ta allandlikko pallumispeäle, Jehowa mo Jummal, et sa kuled sedda kisseadamist ja palwet, mis so sullane tänna so ees pallub. Läkita omma Waimo pühade taewaste seest, läkita tedda ommast

surest aujärjest, et ta mo jures olles tööd teeks, et ma woiksin tunda, mis öiete so mele pärrast on. Sest temma teab ja moistab keif ärra ja wöttab mind moistlikkult öppetada, mo teggemiste, mo maiapidamisese, abbiello ja laste kaswatamisese ning kolitamisese asjade sees.

Summal! anna ommad kohtoseädused kunningale ja omma öigust kunninga poiale, siis moistab temma kohhut so rahwale öigusses, ja so willetsatele nenda kui kohhus on.

Kui nälg on Ma peäl, kui katk on, kui on wilja körwetus, rooste uddo, rohhotirtsud, kui ta waenlane temmale hädda teeb, ja söa ning werre ärrawallamisese ähwardab, kui mingisuggune wigga, mingisuggune haigus on. Keif palwed ja keif allandlikkud pallumisese, mis ial ühheftki innimesesest tehakse, keige so Israeli, keige so risti ja paggana rahwa seast, kui nemmad iggaüks omma süddame wigga tundwad, ja lautawad ommad käed sinno pole laiale, siis wötta sinna kuulda taewast, seält paigast, kus sa ellad ja anna andeks, ja te ja anna iggaühhele keige temma wiiside järrele, kuida sa temma süddame tunned; sest sinna Issand, sa üksti tunned keikide innimeste laste süddamed ärra. Et nemmad sind wöttaksid karta

igga päwa ja omma süddant mitte kõwwaks ei te; nenda kui Meribas, kui kiusamisse päwal kõrbes sündis; waid et meie tulleksime ja tooksime ka omma lapsed so ette ühhe kurwa süddame ja roidund waimoga.

Oh ärra lüčka meid egga meie lapsi mitte ärra omma pühha nimme pärrast, ärra te omma seädust mitte tühjaks, ja ärra wötta omma hallastust mitte meie peält ärra, omma armsa söbra Abraami, omma sullase Išaaki, omma pühha mehhe Israeli ja omma ainosündinud Poia Jესusse Kristusse meie kalli Dnnisteggia pärrast, kes on kidetud iggaweste, Halleluja! Siis tahhan ma sind kita keik omma ello päwad; sest keik taewa wäggi laulab sulle kites ja sinno pärralt on au iggaweste. Amen.

Wifil: Sion kaebab sures häddas.

Sinno ette, Jესand! taewas Douško meie palwe heäl, Wata Israel on waewas, Möttele Abraami peäl: Möttele seädust, mis sa teind Wannemil, kes uskus käind, Heida armo laste peäle, Kule meie nutto heäle.

Sion leinab ööd ning päwad, Aron öhkab wande al, Lewi lapsed tuimaks jäwad, Jakob on kui efsind

tal, Pillutud maailma sees, Polle kaitšjad temmal
ees, Karjane, oh kule taewast! Peästa Sionit ta
waewast.

Wifil: Rööd hingwad inimessed.

Oh Jesus! heldest tötta Ja palwed kuulda wötta,
Reik rahwal ilma sees; So werrega meid kasta
Ja meie pattud wasta Oh Jesus, omma Issa ees.

Et meie siis ei kohko, Kui wöttad tulla kohko,
Seks aita armoga; Meil abbiellus anna, So ün=
nistust ja kaäna Ses, mis sa saatsid surmaga.

So arm, oh Issand, imme! Du meil so laste
nimme So saatnud risti peäl, Kui ostsid ommal
rahwast, Ja koggobust kes wahwast, Rööd sinno
järrel nuttab teäl.

Wifil: Jesu ristist :: tahhan räkida.

Hinge luggu :: Polel meie kä, Patto suggu ::
Woitleb iggapä, Kelab mitto risti last Sinno jär=
rel köndimast, Pettab ommaks :: Orjaks iggawest.

Sinno wäggi :: Seisko hinge sees, Sli=
mäggi :: Waimo silma ees, Arm, kes pattust peäst=
sid mind, Aita, et ka leidwad sind, Minno lap=
sed :: Mis sa lunnastand.

Siin sa hüäd :: Igga hinge weel, Keiki püäd ::
Sata ello teel; Vallu weelgi meie eest Ja meid
wötta ilma seest, Omma rõmo :: Niki iggawest.

Seäl hing laulab :: Nüüd sain peästetud, Peastja
ellab :: Temmast osetud, Oh Tal! minno ar-
mas wend, Kes mind enne iggatsend; Wötta
ommaks :: Mind nüüd iggawest.

Jesus surri :: Meie patto eest, Et se kurri ::
Ei sa oosa meist, Ei ta woi nüüd pärrida, Aw-
walikkult kiskuda, Talle werri :: Tedda woit-
nud töest.

Meie same :: Talle hawadest, Mis nüüd to-
me :: Omma patto eest, Sedda temma tahhab
stis Temmal on üks armas wiis, Kes weel ot-
stb :: Sell' end ilmutab.

Wifil: Mis olled sinna armas Jesus teinud.

Las' meid, oh Jesus! sinno küljes olla, Las'
meid kui lapsed Jäsa jure tulla; Oh jätta om-
ma hawad meile lahti, Mis sulle tehti.

Oh, olgo need mo waesel hingel mataks, Oh
jägo need mul taewa ello aiaks; Sest nende
läbbi meile õnne todi, Sind ristiti podi.

Oh hallasta, nüüd Jesus, meie peäle Ja kule
omma laste palwe heäle, Kes ommad hinged ello
taewust jootwad, So järrel wotwad.

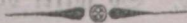
Waat meie tulleme kui alwad prudid, Kel tarwis lääb peigmehhe auuks ehtid, Mis kolb'wad pulma päwal selga panna, Iggawest kanda.

Siis lähhän pulma Talle werre ridis, Ja istun laudas kunninglikkus sidis; Seäl önsas põlwes öiskades toon palmid, Ja laulan salmid.

Oh römo, mis siis Jesusel weel olleks, Kui keif mailma täius senna tulleks, Kus sa ei wäsiks hüüdmast pühha, pühha Ja Halleluja!

Trükki wiggad.

Lehhe l. I üllewelt 7ma rea peäl seisab :					teie suga,	loe :	täie suga.
"	24	"	2	"	"	"	teat emmast, l. tea temmast.
"	"	"	6	"	"	"	süddameste, l. süddamesse.
"	28	"	13	"	"	"	Jummala sees, l. Jummala sama sees.
"	31	"	8	"	"	"	oäteminni, l. dälaminni.
"	34	"	14	"	"	"	lähhidelt, l. lühhidelt.
"	44	alt	4	"	"	"	wagna, l. waagna.
"	49	üllewelt	7	"	"	"	pinge, l. pingi.
"	57	alt	1	"	"	"	mitt, l. mitto.
"	64	"	1	"	"	"	nende, l. nenda.

Suhhataja.

	Num.	Leht
Laste wannematte ja kaswatajatele . . .		3
I.		
Kui mitto korda ollen minna sinno lapsed tahtnud kogguda, otsego kanna kocko- koggub omniad potad tibade alla; agga teie ep olle mitte tahtnud . . .		8
Ei liggimesse lapsi pärrita sinno käest, sest armo sanud pattuste ja pattust pöörmata hingede järg saab wiimjel päwal aiwa- likkuks . . .	9	36
Ei mitte moistlik Jummalä janna pruukimine, waid leige hinge luggu ja mailma armas- tus on lastele sureks kahjaks . . .	10	40
Ei pattoga sünni mängida! Uskmatta rah- wa lapses, kes pörab ja surelisest melest Jummalä janna on kui wakk, mis siise lööb, kui mitte sinno, siis ommeti ühhe teise süddamesse . . .	13	45
Jummalä janna on wäggev . . .	7	25
Jummalä janna wälja lantamisest . . .	6	22
Kõrwa rõngaste ja kaela rahhadest . . .	4	17
Kui meie ümberpörame ja same kui laps- kesjed, siis woime meie omma lapsepöwle päwade mällestussest, lastekaswatamisjeks mõnda head õppida . . .	12	45
Kui mitto korda? . . .	8	33
Leppimatta melest . . .	1	8
Duunisteggia armastussest inuimeste wasto . . .	17	52
	5	22

	Num.	Leht
Pagaganad omma usfoga tewad mitme ristijinnimessele häbbi	3	15
Palwe wäggi	21	60
Bordo ello lastest	2	13
Rio-asjade selletamisest	16	50
Tantsimisest	11	42
Tuimaks läinud sool	19	54
Tuffumisest jummalatenistusse aial	14	48
Ue aasta inne wallamisest	18	53
Usfo põhhi	20	58
Waimolikko uhkuse ja ahnusest	15	49

II.

Ärra karda ühtegi, mis sa pead kanna-tama, waid olle ustaw surmani, siis tahhan ma ello kroni sulle anda		62
Golekandmisest	4	72
Jesus se A ning D, Alguinne ja Dis	2	65
Karristamisest	5	84
Kolitamisest	6	95
Dusast leikusest	7	107
Palwest	3	67
Troost lapse surma värrest usklikko wanne-mattele	8	112

III.

Maiapidamisest		118
Perrewannemattele	1	118
Teniatte ja idteggiattele	2	122

IV.

Usfo ellust		129
Emma palwed	2	133
Kaddind päwad	5	141
Kes mitte ei olle öppind Önnisteggia vär-rast kannatama, se ei woi tedda mitte kas-suks sada	3	139

Üks heäl neljakümne aastase perrekonna pal-
wepidamisest
Bannematte ja laste wahhe
Biljakandja pu

Num.	Leht
1	129
5	137
3	140

V.

Tulge! Kummardagem, heitkem põlweli
mahha Jehowa palles ette, kes meid
on teinud

143

Paulo=salmide juhataja.

A.

Amen! surm ei te hirmo

Lehhe k. 116

E.

Ello sama, sa meid täidab

32

H.

Singe luggu ;: Pösel meie lä

146

J.

Jesus ello fronti annab
Jesus, oh aita! et õppetud saaksid
Jäsa aeda harrima
Jäsand hallasta! Armust

128
107
59
137

K.

Kes ta sammast siin ei holi
Kui õnsad on need wäiksed
Kui sa pallud Jummalad

25
102
71

L.

Lapse nutto heäl, Waewab
Läsi meid, oh Jesus! sinno küljes olla,

60
147

	Lehhe P.
M.	
Ma ristimime	16
Meid Jõsand armust kinnita	64
Meelt, mõtted pühhitse	66
Mõttele järrel sa, Siis	53

N.

Nad kuulwad sannad temma suust	39
--	----

O.

Oh Jeesus! heldest tõtta	146
Oh Jeesus! sinno risti al	122
Oh Jeesus! sinno woitlejatte	141
Oh Jõsand! armo auna	95
Oh Jõsand! wõtta sa	83
Oh! siis saab õnnis leikus olla	112

P.

Palwed taewa touõwad	61
Põõrge ümber, ütleb Jeesus	36

R.

Rutta hing! so armo päwad	142
-------------------------------------	-----

S.

Sa jätsid omma riki mahha	20
Sa Jeesus seia tõttad	117
Seäl on asfet nõso isjad	117
Seõt hukka lähhäb ilmama	13
Sinno ette, Jõsand! taewas	145
Siis saab wannem wägga rõõmsaks	109
So lõhkistitud külje sees	132

T.

Ta hallastus on nõso põõhi	58
--------------------------------------	----

W.

Waat, Jõsand ütleb neil üht fanna	3
---	---

